

Arviointi- kertomus 2025

Vaasan kaupungin
tarkastuslautakunta

Sisällysluettelo

Puheenjohtajan katsaus	5
Tarkastuslautakunnan toiminta	7
Talous	11
Strategiakauden 2022–2025 loppuyhteenveto	21
Konsernitavoitteiden raportointi	29
Rakennusvalvonta	33
Vaasan kaupungin opistot	39
Hyvinvointipalvelut	47
Vaasan kaupungin perusopetus	53
Vaasanseudun Kehitys Oy	63
Vuoden 2024 arviointikertomuksen havaintojen seuranta	71

#INAVI
VAASA AIRPORT

Puheenjohtajan katsaus

Vaasan kaupungin talous myötätuulessa

Vuosi 2025 jäi Vaasan kaupungin taloudessa mieleen ennen kaikkea sopeutumisen ja harkinnan vuotena. Maailmantalouden epävarmuus, kuntatalouteen kohdistuneet paineet sekä kasvavat palvelutarpeet loivat haastavan toimintaympäristön, jossa jokainen päätös jouduttiin punnitsemaan aiempaa tarkemmin. Talouden realiteetit eivät kuitenkaan pysäyttäneet kaupunkia, vaan ohjasivat päättäjiä tekemään entistä vastuullisempia ja pitkäjänteisempiä ratkaisuja.

Kaupungin taloutta hoidettiin vuonna 2025 maltillisesti mutta määrätietoisesti. Talousarvion raamien sisällä pysyminen vaati priorisointia, eikä kaikkia toiveita voitu toteuttaa. Samalla pidimme kiinni perustehtävästämme: vaasalaisten arjen toimivuudesta. Sivistys, hyvinvointi ja elinvoima nähtiin investointeina tulevaisuuteen, eivät pelkkinä kuluerinä.

Erytystä huomiota kiinnitettiin siihen, että talouden tasapainottaminen ei tapahdu lyhytnäköisesti. Rakenteelliset uudistukset, toimintatapojen kehittäminen ja palvelujen vaikuttavuuden arviointi olivat keskiössä. Vuosi 2025 osoitti, että yhteistyöllä – luottamushenkilöiden, henkilöstön ja kaupunkilaisten kesken – voidaan saavuttaa enemmän kuin vastakkainasettelulla.

Vaasan vahvuus on ollut ja on edelleen rohkeus katsoa eteenpäin. Taloustilanne pakotti realismiin, mutta se ei himmentänyt uskoa kaupungin mahdollisuuksiin. Päinvastoin: haasteiden keskellä kirkastui entisestään yhteinen tahtotila rakentaa kestävä, elinvoimaista ja vastuullista Vaasaa. Vuosi 2025 ei ollut helppo, mutta se vahvisti perustaa tuleville vuosille.

Tarkastuslautakunnassa käydyt keskustelut ja viranhaltijoiden kuulemiset ovat antaneet pohjaa arviointikertomuksen sisällölle. Arviointien tulokset eivät aina ole negatiivisia, vaan vuoden 2025 aikana on tapahtunut myös myönteisiä asioita, jotka ovat tärkeää tuoda esiin. Paljon on kuitenkin havaintoja asioista, joihin voidaan ja tulee tehdä korjauksia.

Heimo Hokkanen
Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

Tarkastuslautakunnan toiminta

Tarkastuslautakunta on lakisääteinen ja kaupunginvaltuuston alainen lautakunta, joka on riippumaton kaupungin muusta organisaatiosta. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain 121 § mukaan arvioida sitä, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet sekä sitä, onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Kuntalain lisäksi tarkastuslautakunnan toimintaa ohjaa Vaasan kaupungin hallintosääntö. Vaasan kaupungin strategiset ja samalla kaupunginvaltuustoon nähden sitovat tavoitteet on esitetty kaupungin talousarviossa vuodelle 2025.

Kuntalain mukaiset tarkastuslautakunnan tehtävät:

- valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat
- arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla
- arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää
- huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta
- valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi
- valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosääntön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Arviointitoiminta

Arviointia ja tarkastusta tehdessään tarkastuslautakunta käyttää apunaan muiden kaupunkien vertailutietoja, kaupungin järjestelmien tuottamaa tietoa, haastatteluja ja kuulemisia, arviointikertomusten myötä annettuja vastauksia ja tehtyjä päätöksiä sekä lautakunnalle erikseen toimitettuja materiaaleja ja selvityksiä. Tarkastuslautakunta käyttää vertailukaupunkeina 50 000–100 000 asukkaan kaupunkeja.

Vuoden 2025 kesällä toimikautensa aloittanut tarkastuslautakunta on toimittanut tämän arviointikertomuksen. Lautakunta hyväksyi arviointisuunnitelman 26.8.2025 § 33. Kuntalain mukaisesti kaupunginhallitus antaa kaupunginvaltuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta. Arviointikertomuksen valmisteluun on osallistunut tarkastuslautakunnan alaisen tarkastusyksikön viranhaltijoita. Arviointivuoden 2025 aikana lautakunnan työskentelyssä ovat olleet mukana tarkastusjohtaja Tiina Friman ja arviointi- ja tarkastussihteeri Laura Nieminen. Tarkastusjohtaja on toiminut tarkastuslautakunnan kokouksissa esittelijänä ja arviointi- ja tarkastussihteeri pöytäkirjanpitäjänä.

Tarkastuslautakunta

Kaupunginvaltuusto nimesi tarkastuslautakunnan toimikaudelle 2025–2029 kokouksessaan 9.6.2025 § 43. Vaasan kaupungin tarkastuslautakuntaan kuuluu yhdeksän varsinaista jäsentä, joilla kullakin on henkilökohtainen varajäsen.

Heimo Hokkanen, puheenjohtaja,
Tauno Tuomisto, varapuheenjohtaja,
Johanna Lehtonen,
Iina Lindholm,

Jani Peräsarka,
Alexander Prinsén,
Annika Stendahl,
Erkki Teppo,
Piia Yli-Heikkuri,

varalla Asko Tuomela
varalla Kirsti Koski
varalla Bruno Köhler
varalla Satu Wivolin (9.6.-2025-9.2.2026),
Jenni Parpala 10.2.26-
varalla Jussi Perttola
varalla Markus Lerbacka
varalla Johanna Holmäng-Jaskari
varalla Jouko Enberg
varalla Tarja Makkonen

Tarkastuslautakunta piti vuoden 2025 aikana yhdeksän kokousta.

**Tarkastuslautakunnan
kokoontulo.**

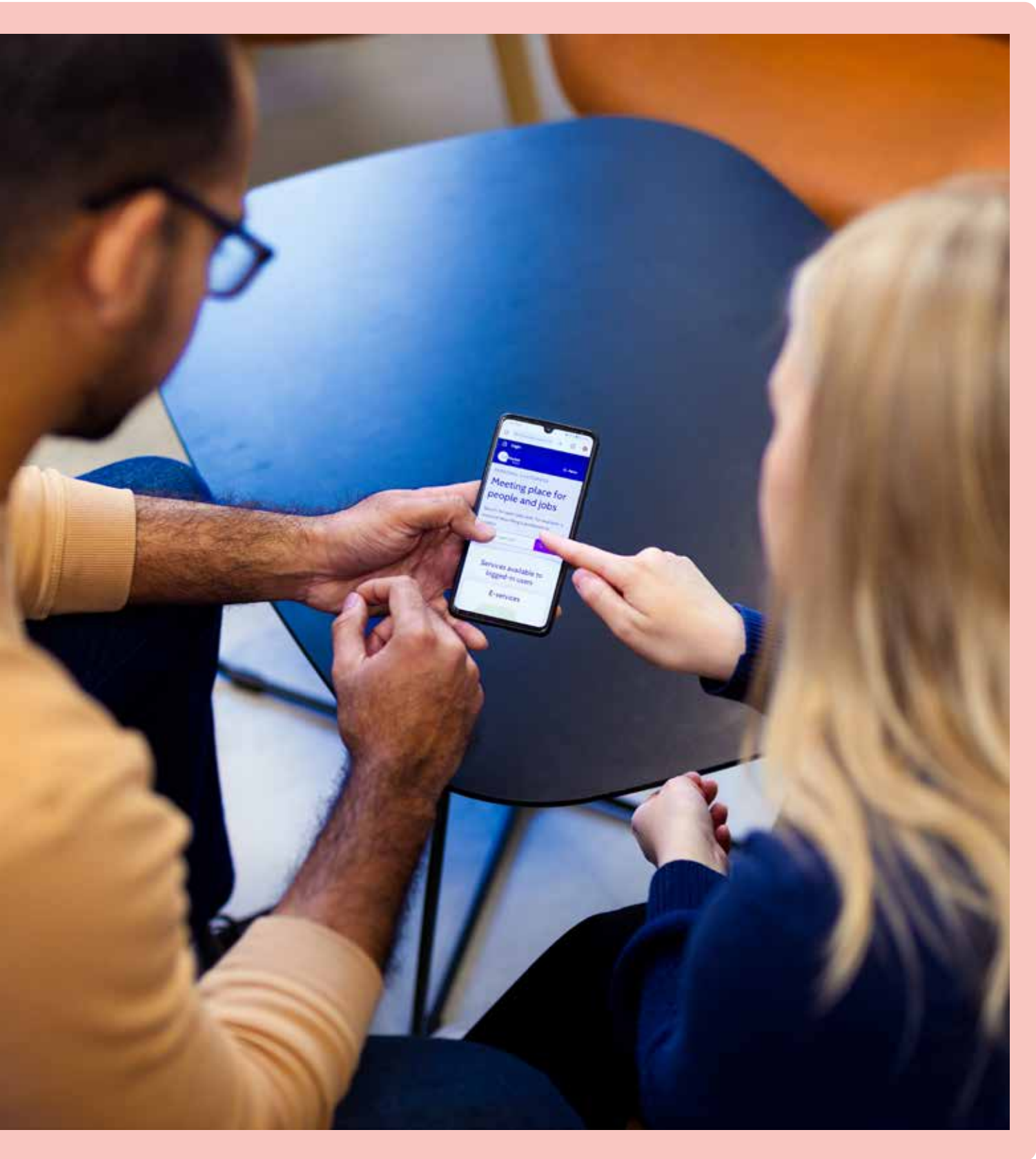
Tilintarkastus

Tilintarkastus on luonteeltaan laillisuustarkistusta. Tilintarkastajan tehtävät on määritelty kuntalain 123 §:ssä. Vaasan kaupunginvaltuusto päätti 10.2.2025 tarkastuslautakunnan esityksestä valita KPMG Oy Ab:n kaupungin tilintarkastusyhteisöksi toimikaudelle 2025–2030. Kaupungin vastuullisena tilintarkastajana toimii JHT, KHT, KRT Päivi Rintala. Lakisääteisen tilintarkastuksen lisäksi tilintarkastaja on tehnyt hanketarkastuksia.

Vaasan kaupungin kaikkien tytäryhteisöjen tilintarkastusyhteisö on KPMG Oy Ab.

Sidonnaisuudet

Tarkastuslautakunta on sidonnaisuusrekisterin ylläpitäjä. Uuden valtuustokauden sidonnaisuudet käsiteltiin tarkastuslautakunnassa 25.11.2025 § 51 ja ne toimitettiin edelleen valtuustolle tiedoksi 8.12.2025 § 99.

Talous

Talouden arvioinnissa on keskitytty ensisijaisesti strategiakauden 2022–2025 mahdollistajiin sisältyviin kestäväen kuntatalouden mittareihin. Kestävä kuntatalous on Vaasan kaupungin strategiakauden 2022–2025 mahdollistajien ensimmäinen alateema.

Kaupunkivaltuusto hyväksyi 29.4.2024 (§ 18) talouden tasapainottamisohjelman vuosille 2024–2027. Tarkastuslautakunnalle annetun selvityksen mukaan tasapainottamisohjelman tarkoituksena on vastata sote-uudistuksen jälkeiseen verorahoituksen heikkenemiseen sekä kustannustason nousuun. Ohjelman tavoitteena on tasapainottaa käyttötalous, hillitä velkaantumista ja turvata lakisääteisten palvelujen rahoitus. Tasapainottamisohjelma sisältää yhteensä noin 40–50 miljoonan euron edestä sopeuttamistoimenpiteitä, jotka kohdistuvat muun muassa palveluverkkoon, toiminnan tehostamiseen, maksuihin ja omaisuuteen. Tasapainottamisohjelman toimenpiteet sisältyvät talouskehykseen.

Vaasan kaupungin tilikauden 2025 tulos oli 9,6 miljoonaa euroa ylijäämäinen, vuoden 2024 tulos oli 3 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Vuoden 2025 tilinpäätöstietojen mukaan vuosikate kattoi poistot ja arvonalentumiset, joita kertyi yhteensä 42,8 miljoonaa euroa (38,8 miljoonaa euroa vuonna 2024). Sote-kiinteistöjen arvonalentumisia on kirjattu vuoden 2025 tilinpäätöksessä 2,8 miljoonaa euroa (4,7 miljoonaa euroa vuonna 2024).

Kaupungin toteutuneet investointimenot jäivät talousarviota pienemmiksi. Nettoinvestoinnit olivat 62,7 miljoonaa euroa, mikä on 10,2 miljoonaa euroa vähemmän kuin muutetussa talousarviossa. Tarkastuslautakunnalle annetun selvityksen mukaan poikkeama johtui pääosin hankkeiden aikataulujen siirtymisestä. Tämän seurauksena myös suunnitelman mukaiset poistot jäivät arvioitua pienemmiksi, eikä investointeihin liittyviä poistoja kirjautunut tilikaudelle.

Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat tase-erän kasvu 44,6 miljoonasta eurosta 57 miljoonaan euroon osoittaa, että tilinpäätöshetkellä keskeneräisiin investointeihin oli sitoutunut aiempaa enemmän pääomaa.

Kaupungin ja kaupunkikonsernin kestävä kuntatalous

Vaasan kaupunkistrategian 2022–2025 yksi keskeisistä mahdollistajista on kestävä kuntatalous. Sen toteutumista on seurattu strategisilla mittareilla, joihin kuuluvat talouden kertynyt yli-/alijäämä, veroprosentti suhteessa kansalliseen keskiarvoon, omavaraisuusaste sekä kaupungin ja konsernin lainakanta euroina ja €/asukasta kohden. Alla on esitetty valtuustokauden 2022–2025 kestävä kuntatalouden tunnusluvut, jotka kuvaavat strategisen tavoitteen etenemistä. Tarkastuslautakunta käyttää vertailukaupunkeina 50 000–100 000 asukkaan kaupunkeja.

Kertynyt yli-/ alijäämä

Kertynyt yli- tai alijäämä on taseen omaan pääomaan kuuluva erä, joka kuvaa organisaation aiempien tilikausien tulosten yhteenlaskettua vaikutusta. Se muodostuu aikaisempien vuosien voitoista ja tappioista ja antaa kokonaiskuvan taloudellisesta tilanteesta pitkällä aikavälillä, ei ainoastaan viimeisimmän tilikauden tuloksesta.

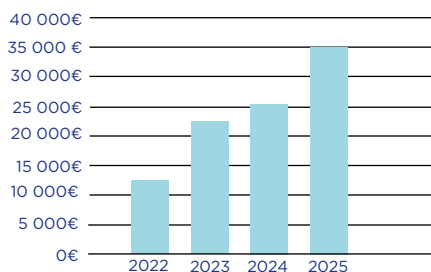
Kaupungin kumulatiivinen ylijäämä on kasvanut johdonmukaisesti strategiakauden aikana, mikä osoittaa talouden kehityksen olleen kokonaisuutena myönteistä. Vaasan kaupungin taseessa oleva ylimäärä oli vertailukaupunkeihin nähden kolmanneksi heikoin.

Vuonna 2022 kumulatiivinen ylijäämä oli **12,6 miljoonaa euroa**. Vuonna 2023 ylijäämä kasvoi **noin 10 miljoonalla eurolla** ja oli **22,6 miljoonaa euroa**. Vuonna 2024 kumulatiivinen ylijäämä lisääntyi edelleen noin **kolmella miljoonalla eurolla** ja nousi **25,5 miljoonaan euroon**. Vuonna 2025 ylijäämän kasvu jatkui, ja kumulatiivinen ylijäämä oli **35,1 miljoonaa euroa**.

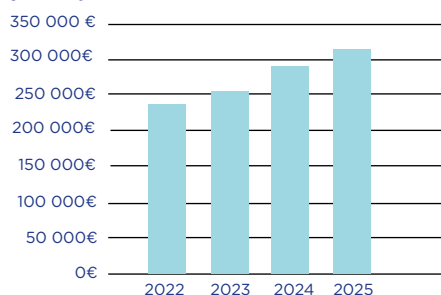
Kaupunkikonsernin kumulatiivinen ylijäämä on kasvanut johdonmukaisesti strategiakauden aikana, mikä osoittaa talouden kehityksen olleen kokonaisuutena myönteistä. Kaupunkikonsernilla oli taseessa vertailukaupunkeihin verrattuna suurin ylijäämä.

Vuonna 2022 kumulatiivinen ylijäämä oli **235,6 miljoonaa euroa**. Vuonna 2023 ylijäämä kasvoi **21,3 miljoonalla eurolla** ja oli **256,9 miljoonaa euroa**. Vuonna 2024 kumulatiivinen ylijäämä lisääntyi edelleen noin **32,8 miljoonalla eurolla** ja nousi **289,7 miljoonaan euroon**. Vuonna 2025 ylijäämän kasvu jatkui, ja kumulatiivinen ylijäämä oli **317,2 miljoonaa euroa**.

Talouden yli-/alijäämä (1000 €)

Kaupunkikonsernin talouden yli-/alijäämä (1000 €)

Omavaraisuusaste

Omavaraisuusaste mittaa kunnan talouden vakavaraisuutta, tappionsietokykyä ja pitkän aikavälin maksukykyä. Se kertoo, kuinka suuri osa varallisuudesta on rahoitettu omalla pääomalla, mitä korkeampi arvo, sitä vakaampi talous. Vaasan kaupungin ja kaupunkikonsernin omavaraisuusaste on viitearvojen (30–49 %) mukaisesti tyydyttävällä tasolla.

Strategiakauden aikana kaupungin omavaraisuusaste on pysynyt kokonaisuutena tarkastellen melko samana. Vuoden 2025 omavaraisuusaste oli 0,8 % alhaisempi kuin vuoden 2022 vastaava luku. Kaupungin omavaraisuusaste jäi vertailukaupunkeihin nähden keskitasoa alemmaksi, keskiarvon ollessa 54,70 %.

Vuonna 2022 kaupungin omavaraisuusaste oli 49,10 %. Vuonna 2023 omavaraisuusaste laski ja oli 47,10 %, mutta nousi vuonna 2024 jälleen ja oli 48,0 %. Vuonna 2025 omavaraisuusaste oli hieman korkeampi, 48,30 %.

Kaupunkikonserni

Strategiakauden aikana kaupunkikonsernin omavaraisuusaste on ollut nousujohteinen kokonaisuutena tarkastellen. Vuoden 2025 omavaraisuusaste oli 9,2 % korkeampi kuin vuoden 2022 vastaava luku. Kaupunkikonsernin omavaraisuusaste sijoittui vertailukaupunkeihin nähden keskitasolle, keskiarvon ollessa 46,86 %.

Kaupunkikonsernin omavaraisuusaste oli 36,30 % vuonna 2022. Vuonna 2023 omavaraisuusaste nousi 5,5 %:ia ja oli 41,80 %. Vuonna 2024 omavaraisuusaste kohosi 43,60 %:iin ja vuonna 2025 edelleen 45,50 %:iin. Konsernin omavaraisuusaste on kehittynyt strategiakaudella 2022–2025 selvästi nousujohteisesti.

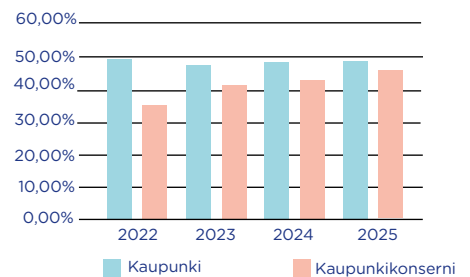
Veroprosentti

Kunnallinen veroprosentti on kuntien keskeinen rahoitusinstrumentti. Sen tarkoitus on määrittää, kuinka suuri osuus kuntien asukkaiden verotettavista tuloista kerätään kuntien toiminnan rahoittamiseen. Kunnat saavat itse päättää oman veroprosenttinsa taloustilanteensa mukaan.

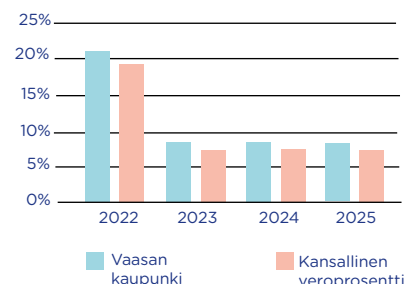
Strategiakaudella 2022–2025 kaupungin veroprosentti on ollut koko ajan hieman korkeampi kuin kansallinen veroprosentti. Kaupungin veroprosentti jäi vertailukaupunkeihin nähden keskitasoa alemmaksi, keskiarvon ollessa 9 %.

Vuonna 2022 Vaasan tuloveroprosentti oli 21,0 %, kun kansallinen veroprosentti oli 20,01 %. Vuoden 2023 alussa toteutettu sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus laski kaikkien Manner-Suomen kuntien tuloveroprosentteja 12,64 prosenttiyksiköllä. Tämän seurauksena Vaasan

Omavaraisuusaste 2022-2025

Vaasan kaupungin veroprosentti vrt. kansallinen veroprosentti

tuloveroprosentti aleni 8,36 %:iin, kun kansallinen veroprosentti oli 7,37 %. Vuonna 2024 Vaasan tuloveroprosentti nousi hieman 8,40 %:iin, ja kansallinen veroprosentti oli 7,47 %. Vuonna 2025 Vaasan tuloveroprosentti pysyi ennallaan 8,40 %:ssa, kun kansallinen veroprosentti oli 7,54 %.

Lainakanta

Lainakanta on keskeinen talouden tunnusluku. Se kuvaa kunnan tai kuntakonsernin korollisen vieraan pääoman määrää.

Kaupungin lainakanta on noussut strategiakauden 2022–2025 aikana. Vuonna 2025 kaupungin lainakanta oli **14,3 miljoonaa** euroa suurempi kuin strategiakauden alussa vuonna 2022. Kaupungin lainakanta oli vertailukaupunkeihin nähden selvästi korkeampi, keskiarvon ollessa **263,1 miljoonaa** euroa.

Vuonna 2022 lainakanta oli **326,4 miljoonaa** euroa. Vuonna 2023 lainakanta kasvoi **26 miljoonalla** eurolla ja oli **352,4 miljoonaa** euroa. Vuonna 2024 lainakanta pieneni 5 miljoonalla eurolla, jolloin se oli **347,4 miljoonaa** euroa. Lainakannan lasku jatkui vuonna 2025, ja se aleni **6,6 miljoonalla** eurolla lainakannan ollessa **340,8 miljoonaa** euroa. Kokonaisuutena tarkasteltuna kaupungin lainakanta kasvoi strategiakauden aikana.

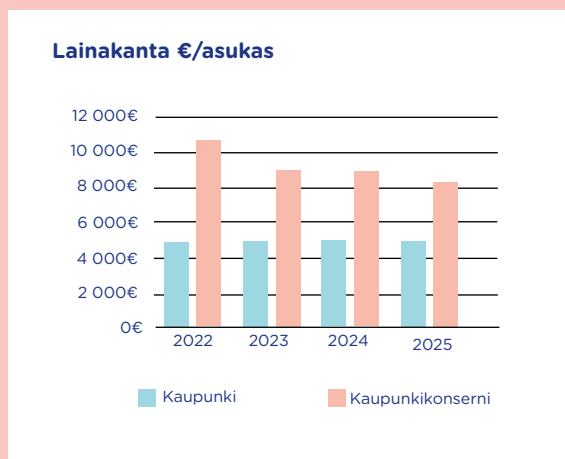
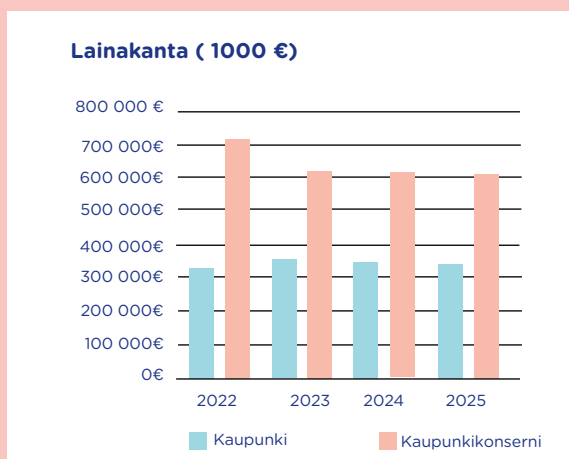
Kaupunkikonserni

Kaupunkikonsernin lainakanta on pienentynyt strategiakauden 2022–2025 aikana. Vuonna 2025 kaupunkikonsernin lainakanta oli **130,1 miljoonaa** euroa alhaisempi kuin strategiakauden alussa vuonna 2022. Kaupunkikonsernin lainakanta oli vertailukaupunkeihin nähden selvästi korkeampi, keskiarvon ollessa **442,4 miljoonaa** euroa.

Vuonna 2022 kaupunkikonsernin lainakanta oli **717,6 miljoonaa** euroa. Vuonna 2023 lainakanta laski merkittävästi, **98,9 miljoonalla** eurolla, ja oli **618,7 miljoonaa** euroa. Vuonna 2024 lainakannan lasku jatkui **7,8 miljoonalla** eurolla, jolloin lainakanta oli **610,9 miljoonaa** euroa. Vuonna 2025 kaupunkikonsernin lainakanta pieneni edelleen **23,5 miljoonalla** eurolla, ja oli vuoden lopussa **587,4 miljoonaa** euroa. Kokonaisuutena kaupunkikonsernin lainakanta keveni strategiakauden aikana.

Lainakanta €/asukas

Lainakanta €/asukas on keskeinen tunnusluku kuntien talouden seurannassa käytetty mittari. Se kertoo, kuinka suuri kunnan pitkäaikainen velkamäärä on suhteutettuna yhteen asukkaaseen. Tunnusluku saadaan laskemalla kunnan kokonaislainamäärä jaettuna kunnan asukasmäärällä tilinpäätöksen ajankohtana.

Strategiakauden aikana kaupungin lainakanta €/asukasta kohden on pysynyt kokonaisuutena tarkastellen melko vakaana, vaikka vuosien välillä on esiintynyt pieniä vaihteluita. Vuonna 2025 lainakanta oli noin 19 euroa alempi kuin strategiakauden alussa vuonna 2022. Kaupungin lainakanta €/asukas oli vertailukaupunkeihin nähden selvästi korkeampi, keskiarvon ollessa **3966 €/asukas**.

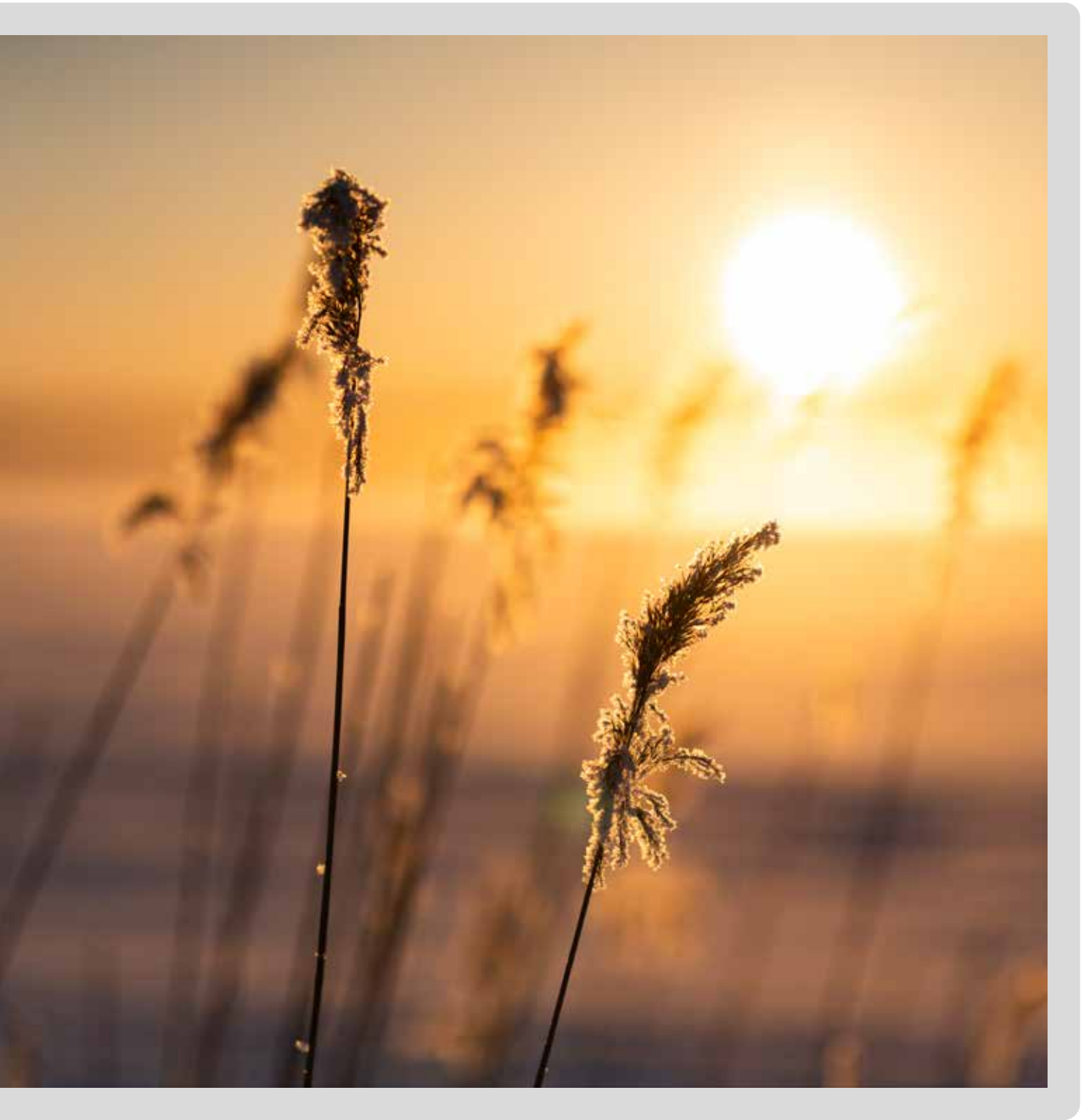
Vuonna 2022 lainakanta oli **4 800 €/asukas**. Vuonna 2023 lainakanta kasvoi **310 eurolla** ja oli **5 110 €/asukas**. Vuoteen 2024 tultaessa lainakanta pieneni 173 eurolla, jolloin se oli **4 937 €/asukas**. Vuonna 2025 lainakanta aleni **156 eurolla** ja oli **4 781 €/asukas**. Kokonaisuutena kaupungin lainakanta €/asukas osoittaa maltillista vaihtelua ja pysyy strategiakauden lopussa lähes samalla tasolla kuin kauden alussa.

Kaupunkikonserni

Strategiakauden 2022–2025 aikana kaupunkikonsernin lainakanta €/asukasta kohden pieneni merkittävästi. Vuonna 2025 lainakanta €/asukas oli **2 308 euroa** alempi kuin strategiakauden alussa vuonna 2022. Kaupunkikonsernin lainakanta €/asukas oli vertailukaupunkeihin nähden selvästi korkeampi, keskiarvon ollessa **6992 €/asukas**.

Vuonna 2022 konsernin lainakanta oli **10 550 €/asukas**. Vuonna 2023 lainakanta pieneni **1 579 eurolla**, ja oli **8 971 €/asukas**. Vuonna 2024 lasku jatkui vielä **290 eurolla**, jolloin lainakanta oli **8 681 €/asukas**. Vuonna 2025 konsernin lainakanta aleni edelleen, **439 eurolla**, ja lainakanta oli **8 242 €/asukas**. Konsernin lainakannan kehitys osoittaa velkatason kevenemistä strategiakauden aikana

Ottamaton velka

Ottamaton velka kuvaa kunnan tulevaa rahoitustarvetta ja kertoo samalla siitä, millaisia korjaus- ja kehittämishankkeita kunnilla on edessään. Korjausvelan kasvu osoittaa erityisesti, että välttämättömiä korjausinvestointeja on jätetty tekemättä. Tämä voi johtaa tulevaisuudessa suurempiin kustannuksiin ja heikentää palveluiden laatua ja toimintavarmuutta.

Kirjanpidollisesti tavoiteltu nollatulotulos ei estä kuntien velkamäärän kasvua. Mikäli tulorahoitus riittää ainoastaan käyttötalouden ja poistojen kattamiseen, eikä ylijäämää synny, joudutaan investointeja lykkäämään tai rahoittamaan velalla. Kirjanpidollinen tasapaino ei siten välttämättä

tarkoita taloudellista kestävyyttä pitkällä aikavälillä. Ilman ylijäämää kuntiin ei synny omaa rahoituspohjaa investointeihin, mikä lisää velkarahoituksen tarvetta ja siirtää taloudellista painetta tuleville vuosille.

Tarkastuslautakunta on vuoden 2024 arviointikertomuksessaan nostanut esiin huolensa kaupungin omistuksessa olevien kiinteistöjen kasvaneesta korjausvelan määrästä. Tarkastuslautakunta totesi muun muassa, että vaikka korjausvelan taso on ollut ennakoitavissa, nykyinen tilanne ei ole toivottava, ja rakennuskannan tavoiteltua 75 prosentin kuntotasoa on ollut vaikea ylläpitää riittämättömän investointitason vuoksi.

Tilinpäätös 2025 tietojen mukaan kaupungin rakennusten korjausvelka on 80,8 miljoonaa euroa, vuonna 2024 vastaava luku oli 75,2 miljoonaa euroa. Tilinpäätöksessä 2025 on nostettu esiin tarve uudistaa korjausvelan laskentatapaa muuttuneessa toimintaympäristössä. Tarkastuslautakunnan näkökulmasta olennaista onkin, ettei korjausvelan laskentatavan uudistaminen johda korjausvelkainvestointien aliarviointiin, vaan että kiinteistökannan todellinen kunto, käyttökelpoisuus ja tulevat rahoitustarpeet tunnistetaan ja huomioidaan päätöksenteossa.

Tarkastuslautakunnalle annetun selvityksen perusteella Vaasan Vedellä ei ole ajantasaista tietoa vesihuolto omaisuuden korjausvelan määrästä. Vesihuoltolain (119/2001) uudistus tuli voimaan 1.1.2026 ja velvoittaa vesihuoltolaitoksia laatimaan omaisuudenhallintasuunnitelman. Vaasan Vesi tulee laatimaan vesihuoltolain 9 a §:n mukaisen omaisuudenhallintasuunnitelman 31.12.2027 mennessä. Omaisuudenhallintasuunnitelmassa on vesihuolto omaisuuden korjausvelka laskettuna, ja laki velvoittaa pitämään suunnitelmaa ajan tasalla.

Tarkastuslautakunnalle annetun selvityksen mukaan kuntatekniikan hallinnoiman omaisuuden korjausvelaksi arvioidaan yhteensä noin 66 miljoonaa euroa. Arvio ei sisällä puistoja eikä pienvenesatamia. Näiden osalta korjausvelan arvioidaan olevan euromääräisesti suhteellisen pieni, eikä niiden laskentaa toistaiseksi voida tehdä selkeällä tavalla. Kuntatekniikan korjausvelka jakautuu omaisuuslajeittain siten, että katuinfran osuus on noin 41 miljoonaa euroa, hulevesiverkoston noin 15 miljoonaa euroa ja siltojen noin 10 miljoonaa euroa. Arviot perustuvat tehtyihin mittauksiin, laskelmiin ja siltatarkastusten havaintoihin.

Kuntatekniikasta saadun tiedon mukaan katuinfran tila arvioidaan vuonna 2027 seuraavan kerran, minkä myötä saadaan ajantasaisempi kuva korvausinvestointien vaikutuksesta korjausvelan kehitykseen.

Strategiakauden 2022–2025 aikana kaupungin taseen on kertynyt ylijäämää. Vuoden 2025 tilinpäätöstietojen mukaan kertynyt ylijäämä on 35,1 miljoonaa euroa. Kaupungin ylijäämän kasvu selittyy muun muassa talouden tasapainotuksella ja vuoden 2023 poikkeuksellisilla verohännillä. Kertynyt ylijäämä parantaa kaupungin taloudellista asemaa lyhyellä aikavälillä, mutta sen taso ei muodosta riittävää puskuria tulevien vuosien merkittäviin investointi- ja korjaustarpeisiin. Tilanne havainnollistaa, että kirjanpidollinen ylijäämä tai tasapainoinen tulos ei yksinään takaa talouden kestävyyttä pitkällä aikavälillä. Mikäli tulorahoitus riittää pääosin käyttötalouden ja poistojen kattamiseen, mutta ei mahdollista merkittävää ylijäämän kertymistä, investointeihin ei synny riittävää omaa rahoituspohjaa. Tällöin investointeja joudutaan joko lykkäämään tai rahoittamaan velalla, mikä osaltaan on nähtävissä kaupungin kasvaneena korjausvelkana. Kertynyt ylijäämä ei siten vielä poista tarvetta tarkastella investointitason ja tulorahoituksen välistä suhdetta, vaan taloudellista kestävyyttä tulee arvioida myös suhteessa tuleviin rahoitustarpeisiin ja ottamattoman velan kehitykseen.

Toiminnan ja investointien rahavirta on rahoituslaskelman välitulos, jonka negatiivinen määrä osoittaa, että menoja on jouduttu kattamaan joko kassavaroista tai lisälainalla. Rahavirran kertymä ei saisi pysyvästi olla negatiivinen. Tilinpäätöksen 2025 mukaan kaupungin toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta oli -20,5 miljoonaa euroa (vuonna 2024: -18,8 miljoonaa euroa).

Investointien tulorahoitus % vuosilta 2025–2028 on seuraava:

	TP2025	TA2026	TS2027	TS2028
Investointien tulorahoitus%	77,0	58,0	51,4	52,1
Lainakannan muutos (M€)	-6,6	+26	+34	+34

Vuoden 2025 tilinpäätöksen mukaan tulorahoitus kattoi investointien omahankintamenoista 77,0 % (95,5 % vuonna 2024). Taso oli edellisvuotta alhaisempi, mutta sitä voidaan pitää koh- tuullisena, kun otetaan huomioon tarkasteluvuonna kertyneet poikkeuksellisen suuret kertaluon- teiset luovutustulot.

Talousarvion 2025 sekä taloussuunnitelman 2026–2027 perusteella investointien tulorahoitus heikkenee selvästi vuodesta 2026 alkaen ja jää noin puoleen investointien määrästä. Samanaikai- sesti lainakanta kasvaa merkittävästi useana peräkkäisenä vuotena. Kehitys osoittaa lisääntyvää velkarahoituksen tarvetta ja talouden liikkumavaran kaventumista.

Kriteeri	Vaasan kaupungin talouden tilinpäätösluvut 2023 ja 2024	Toteutuu / ei toteudu
1) kunnan konsernituloslaskel- man vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia	TP 2024: 165 % TP 2025: 150,7 %	Kriteeri ei toteudu
2) kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kunti- en painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti	TP 2024: 8,40 % TP 2025: 8,40 % Kuntien painotettu keski- määräinen tuloveroprosentti vuonna 2024 oli 7,53 %.	Kriteeri ei toteudu
3) asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimää- räisen määrän vähintään 50 prosentilla	TP 2024: 10 679 €/asukas TP 2025: 9222 €/asukas Maan keskiarvo vuonna 2024 oli 8549 euroa/asukas	Vuoden 2025 vertailuluku ei ollut käytettävissä arviointikertomuk- sen laatimisen ajankohtana. Vuoden 2024 tunnusluku ei ylittynyt.
4) konsernitilinpäätöksen las- kennallinen lainanhoitokate on alle 0,8	TP 2024: 1,3 TP 2025: 1,3	Kriteeri ei toteudu

Edellä 3 momentissa tarkoitettujen tunnuslukujen raja-arvot lasketaan vuosittain Valtiokonttorin ylläpitämiin konsernitilinpäätösten tietoihin ja kunnan vahvistamaan tuloveroprosenttiin perus- tuen.

YHTEENVETO

Kaupungin tulos on tilikaudella 2025 ylijäämäinen, mutta taloudellisen puskurin taso on edelleen niukka suhteessa kaupungin velkamäärään. Kumulatiivinen 35 miljoonan euron ylijäämä on määrittäisesti pieni suhteessa 340,7 miljoonan euron velkamäärään. Vaasan kumulatiivinen ylijäämä jää vertailukaupunkeihin nähden keskimääräistä matalammaksi. Talouden kestävyys kannalta on perusteltua kiinnittää jatkossa huomiota sekä ylijäämän vahvistamiseen että velkaantumisen kehitykseen.

Investointimenot ovat toteutuneet talousarvioita pienempinä, johtuen hankkeiden aikataulusyistä. Ennakkomaksut ja keskeneräisiin investointeihin sitoutunut pääoma kasvoi edellisvuodesta. Ottamattomalla velalla tarkoitetaan tulevaa rahoituspainetta, joka syntyy välttämättömien investointien ja korjausten lykkäämisestä ilman lainanottoa. Vaikka velkaa ei tarkasteluhetkellä olisi, se kasvattaa tulevien vuosien rahoitustarpeita ja heikentää talouden kestävyttä.

Tarkastuslautakunta toteaa, että:

- Talouden tasapainotusohjelma on onnistunut tilikaudella 2025.
- Kaupunki ei täytä kriisikuntakriteerejä.

Tarkastuslautakunta kysyy talous- ja strategiatulosalueelta ja kaupunginhallitukselta:

- Onko vuoden 2025 toteutuneiden yksittäisten investointien kustannustaso jäänyt budjetoitua alhaisemmaksi?
- Mikä on näkemyksenne kaupungin ottamattomasta velasta sekä sen vaikutuksesta kaupungin investointikykyyn ja taloudelliseen kestävyteen?
- Mistä eristä ennakkomaksut ja keskeneräisten hankinnat tase-erä muodostuu?

Strategiakauden 2022–2025 loppuyhteenveto

Vaasan kaupungin strategia vuosille 2022–2025 hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 14.2.2022, ja sen perustana oli visio ”Pohjolan energiapääkaupunki – 100 000 asukasta”. Strategian toimeenpanoa tukemaan perustettiin myös kolme poikkihallinnollista ohjausryhmää, jotka aloittivat työnsä keväällä 2022. Vuoden 2025 arviointikertomus kohdistuu tarkastelemaan strategiakauden loppuyhteenvetoa.

Vuosien 2022–2025 strategia on ohjannut valtuustokauden 2021–2025 ajan Vaasan kaupungin toimintaa kokonaisvaltaisesti ja tarkastuslautakunta on seurannut tehtyä strategiatyötä säännöllisesti arviointikertomuksissaan. Kuntalain 37 § korostaa kuntastrategian asemaa kunnan poliittisena ohjausvälineenä ja sen merkitystä kunnan toiminnan ja päätöksenteon suuntaajana. Lain mukaan strategia on tarkistettava vähintään kerran valtuustokaudessa. Strategian tarkistaminen ei tarkoita strategian uudelleen laatimista, vaan toimintaympäristössä tapahtuneiden muutosten huomioon ottamista kunnan pitkän aikavälin tavoitteissa.

Vaasan kaupungissa strategian tilaa on tarkasteltu vuosittain strategiakatsauksen yhteydessä. Tarkastuslautakunta katsoo, että jatkossa strategian tarkastus tai päivitys tulee tuoda valtuustolle esiin nykyistä selkeämmin. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että strategian edistymistä tarkastellaan kriittisesti ja tarvittavat muutokset tehdään silloin, kun jokin toiminto ei etene toivotulla tavalla.

Vuoden 2024 arviointikertomuksessa tarkastuslautakunta korosti tarpeita kehittää valtuustolle esitettävää strategiaporointia. Arviointikertomuksen kirjoituksen aikaan kaupunginvaltuusto on käsitellyt strategiaseurannan yhteenvetoa viimeksi 9.6.2025. Tällöin raportointi sisälsi esityslistatekstin lisäksi tavoitteiden ja toimenpiteiden tilannetta kuvaavan seurannan, mittaritiedot sekä konsulttiyhtiön laatiman katsauksen kestävä kehityksen indikaattoreista. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan strategiaseurannan tulisi muodostaa johdonmukainen kokonaisuus, jossa strategisen tavoitteen tilannearvio yhdistyy riittävän yksityiskohtaisesti toimenpiteiden raportoinnin kanssa.

Kuntalain strategiasäännös painottaa valtuuston keskeistä roolia kunnan toiminnan ohjaajana, ylintä päätösvaltaa käyttävänä toimijana sekä taloudesta vastaavana toimielimenä. Tarkastuslautakunta toteaa, että valtuuston on tosiasiallisesti pystyttävä toteuttamaan tätä ohjaavaa tehtäväänsä, strategian toimeenpanoa ja sen arviointia valtuustokauden aikana.

Strategiakausi 2022–2025

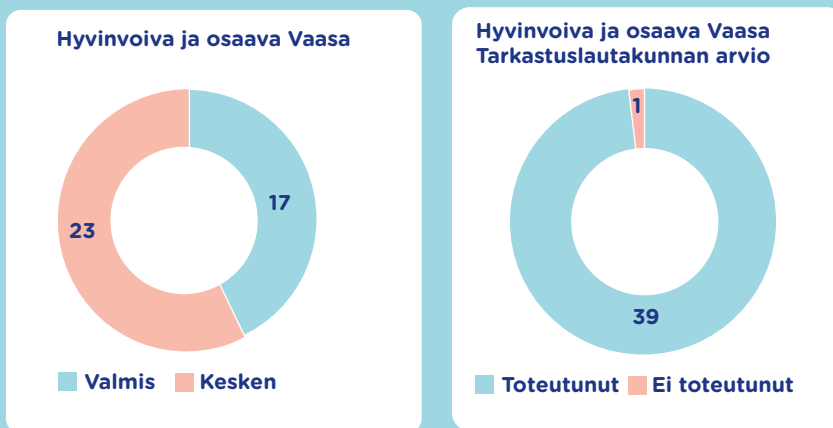
Tarkastuslautakunnalle annetun selvityksen mukaan päättyneen strategiakauden 2022–2025 tavoitteiden toimenpiteiden tilaksi on ilmoitettu valmis, keskeneräinen ja ei aloitettu. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan päättyneen strategiakauden toimenpiteiden raportoinnissa tulisi kuitenkin käyttää luokittelua, jossa toimenpide arvioidaan joko toteutuneeksi tai ei toteutuneeksi. Yhdenmukainen luokittelu mahdollistaa toimenpiteiden toteutumisen arvioinnin selkeästi ja johdonmukaisesti strategiakauden päättymisen näkökulmasta.

Tarkastuslautakunnalle annetun selvityksen mukaan strategian toimenpiteiden raportoinnissa havaitut eroavaisuudet johtuvat siitä, että raportointia on tehnyt useampi henkilö. Tämä on aiheuttanut vaihtelua käytetyissä luokitteluissa, heikentäen raportoinnin yhdenmukaisuutta ja luotettavuutta. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan raportointikäytäntöjä tulee yhtenäistää selkeiden ohjeiden ja koordinaation avulla.

Kuulemistilaisuudessa tarkastuslautakunnalle esiteltiin strategian toimenpiteiden arviointi, jonka pohjalta lautakunta on käynyt läpi sekä toteutuneet että toteutumatta jääneet toimenpiteet. Tarkastuslautakunnalle toimitetun selvityksen mukaan strategian kaikista tavoitteista 32 on saavutettu, 91 on edelleen kesken ja kaksi tavoitetta on vielä aloittamatta. Tarkastuslautakunnan oman arvioin mukaan kokonaisuudessaan strategiakaudella on toteutunut 112 tavoitetta ja 13 toimenpiteen katsotaan jääneen toteutumatta.

Hyvinvoiva Vaasa

Hyvinvoiva Vaasa -teemakokonaisuuden osalta annetun selvityksen mukaan 23 toimenpidettä on kesken ja 17 valmiina. Tarkastuslautakunnan oman arvioin perusteella 39 toimenpidettä voidaan katsoa toteutuneiksi ja yhden toimenpiteen jääneen toteutumatta.

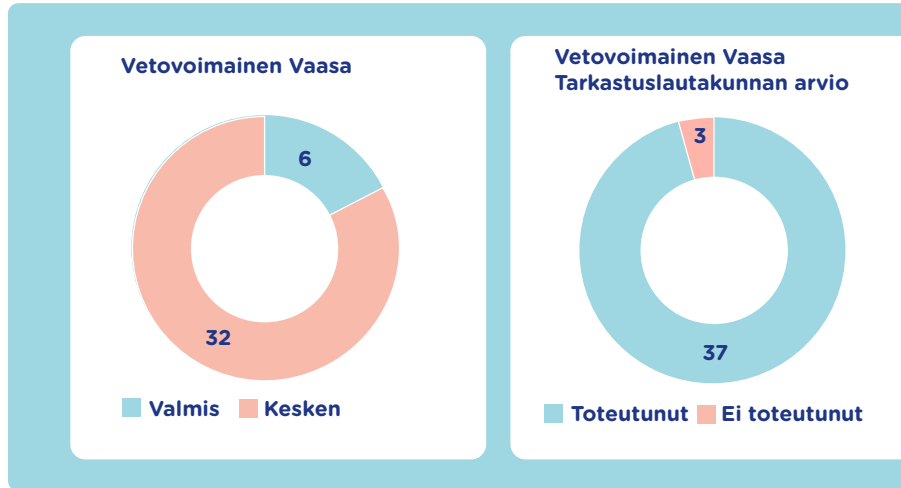
Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan Hyvinvoiva ja osaava Vaasa -strategiateemasta jäi toteutumatta toimenpide:

Yliopiston kasvun mahdollistaminen uusille aloille

Tarkastuslautakunnan arvioin mukaan pelkkä osaamisperustan vahvistamisrahoitus ei osoita, että yliopiston kasvua uusille aloille olisi konkreettisesti edistetty. Koska uusia avauksia tai koulutusaloja ei ole strategiatavoitteen yhteydessä raportoitu, toimenpidettä ei voida pitää täysin toteutuneena.

Vetovoimainen Vaasa

Vetovoimainen Vaasa -teemakokonaisuuden osalta tarkastuslautakunnalle annetun selvityksen mukaan 32 tavoitetta on vielä kesken ja kahdeksan tavoitetta valmiita. Tarkastuslautakunnan oman arvion perusteella 37 tavoitetta voidaan katsoa toteutuneiksi ja kolme tavoitetta jääneen toteutumatta.

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan seuraavat toimenpiteet jäivät toteutumatta Vetovoimainen Vaasa -strategiateemasta:

- **Elinvoimaisen ja vireän kaupunkikeskustan kehittäminen**

Tarkastuslautakunnan arvion mukaan raportoidut toimenpiteet ovat luonteeltaan pääasiassa keskustan ylläpitoon ja pienkehittämiseen liittyviä. Tavoitteen toteutumisen arviointia vaikeuttaa se, että sen seuraamiseksi ei ole asetettu selkeitä mittareita. Esitettyjen toimenpiteiden perusteella ei ole mahdollista päätellä, missä määrin keskustan elinvoiman vahvistumista on tapahtunut, sillä varsinaisia elinvoiman kehitystä kuvaavia toimenpiteitä tai niiden vaikutuksia ei ole tuotu esiin.

- **Merellinen asuminen**

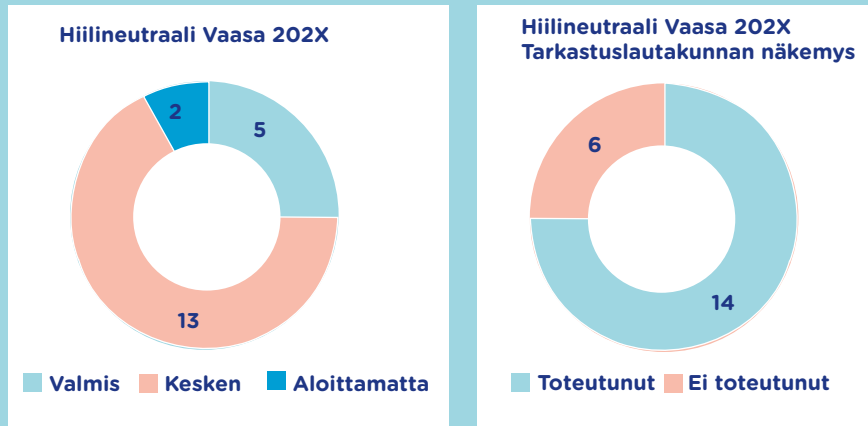
Tarkastuslautakunnan arvion mukaan merelliseen asumiseen liittyvät toimenpiteet ovat edenneet pääasiassa kaavoituksen valmisteluvaiheissa. Useita alueita koskevia yleis- ja asemakaavahankkeita on käynnissä tai suunnitteilla, mutta ne eivät vielä osoita merellisen asumisen toteutumista käytännössä. Raportoitujen tietojen perusteella tavoitetta ei voida pitää toteutuneena, koska konkreettisia kaavapäätöksiä tai rakentamisen etenemistä ei ole esitetty.

- **Vauhditetaan rakennushankkeita ja luodaan kaavoituksella monipuolista asuntotarjontaa Vaasan Vähänkyrön ja Sundomin maaseutumaisille alueille**

Tarkastuslautakunnan arvion mukaan raportoidut toimet ovat pääosin selvitys- ja valmisteluvaiheessa, eikä niiden perusteella voida suoraan todeta, että rakennushankkeita olisi vauhditettu tai että kaavoituksella olisi jo luotu monipuolista asuntotarjontaa Vähänkyrön ja Sundomin alueille. Tavoitetta ei siten voida pitää toteutuneena.

Hiilineutraali Vaasa 202X

Hiilineutraalin Vaasa 202X -teemakokonaisuuden osalta annetun selvityksen mukaan 13 tavoitetta on keskeneräisiä, 5 valmiita ja 2 tavoitetta ei ole toteutunut. Tarkastuslautakunnan oman arvion mukaan 14 tavoitetta voidaan katsoa toteutuneiksi ja 6 tavoitetta jääneen toteutumatta.

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan seuraavat toimenpiteet jäivät toteutumatta Hiilineutraali Vaasa 202X -strategiateemasta:

- **Hiilineutraali energiankäyttö kaupungin tiloissa**

Hiilineutraali Vaasa -teemaryhmän päätös olla siirtymättä vihreään kaukolämpöön tarkoittaa, ettei tavoiteltua hiilineutraalia energiankäyttöä ole edistetty tavoitteen mukaisesti. Tavoitetta ei voida täten pitää toteutuneena. Tavoitteen olisi voitu katsoa toteutuneen, mikäli se oli muotoiltu koskemaan hiilineutraalimpaa energiankäyttöä. Nykyisessä sanamuodossaan tavoite ei kuitenkaan toteudu. Strategian tarkistamisen yhteydessä tavoite olisi ollut mahdollista muotoilla uudelleen tai poistaa.

- **Ekosysteemisopimuksen toteuttaminen (Kuntatekniikka)**

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan toimet ovat edelleen hankekehityksen ja valmistelun tasolla, eikä niiden perusteella voida arvioida sopimuksen tavoitteiden toteutumista tai niiden vaikutuksia.

- **Ekosysteemisopimuksen toteuttaminen (Konsernihallinto)**

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan työ etenee suunnitelmallisesti ja toimintaan on panostettu. Raportoidut toimet ovat kuitenkin edelleen etenemistä ja painopisteen kehittämistä koskevia, eikä niiden perusteella voida todeta tavoitteiden jo toteutuneen.

- **Vaasalaisten yritysten hiilikädenjäljen selvittäminen (Kaupunkiympäristö)**

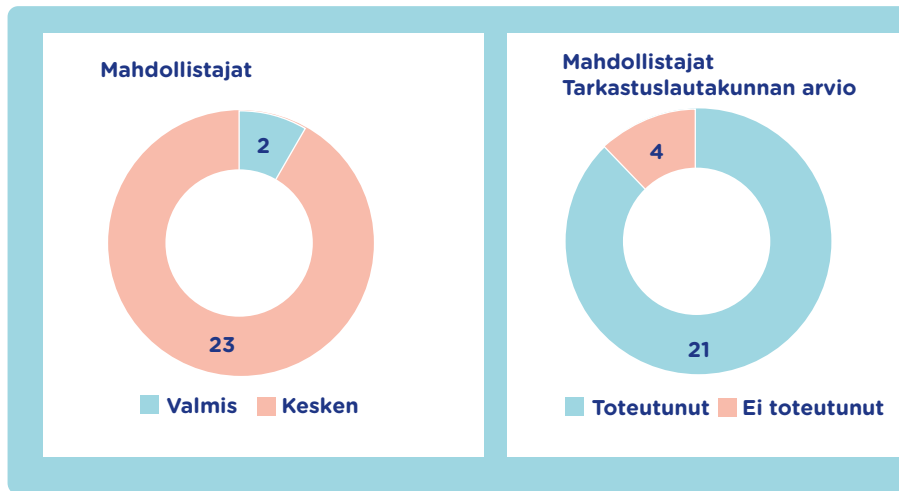
Toimenpidettä ei ole toteutettu lainkaan, joten tavoite jää kokonaan toteutumatta. Strategian tarkistamisen yhteydessä tavoite olisi ollut mahdollista muotoilla uudelleen tai poistaa.

- **Vaasalaisten yritysten hiilikädenjäljen selvittäminen (Konsernihallinto)**

Toimenpide ei ole käynnistynyt, eikä raportoiduista toimista ole pääteltävissä, että tavoitteen toteuttamista olisi edistetty. Tavoitetta ei siten voida pitää toteutuneena. Strategian tarkistamisen yhteydessä tavoite olisi ollut mahdollista muotoilla uudelleen tai poistaa.

Mahdollistajat: talous, henkilöstö, osaaminen ja johtaminen

Annetun selvityksen mukaan mahdollistajien tavoitteista 23 on raportoitu keskeneräisiksi ja kaksi valmiiksi. Tarkastuslautakunnan oman arvion perusteella 21 tavoitetta voidaan katsoa toteutuneiksi ja 4 tavoitetta jääneen toteutumatta.

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan seuraavat toimenpiteet jäivät toteutumatta Mahdollistajat -strategiateemasta:

- **Ohjelma-arkkitehtuuri**

Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan raportoidut tiedot eivät sisällä kuvauksia tehdyistä toimenpiteistä, etenemisestä tai ohjelma-arkkitehtuurin kehittämisen konkreettisista vaiheista. Pelkän yksittäisen maininnan perusteella ei voida todeta, että tavoitteen toteuttaminen olisi edennyt. Tavoitetta ei siten voida pitää toteutuneena.

- **Ulkoisen hankerahoituksen lisääminen**

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan raportoidut luvut eivät suoraan osoita ulkoisen rahoituksen kasvua, vaan raportoinnin mukaan rahoituksen määrä on ollut samalla tasolla tai jopa hieman vähentynyt aiempiin vuosiin verrattuna.

- **Asiantuntijoiden urapolun kehittäminen**

Tarkastuslautakunnan arvion mukaan työryhmän kokoontuminen ja alustavat keskustelut eivät vielä osoita konkreettista edistymistä asiantuntijaurapolkujen kehittämisessä. Raportoiduista toimista ei käy ilmi suunnitelmien valmistumista, toteutettuja malleja tai vaikutuksia henkilöstön urakehitykseen. Tavoitetta ei siten voida pitää ainakaan täysin toteutuneena.

- **Osaamisen hyödyntäminen poikkihallinnollisesti ja verkostomaisesti**

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan raportoidut toimenpiteet kuvaavat kannustamista, verkostojen laajentumista ja yhteistyön lisääntymistä, mutta niistä ei käy ilmi, että asetetun tavoitteen mukaisia pysyviä toimintamalleja olisi jo toteutettu tai että vaikutuksia olisi syntynyt poikkihallinnollisen osaamisen hyödyntämiseen. Raportoidun perusteella toiminta on edelleen pitkälti edistämisen- ja kehittämisvaiheessa.

Strategiakauden keskeisimmät tavoitteet

Strategiakauden 2022–2025 keskeisimmät tavoitteet ovat olleet Suomen onnellisin ja turvallisin kaupunki, 100 000 asukasta, työpaikkojen määrän kasvattaminen sekä hiilineutraaliuus vuoteen 202X mennessä.

Strategiakauden aikana kaupunkilaisten koettu onnellisuus ja turvallisuus on kehittynyt pääosin myönteisesti. Onnellisuusindeksin keskiarvo nousi vuosien 2022–2025 aikana 68,8:sta 74,7:ään, mikä osoittaa vakaata ja pitkäjänteistä myönteistä kehitystä. Väestötavoitteen osalta kehitys on ollut nousussa. Väkiluku kasvoi koko strategiakauden ajan, saavuttaen vuoden 2025 lopussa 71 281 asukasta. Työpaikkojen määrän osalta kehitys on ollut suotuisaa. Vuonna 2022 työpaikkoja oli 38 781 ja vuonna 2023 työpaikkojen lukumäärä oli 39 139. Tarkastuslautakunnalle annetun selvityksen mukaan kyseistä lukua ei ole päivitetty vuoden 2023 jälkeen.

Hiilineutraaliustavoitteen osalta kehitys on ollut strategiakaudella 2022–2025 vaihtelevaa. Vuonna 2022 kasvihuonekaasupäästöt olivat 202,5 kt CO₂, minkä jälkeen päästöt vähenivät vuonna 2023 156,5 kt CO₂:een. Vuonna 2024 päästöt olivat 150,8 kt CO₂ ja vuoden 2025 ennakkotiedot osoittavat kehityksen jatkuneen myönteisenä, päästöjen ollessa 141,2 kt CO₂. Tarkastuslautakunta on vuoden 2024 arviointikertomuksessa todennut, että kaupungin tavoite saavuttaa hiilineutraalius ennen vuotta 2030 ei ole nykyisin toimenpitein saavutettavissa. Tavoitteen toteutuminen edellyttää merkittäviä uusia ratkaisuja. Näistä päästökauppaan osallistuminen on keskeinen, mutta taloudellisesti huomattava vaihtoehto, jonka vaikutukset ovat välttämätöntä ottaa täysimääräisesti huomioon talousarviossa.

Positiiviset huomiot

Vaasa on saanut useita myönteisiä tunnustuksia, jotka kuvastavat kaupungin strategisia vahvuuksia. Kaupunki on palkittu sekä Pohjanmaan järjestöystävällisenä kuntana että Unicefin Lap-siystävällisenä kuntana. Lisäksi Vaasa on tunnustettu Pyöräily ystävällisenä työpaikkana ja valittu Vuoden 2025 kävelykunnaksi.

YHTEENVETO

Kuntalain 37 § painottaa kuntastrategian roolia kunnan keskeisenä poliittisena ohjausvälineenä sekä sen tehtävää kunnan toiminnan ja päätöksenteon suunnannäyttäjänä. Vaasan kaupungin strategia vuosille 2022–2025 hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 14.2.2022 ja strategian toteuttamista varten perustettiin kolme poikkihallinnollista ohjausryhmää.

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan strategian päivitys ja eteneminen tulee raportoida valtuustolle nykyistä selkeämmin, läpinäkyvämmiin ja yhtenäisemmin. Raportoinnin tulee sisältää myös tiedot toteutumatta jääneistä tavoitteista. Tarkastuslautakunta korostaa, että raportoinnin on oltava luotettavaa ja oikeellista, sillä sen tiedot toimivat valtuuston päätöksenteon keskeisenä perusteena.

Strategiaa tulee valmistella, johtaa ja raportoida niin, että kaupunki kykenee ennakoimaan tulevat tilanteet ja niistä aiheutuvat haasteet. Vaikka tarkkojen mittareiden määrittely on vaikeaa, strategian ja talousarvion mukaisten toimenpiteiden johdonmukainen toteutus on keskeinen väline riskien hallinnassa ja ennakoinnissa.

Tarkastuslautakunta suosittelee talous- ja strategiätulosaluetta sekä kaupunginhallitusta:

- Arvioimaan kriittisesti strategian edistymistä ja toteutumista.
- Ryhtymään tarvittaviin korjaaviin toimiin viivytyksettä, mikäli asetetut tavoitteet eivät etene suunnitellusti.
- Varmistamaan, että strategian toteutumista koskeva raportointi on selkeää, ymmärrettävää ja päätöksenteon kannalta riittävän informatiivista.

Tarkastuslautakunta kysyy talous- ja strategiätulosalueelta sekä kaupunginhallitukselta:

- Milloin strategian teemakokonaisuuksien ohjausryhmät antavat loppuraportin toiminnastaan valtuustolle?

Tarkastuslautakunta kysyy kaupunginhallitukselta:

- Onko kaupunginhallituksella suunnitelmaa laatia selkeä toimintamalli tai aikataulu kuntastrategian tarkistamiselle, jotta kuntalain velvoite (tarkistettava vähintään kerran valtuustokauden aikana) toteutuu johdonmukaisesti kaikilla valtuustokausilla?

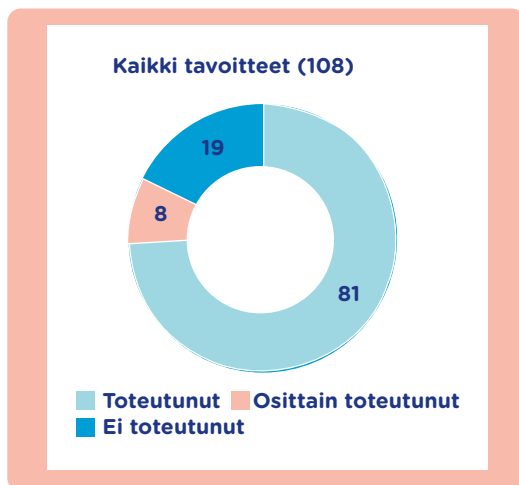

Konsernitavoitteiden raportointi

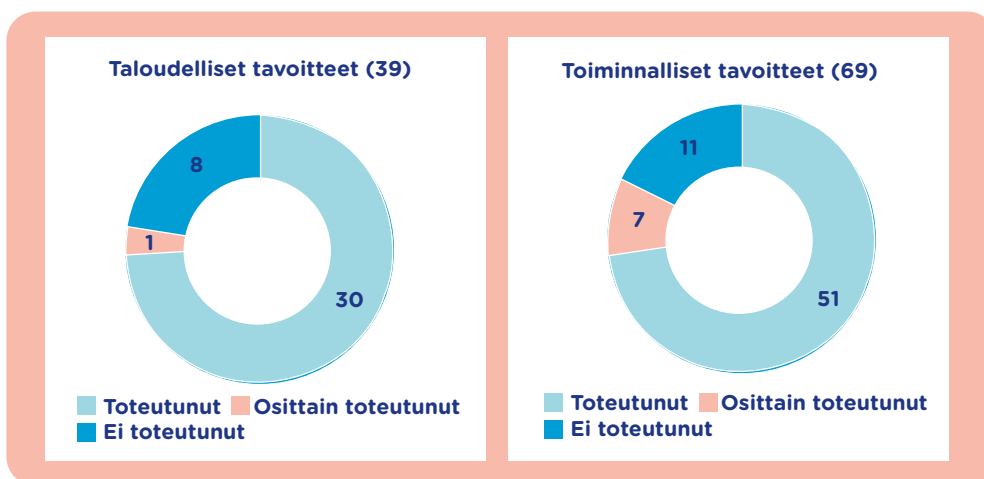
Vaasan kaupunkikonserniin kuuluu tällä hetkellä 21 tytäryhteisöä, joissa kaupungin omistusosuus on yli 50 %. Kaupungin konsernitavoitteet muodostavat kokonaisuuden, jonka tarkoituksena on varmistaa tytäryhteisöjen toiminnan strateginen suunta, taloudellinen kestävyys ja palvelutuotannon vaikuttavuus.

Taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet ohjaavat yhteisöjen toimintaa kaupungin linjausten mukaiseksi ja edistävät konsernin pitkän aikavälin kehitystä. Tämä kokonaisuus luo perustan konserniohjauksen vaikuttavuuden arvioimiselle ja kehittämistarpeiden tunnistamiselle. Tämä arviointi kohdistuu tarkastelemaan konsernitavoitteiden asettamisen selkeyttä sekä raportoinnin laatua.

Vaasan kaupunkikonsernin vuosiraportti 2025 ja talousarviokirjan vuoden 2025 asetettujen tavoitteiden toteutuminen konserniyhteisöissä käsiteltiin valtuuston kokouksessa 23.3.2026 § 18, ja merkittiin siellä tiedoksi. Valtuustolle toimitetun raportoinnin mukaan kaikista tytäryhteisöille asetetuista **108** tavoitteesta **81** (75 %) toteutui kokonaan, **8** (7,41 %) toteutui osittain ja **19** (17,59 %) jäi toteutumatta.

Taloudellisista tavoitteista **30** (76,92 %) raportoitiin toteutuneiksi, **1** (2,56 %) osittain toteutuneeksi ja **8** (20,51 %) ei toteutuneiksi. Toiminnallisten tavoitteiden osalta **51** (73,91 %) tavoitetta raportoitiin toteutuneiksi, **7** (10,14 %) osittain toteutuneeksi ja **11** (15,94 %) ei toteutuneiksi.

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan tavoitteiden toteutumien kirjallinen raportointi on laajalta osin vähäistä ja pintapuolista, eikä täten anna täysin realistista ja luotettavaa kuvaa tavoitteiden todellisesta tilasta. Raportointikirjausten konkreettinen tieto on pääosin vähäistä ja osa toteumista on raportoitu kokonaan ilman perusteluita. Tarkastuslautakunta ei näe tässä tilanteessa oleelliseksi ottavaa kantaa yksittäisten konsernitavoitteiden toteumiin. Lautakunta katsoo kuitenkin aiheelliseksi painottaa nykyisten raportointikirjausten vajaavaisuutta ja tuo samalla esiin huolen omistajaohjauksen henkilöresurssien vähäisyydestä.

Tarkastuslautakunnalle kerrotun mukaan tytäryhtiöiden tavoitteet määritellään yhdessä tytäryhtiöiden ja omistajaohjauksen kesken. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että tavoitteiden määrittely perustuu jatkossakin tiiviiseen yhteistyöhön tytäryhtiöiden ja omistajaohjauksen välillä. Lautakunta korostaa, että tavoitteiden toteutumien kirjalliseen raportointiin on kiinnitettävä aiempaa tarkempaa huomiota, jotta valtuusto saa riittävän selkeän ja läpinäkyvän kokonaiskuvan asetettujen tavoitteiden toteutumisesta.

Tarkastuslautakunnan mukaan nykyinen käytäntö, jossa tytär- ja osakkuusyhtiöt arvioivat itse omien tavoitteidensa toteutumisen, ei yksinään ole riittävä. Jotta valtuuston asettamien tavoitteiden toteutuminen voidaan jatkossa todentaa luotettavasti ja läpinäkyvästi, raportoinnin tulee olla selkeämpää/konkreettisempää ja toteutumisen arvioinnin perustua esimerkiksi omistajaohjauksen vahvistamaan tarkasteluun.

YHTEENVETO

Tavoitteiden toteutumista koskeva raportointi ei anna tällä hetkellä luotettavaa kokonaiskuvaa tavoitteiden todellisesta tilasta. Tämän vuoksi raportointia on tarpeen kehittää ja omistajaohjauksen henkilöressurssien vähäisyys tunnistaa.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että konsernitavoitteet määritellään ja arvioidaan yhteistyössä tytäryhtiöiden ja omistajaohjauksen välillä. Yhtiöiden oma arviointi ei ole yksinään riittävää ja kirjallisen raportoinnin tulee olla selkeämpää ja konkreettisempää. Toteumien lopullisen raportoinnin tulisi perustua omistajaohjauksen vahvistamaan tarkasteluun, jotta valtuusto saa läpinäkyvän ja oikeellisen kuvan tavoitteiden toteutumisesta.

Tarkastuslautakunta suosittelee omistajaohjausta:

- Ohjaamaan konserniyhtiöiden raportoinnin kattavuutta.
- Osallistumaan konserniyhtiöiden tavoitteiden arviointiin.

Tarkastuslautakunta suosittelee konserniohjausta:

- Kiinnittämään huomiota omistajaohjauksen henkilöresurssien riittävyyteen.

Rakennusvalvonta

Vaasan kaupungin rakennusvalvonta oli tarkastuslautakunnan kuultavana 30.9.2025 pidetyssä kokouksessa. Rakennusvalvonta on kaupungin viranomaistoimintaa, ja sen tehtävänä on edistää ja valvoa laadukkaan rakennetun ympäristön ja rakennuskannan syntymistä sekä hyvän kaupunkikuvan säilymistä. Toiminta perustuu yleisen edun turvaamiseen, ja sen keskeisiin tehtäviin kuuluvat rakentamiseen liittyvä neuvonta, lupapäätösten tekeminen sekä rakennustyön aikainen valvonta. Lisäksi rakennusvalvonta osallistuu kiinteistöverotukseen liittyviin tehtäviin yhteistyössä kiinteistö- ja paikkatietopalvelujen kanssa sekä valvoo rakennetun ympäristön kunnossapitoa.

Vaasan kaupunkiorganisaatiossa rakennusvalvonnan tulosalue kuuluu kaupunkiympäristön toimialaan. Rakennusvalvonnassa työskentelee yhteensä 12 henkilöä ja henkilöstö on organisoitu kolmeen tiimiin, lupavalmistelutiimiin, katselmustiimiin sekä kanslia- ja toimistotiimiin. Jokaisessa tiimissä työskentelee neljä henkilöä. Rakennusvalvoja vastaa tulosalueen johtamisesta.

Lupavalmistelutiimiin kuuluu kaksi lupa-arkkitehtia, lupainsinööri sekä LVI-tarkastusrakennusmestari. Katselmustiimissä toimii kaksi tarkastusinsinööriä, tarkastusrakennusmestari ja LVI-tarkastusrakennusmestari. Kanslia- ja toimistotiimi muodostuu kolmesta lupa-assistentista sekä palvelusihteeristä.

Taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteuma

	TP 2024	Alkuperäinen TA 2025	Talousarvio-muutokset	Muutettu TA 2025	TP 2025	Poikkeama (vrt. muutettu TA)
	1000 €	1000 €			1000 €	1000 €
Toimintatuotot	624	875	0	875	954	79
Valmistus omaan käyttöön	23	0	0	0	36	36
Toimintakulut	-817	-895	-3	-898	-834	63
Toimintakate	-170	-20	-3	-23	155	178

Rakennusvalvonnan toimintatuotot ylittyivät vuonna 2025 yhteensä 9,1 %. Talousarviossa toimintatuottojen tavoitteeksi oli asetettu 875 000 euroa, ja toteuma oli 954 000 euroa. Tuottojen nousu selittyy pääosin datakeskuksen luvan myöntämisestä saaduilla lupamaksuilla.

Toimintakulut olivat budjetoitu talousarvioon 898 000 euroa ja toteuma oli 834 000. Tilinpäätös 2025 tietojen mukaan säästöjä on syntynyt muun muassa henkilöstökuluissa, aineissa, tarvikkeissa ja tavaroissa.

Rakennusvalvonnan toimintakate vuonna 2025 oli 155 000 euroa, toiminnassa tuotot ovat kattaneet kulut. Vuonna 2024 toimintakate oli - 170 000 euroa.

Rakennusvalvonnan ensimmäisenä toiminnallisena tavoitteena vuodelle 2025 oli osaava ja hyvä asiakaspalvelu. Tavoitetta tukevinä toimenpiteinä on määritelty riittävä koulutus, verkostoituminen ja valmentava johtaminen. Uuden rakentamislain voimaantulon valmistelu on edellyttänyt henkilöstöltä aktiivista osallistumista koulutuksiin ja webinaareihin, ja yhteistyötä lähikuntien sekä muiden kuntien kanssa on lisätty. Tarkastuslautakunta katsoo tavoitteen osittain toteutuneen. Asiakaspalvelun laadun seurantaan tulisi jatkossa saada ajantasaisempaa mittaustietoa. Vertailukelpoinen tieto on vuodelta 2022.

Toisena toiminnallisena tavoitteena oli tasapainoinen talous sekä omarahoitteisuuden kolmen vuoden keskiarvon asettaminen tasolle 95-100 %. Vuoden 2023 tilinpäätöstietojen mukaan omarahoitteisuusosuuden keskiarvo oli 57,6 %. Keskiarvon vuosina 2021-2023 oli 92 %. Vuoden 2024 tilinpäätöstietojen mukaan vastaava luvut olivat 76,98 % ja keskiarvo vuosina 2022-2024 nousi 78,29 %:iin. Vuonna 2025 omarahoitteisuus nousi 114,70 %:iin, ja kolmen vuoden keskiarvo (2023-2025) oli 83,09 %. Tavoite ei kuitenkaan toteutunut, sillä omarahoitteisuuden kolmen vuoden keskiarvo jäi alle tavoitetason ollessa 83,9 %.

Kolmantena toiminnallisena tavoitteena oli hyvän ja toimivan rakennetun ympäristön edistäminen. Tavoitetta tukevinä toimenpiteinä olivat laadunohjaus, ennakkoneuvottelut, prosessien sujuvoittaminen sekä rakennetun ympäristön valvonta. Toteuman mukaan henkilöstö on koulutautunut uuden rakentamislain mukaisiin tehtäviin, ja johtoryhmässä on tehty tiivistä yhteistyötä muiden tulosalueiden kanssa. Tarkastuslautakunta katsoo, että tavoite on toteutunut osittain. Toteumaraportti kuvaa tehtyjä toimenpiteitä, mutta ei esitä arviointia siitä, miten nämä toimet ovat vaikuttaneet rakennetun ympäristön laatuun tai prosessien toimivuuteen. Tavoitteen toteutumisen arviointia varten tarvittaisiin jatkossa selkeämpiä mittareita ja seurantatietoa.

Talous

Tarkastuslautakunnalle annetun selvityksen mukaan rakennusvalvonnan tasapainoisen talouden ylläpitäminen on ollut viime vuosina haastavaa vallitsevan taloudellisen tilanteen sekä rakentamisen määrän vähenemisen vuoksi. Rakennusvalvonnan toimintaa pyritään rahoittamaan pääasiassa lupamaksuilla. Rakennus- ja ympäristölahtakunta teki 12.3.2025 § 18 päätöksen

rakennusvalvonnan tarkastus- ja valvontatehtävistä sekä muista viranomaistehtävistä perittävien maksujen kokonaisvaltaisesta tarkistuksesta. Päätöksen yhteydessä maksuihin tehtiin korotuksia.

Rakennusvalvonnan tarkastus- ja valvontatehtävistä suoritettavien maksujen tarkastamisen korotuksilla on pyritty saamaan hinnat vertailukaupunkien tasolle. Vertailukaupunkeina on käytetty Kokkolan-, Porin - ja Seinäjoen kaupunkien rakennusvalvonnan taksoja.

Rakennusvalvonnassa tuottavuutta ja taloudellisuutta mitataan eri tunnusluvuilla ja vertailumenetelmillä. Toiminnan tuottavuutta seurataan erityisesti seuraamalla lupien käsittelyaikojen keskiarvoja sekä niiden kehitystä eri ajanjaksoina. Rakennusvalvonnalla on jatkuvaa yhteydenpitoa muiden kaupunkien rakennusvalvontayksiköihin, mikä mahdollistaa toiminnan vertailun ja hyvien käytäntöjen jakamisen. Taksojen korotusten yhteydessä on tehty vertailuja samankokoisiin kaupunkeihin, jotta hinnoittelun taso pysyisi valtakunnallisesti vertailukelpoisena ja perusteltuna.

Vaasan kaupungin rakennusvalvonnan myöntämien rakennuslupien määrä on vähentynyt strategiakaudella 2022–2025. Vuonna 2022 rakennuslupia myönnettiin 391, vuonna 2023 yhteensä 332 ja vuonna 2024 vielä 319 lupaa. Vuoden 2025 rakennuslupien määrä 90 lupaa on selvästi edellisiä vuosia pienempi.

Rakennuslupien määrän lasku vuosina 2022–2025 heijastaa rakentamisen yleistä hiljenemistä sekä rakentamislain (751/2023) muutoksia. Kehityksen taustalla ovat talouden epävarmuus, korkea korkotaso sekä rakentamisen kustannusten nousu.

Tarkastuslautakunnalle annetun selvityksen mukaan rakennuslupien määrän lasku vuonna 2025 selittyy sekä uuden rakennuslain muutoksilla että talouden epävarmuudella. Uudistuksen myötä osa vähäisistä rakennushankkeista voidaan jatkossa toteuttaa ilman erillistä lupaa tai ilmoitusta. Vuoden 2025 alusta lupakynnys on 30 m² rakennuksissa ja 50 m² katoksissa.

Tarkastuslautakunta jää seuraamaan rakennuslupien määrän kehitystä jatkossa siten, että vuoden 2025 luvut huomioidaan lainmuutoksen aiheuttamana poikkeamana. Näin voidaan muodostaa vertailukelpoinen aikasarja uuden lainsäädännön voimassaolon ajalta.

Rakennusvalvonnan taksojen tarkistamista on tarkoitus jatkossa tehdä vuosittain indeksiperusteisesti, jotta maksut vastaisivat paremmin toiminnan kustannustason kehitystä. Edellisen kerran taksoja on tarkistettu Rakennus- ja ympäristölautakunnan 7.12.2022 § 80 päätöksellä.

Uusi rakentamislaki

Uusi rakentamislaki (751/2023) astui voimaan 1.1.2025 ja se korvaa maakäyttö- ja rakennuslain (MRL) koskevat säännökset. Rakentamislaki astuu voimaan portaittain. Rakentamisluvan käsitteilyaikatakuu, rakennuksen hiilijalanjälkilaskenta sekä tietomallimuotoinen rakentamislupa astuvat voimaan 1.1. 2026 alkaen. Uuden rakentamislain merkittävimmät muutokset rakennusvalvonnan osalta liittyvät lupajärjestelmään, suunnittelijoiden ja työnjohtajien pätevyys toteamiseen, digitalisaatioon, vähähiilisen rakentamisen ja kiertotalouden edistämiseen sekä rakennustyöaikaisen valvonnan painotuksiin.

Rakentamislain 17 § 1 momentin mukaan kunnassa on oltava rakennusjärjestys. Rakennusjärjestys on kunnan antama säädös, joka ohjaa rakentamista paikallisesti. Sen keskeisenä tehtävänä on määrittää paikallisiin olosuhteisiin perustuvat määräykset, jotka edistävät suunnitelmallista ja sopivaa rakentamista. Rakennusjärjestyksellä voidaan myös turvata kulttuuri- ja luonnonvarojen huomioon ottaminen sekä varmistaa hyvän elinympäristön toteutuminen ja säilyminen. Vaasan kaupungin uusi rakennusjärjestys on hyväksytty kaupunginvaltuuston kokouksessa 23.3.2026 §13.

Uuden rakennuslain voimaantulo on keventänyt lupamenettelyä erityisesti pienten toimenpiteiden osalta. Jatkossa osa vähäisistä rakennushankkeista voidaan toteuttaa ilman erillistä lupaa tai ilmoitusta. Muutokset edellyttävät rakennusvalvonnalta ohjeistuksien päivittämistä ja selkeiden toimintamallien laatimista, jotta rakentaminen tapahtuu edelleen säädösten mukaisesti. Lakimuutos on vähentänyt lupakäsittelyn määrää, mutta samalla lisännyt neuvonnan ja ohjeistuksen tarvetta.

Rakentamislain voimaantulon myötä rakennusvalvonta on päivittänyt kirjallisia ohjeitaan. Laki muutos on laaja ja vaikuttaa merkittävästi rakentamisen käytäntöihin, minkä vuoksi ohjeistuksen kehittäminen on jatkuva prosessi. Rakennusvalvonnalle esitetään kysymyksiä, joihin ei aina ole osattu ennakoida vastauksia kirjallisissa ohjeissa. Tämän seurauksena ohjeita täydennetään ja tarkennetaan tarpeen mukaan.

Rakennusvalvonnan palveluprosessit

Arvioinnin kohteena oli asiakaskokemus rakennusvalvonnassa. Tarkastuslautakunnalle esiteltiin FCG:n vuonna 2022 toteuttama asiakastytyväisyyskysely. Tulosten mukaan rakennusvalvonnassa asioineet asiakkaat ovat pääosin kokeneet asiakaspalvelun myönteisenä. Kyselyn perusteella parhaimmat arvosanat saivat muun muassa henkilökunnan ystävällisyys sekä loppukatselmuksiin liittyvät tehtävät. Heikoimmat arviot puolestaan koskivat kirjallisten ja muiden ohjeiden selkeyttä ja kattavuutta sekä sähköisen asiointin ohjeistusta. Tarkastuslautakunnalle annetun selvityksen mukaan kirjallisia ohjeita on sittemmin päivitetty.

Henkilöstön osaaminen ja hyvä asiakaspalveluosaaminen näkyvät rakennusvalvonnan palvelun laadussa monin tavoin. Eri tiimien palveluissa ei ole muodostunut pitkiä jonoja, ja lupien käsitteilyajat ovat pysyneet lyhyinä. Katselmuksia on mahdollista saada varattua jo seuraavalle viikolle. Myös arkistopalvelut toimivat säännöllisesti, ja piirustuksia haetaan useana päivänä viikossa. Asiakkaiden kysymyksiin vastataan pääsääntöisesti muutaman päivän sisällä.

Asiakkaiden kokemuksia rakennusvalvonnan palvelun laadusta kerätään useilla eri tavoilla. Viimeisin laajempi asiakastytyväisyyskysely on toteutettu vuonna 2022 ja vastaavan kyselyn uusimista on harkittu. Asiakkaat voivat antaa palautetta kaupungin yleisen palautejärjestelmän kautta, suoraan sähköpostitse tai ePermit-järjestelmän kautta, jossa saadaan myös kehitysehdotuksia. Rakennusvalvonnan toiminnassa on kuitenkin noudatettava tarkasti lakeja ja määräyksiä, mikä tarkoittaa, että kaikissa tilanteissa asiakkaan toiveita ei voida toteuttaa. Tämä saattaa toisinaan heijastua annettuun palautteeseen, vaikka palvelu sinänsä olisi ollut laadukasta ja asianmukaista.

Digitalisaatiolla on ollut merkittävä vaikutus rakennusvalvonnan prosessien nopeuteen ja läpinäkyvyyteen. Sähköiset järjestelmät ovat nopeuttaneet käsittelyä huomattavasti, erityisesti korjausten ja täydennysten tekemisen osalta. Asiakaskäytien määrä on vähentynyt, sillä suuri osa asiointista voidaan nyt hoitaa sähköisesti. Prosessin läpinäkyvyys on parantunut, mikä näkyy erityisesti vastaavien työnjohtajien ja muiden hankkeen osapuolten mahdollisuutena seurata hankkeen etenemistä reaaliaikaisesti. Rakennusvalvonnan toiminta on ollut ulospäin julkista aiemminkin, mutta digitalisaatio on edelleen lisännyt tiedon saavutettavuutta ja avoimuutta. Rakennusvalvonnassa on kehitetty palvelumuotoja asiakkaiden tarpeiden mukaisesti. Aloituskokouksia järjestetään nykyisin etäyhteydellä Teamsin kautta, mikä on lisännyt joustavuutta ja vähentänyt tarvetta paikan päällä tapahtuville käynneille. Sähköistä ePermit-järjestelmää kehitetään jatkuvasti sekä saadun asiakaspalautteen että henkilöstön omien havaintojen perusteella. Lisäksi vanhoihin lupiin liittyvien loppukatselmusten käytäntöjä on selkeytetty ja yhdenmukaistettu. Asiakaspäätelupalvelun käyttöönotto on parhaillaan valmistelussa.

Tulevaisuuden näkymät

Rakennusvalvonnan toiminnassa keskeisiksi haasteiksi on tunnistettu uuden rakentamislain mukanaan tuomat muutokset ja niiden edellyttämät uudet käytännöt. Lainsäädäntöuudistus vähentää lupien määrää, mutta työn kokonaismäärän ei arvioida vähenevän vastaavasti. Lisäksi poikkeamishakemusten määrä on kasvanut, mikä lisää rakennusvalvonnan työkuormaa. Yleinen taloudellinen tilanne ja rakentamisen vähentyminen ovat vaikuttaneet tulojen kehitykseen. Tarkastuslautakunnalle annetun tiedon mukaan saavutuksina voidaan pitää asiain sujuvuutta ja lupien nopeaa käsittelyä. Lisäksi asiakastyytyväisyys nähdään vahvuutena.

Tarkastuslautakunnalle kerrottiin myös, että Vaasan kaupungin on otettava viimeistään vuonna 2029 käyttöön Rakennetun ympäristön tietojärjestelmä Ryhti, joka kokoaa valtakunnallisesti rakentamisen ja alueiden käyttö tiedot.

YHTEENVETO

Rakennusvalvonnan lupamaksujen korotukset ja vuosittaiset indeksitarkistukset ovat osa talouden tasapainon ylläpitämistä. Korotukset on toteutettu vertaamalla maksuja samankokoisten kaupunkien tasoon, mikä varmistaa hinnoittelun kilpailukyvyyn ja oikeudenmukaisuuden. Indeksitarkistusten käyttöönotto mahdollistaa sen, että lupamaksut pysyvät ajan tasalla kustannusten kehityksen kanssa, vähentäen tarvetta satunnaisiin, suurempiin korotuksiin. Tämä toimenpide tukee rakennusvalvonnan strategista tavoitetta ylläpitää tasapainoista taloutta ja varmistaa toiminnan omarahoitettavuutta myös muuttuvassa rakentamisympäristössä. Kaupunginvaltuusto hyväksyi Vaasan kaupungin uuden rakennusjärjestyksen kokouksessaan 23.3.2026 (§ 13).

Tarkastuslautakunta yhtyy rakennusvalvonnan esittämään huoleen rakentamisen hiipumisen vaikutuksista toiminnan taloudellisiin edellytyksiin. Rakentamisen määrän lasku heijastuu suoraan lupamaksutuloihin.

Asiakastyytyväisyyskyselyn tulokset ovat vuodelta 2022, eivätkä ne enää anna ajankohtaista kuvaa palvelun laadusta. Kysely tulisi uusaa, jotta käytettävissä oleva tieto oli ajankohtaista ja tukisi paremmin toiminnan kehittämistä.

Tarkastuslautakunta suosittelee rakennusvalvontaa:

- Toteuttamaan uuden asiakastyytyväisyyskyselyn vuosittain. Esitetyt kyselytulokset ovat vuodelta 2022, eivätkä siten anna ajantasaista kuvaa asiakaskokemuksesta.
- Seuraamaan tarkasti rakentamislain taloudellisia vaikutuksia lupamaksujen ja toiminnan tuottojen kautta.
- Tarkastelemaan lupamaksujen indeksikorotuksia vuosittain.

Tarkastuslautakunta suosittelee kaupunginhallitusta:

- Tarkentamaan ja selkeyttämään ohjeistusta tulosalueiden toiminnallisten tavoitteiden toteutumisen raportointiin liittyen.

Vaasan kaupungin opistot

Vaasan kaupungin opistot oli tarkastuslautakunnan kuultavana 30.9.2025 pidetyssä kokouksessa. Kansalaisopisto Alma ja Kuula-opisto muodostavat keskeisen osan kaupungin sivistystoimialan palveluverkosta. Opistokokonaisuteen sisältyy myös taiteen perusopetusta antava TaiKon, joka toimii kansalaisopisto Alman yhteydessä. Yksiköissä tarjotaan vapaan sivistystyön koulutusta, taiteen perusopetusta, kotoutumiskoulutusta sekä aikuisten perusopetusta. Toiminnassa tarjotaan opetusta suomeksi, ruotsiksi, englanniksi sekä tarvittaessa muilla kielillä. Opistojen toiminta ulottuu niin Vaasaan, Laihialle kuin Isoonkyröön.

Laki vapaasta sivistystyöstä (632/1998) mukaan vapaan sivistystyön tarkoituksena on järjestää elinikäisen oppimisen periaatteelle pohjautuvaa koulutusta, joka tukee yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta. Koulutuksen tavoitteena on edistää ihmisten monipuolista kehittymistä ja hyvinvointia sekä vahvistaa moniarvoisuutta, kestäväää kehitystä, monikulttuurisuutta ja kansainvälisyyttä. Vapaassa sivistystyössä korostuvat omaehtoinen oppiminen, yhteisöllisyys ja osallisuus.

Laki taiteen perusopetuksesta (633/1998) taiteen perusopetuksen tarkoituksena on olla tavoitteellista tasolta toiselle etenevää ensisijaisesti 4-18-vuotiaille lapsille ja nuorille järjestettävää eri taiteenalojen opetusta, joka samalla antaa oppilaalle valmiuksia ilmaista itseään ja hakeutua asianomaisen taiteenalan ammatilliseen ja korkea-asteen koulutukseen. Taiteen perusopetus on koulun ulkopuolella järjestettävää opetusta, jonka tavoitteena on tukea oppilaan itseilmaisun kehittymistä.

Taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteuma

	TP 2024	Alkuperäinen TA 2025	Talousarvio- muutokset	Muutettu TA 2025	TP 2025	Poikkeama (vrt. muutettu TA)
	1000 €	1000 €			1000 €	1000 €
Toimintatuotot	1641	1702	200	1902	2056	154
Toimintakulut	-6261	-6274	-247	-6521	-6638	-117
Toimintakate	-4620	-4572	-47	-4619	-4583	36

Vuoden 2025 toimintatuotot olivat 2 056 000 euroa, mikä on 154 000 euroa enemmän kuin muutetussa talousarviossa. Tuottoja kasvatti erityisesti työllisyystoimialalle myyty kotouttamiskoulutus. Kurssimaksutuotot olivat noin 123 000 euroa korkeammat kuin vuonna 2024.

Toimintakulut olivat 6 638 000 euroa, eli 117 000 euroa yli muutetun talousarvion. Toimintakate oli -4 583 000 euroa ja alitti talousarvion 36 000 eurolla. Kulujen kasvu johtui pääasiassa henkilöstömenojen lisääntymisestä sekä Kirkkopuistikko 15:n peruskorjauksesta aiheutuneista väistötilamuutoksista. Tilinpäätöstietojen mukaan vuoden 2025 toimintakate oli - 4 583 000 euroa ja vuoden 2024 vastaava luku oli noin - 4620 000.

Opistojen ensimmäisenä toiminnallisena tavoitteena vuodelle 2025 oli Alman ja Kuula-opiston hallinto-ohjelmien yhtenäistäminen. Toimenpiteenä on ollut Kuula-opiston oppilashallinnon siirtäminen MultiPrimuksesta Hellewi-järjestelmään. Tarkastuslautakunta toteaa, että tavoite ei ole toteutunut, koska Kuula-opiston nykyisen järjestelmän kehitysmahdollisuuksia selvitetään edelleen ennen lopullisen ratkaisun tekemistä.

Toisena toiminnallisena tavoitteena oli osallistuja- ja oppilasmäärän kasvattaminen ryhmämuotoisessa opetuksessa. Toimenpiteinä on kehitetty ja markkinoitu Kuula-opiston musiikin varhaisiän ja tanssinopetuksen opintopolkuja. Kuula-opiston varhaisiän opetuksen oppilasmäärä kasvoi 182 oppilaalla edellisvuoteen verrattuna (382 oppilasta vuonna 2025), ja Alman brutto-osallistujamäärä nousi 3 764 osallistujalla. Tulosten saavuttamiseen ovat vaikuttaneet useat hankkeet. Tarkastuslautakunta katsoo toimenpiteen toteutuneen kokonaisuudessaan.

Kolmantena toiminnallisena tavoitteena oli vahvistaa opistojen pitovoimaa poikkitaiteellisten projektien avulla. Toimenpiteinä ovat olleet Monitaideprojekti (SKF) sekä SKAPA-hanke. Tavoitteen toteutumisena on raportoitu, että monitaideprojektin tuotanto valmistuu kevään 2026 ensi-iltaan, ja SKAPA-hankkeessa on toteutettu muun muassa koulukiertue, sanataidekursseja opettajille ja kohdennettuja koulutuksia yhteistyökumppaneille. Tarkastuslautakunta katsoo toimenpiteen toteutuneen kokonaisuudessaan.

Rahoitus

Vuonna 2024 koko Suomen kansalaisopistojen perusrahoitusta leikattiin yhteensä 12,5 miljonnalla eurolla, mikä johti Vaasan opistoilla opetustuntien määrän supistumiseen 14,5 prosentilla. Kansalaisopistojen rahoitus perustuu suoriteperusteisiin valtionosuuksiin, joiden määräytymisperusteet vaihtelevat koulutusmuodon mukaan. Vapaan sivistystyön rahoituksessa ei ole lakisääteistä kuntaosuutta, mikä tarkoittaa, että kunnat eivät ole velvoitettuja osallistumaan toiminnan rahoitukseen.

Kansalaisopistojen rahoituksessa valtionosuus on 57 % laskennallisesta opetustunnin hinnasta. Vuonna 2025 opetustunnin laskennallinen hinta on 100,18 euroa, jolloin valtionosuus on noin 57 euroa opetustuntia kohden. Kuulaopiston osalta valtionosuus on samoin 57 %, ja opetustunnin laskennallinen hinta vuonna 2025 on 91,69 euroa. Jäljelle jäävä osuus katetaan opistojen omalla rahoituksella, kuten opiskelijamaksuilla, tapahtumilla ja tilavuokrilla.

Kotoutumissuunnitelman mukainen VTS-koulutus on valtakunnallinen aikuiskoulutusohjelma, jonka tavoitteena on tukea maahanmuuttajien kotoutumista ja työllistymistä. Koulutus tarjoaa valmiuksia suomen tai ruotsin kielen oppimiseen sekä yhteiskunta- ja työelämäosaamiseen. VTS-koulutuksessa valtionosuus kattaa 100 % laskennallisesta opetustunnin hinnasta. Valtionavustusten määrä riippuu koulutuksen järjestäjästä ja opiskelijamäärästä. Aikuisten perusopetuksessa yhden suoritettun kurssin laskennallinen hinta vuonna 2025 on 368,63 euroa ja jokainen suoritettu aikuisperusopetuksen kurssi tuottaa opistolle tuloa tämän verran.

Valtionosuudet muodostavat merkittävän osan opistojen rahoituksesta. Esimerkiksi aikuisten perusopetuksessa valtionosuus kattaa toiminnan kokonaisuudessaan, eikä nettokuluja synny kaupungille. Vapaan sivistystyön ja taiteen perusopetuksen osalta kaupungin oma rahoitusosuus kattaa opistojen tilojen vuokrat.

Lisäksi opistot voivat hakea rahoitusta myös ulkopuolisista lähteistä. Opetushallituksen (OPH) avustukset tukevat laatua ja kehittämistä, opintoseteleitä sekä taiteen perusopetuksen avustuksia. Lisäksi rahoitusta voidaan hakea muun muassa ESR-hankkeista, Svenka Kulturfondenilta ja Erasmus + - ohjelmasta.

Opistojen rooli

Opistojen toiminnassa korostuu Vaasan kaupungin strategisten tavoitteiden toteuttaminen. Alma-opistolla on valmius osallistua TE- ja kotouttamislakien mukaisten koulutustoimenpiteiden järjestämiseen Vaasassa. Tarkastuslautakunnalle annetun selvityksen mukaan Alman rooli kaupungin poikkihallinnollisessa yhteistyössä on tällä hetkellä alimitoitettu. Lisäksi selvityksessä tuotiin esiin, että kaupungin sisällä eri toimijat järjestävät samankaltaisia kursseja ilman keskinäistä koordinaatiota tai tietoa toistensa kurssien sisällöistä.

Tarkastuslautakunnalle tuotiin esiin huoli siitä, että kurssimaksujen korotukset voivat estää osallistumisen erityisesti niiden henkilöiden osalta, joille osallistuminen olisi erityisen tärkeää, kuten työttömiltä ja ikääntyviltä. Kohtuullinen kurssimaksu vaikuttaa suoraan osallistumismahdollisuuksiin. Kuula-opiston osalta maksujen nousu on jo näkynyt osallistujamäärien vähenemisenä.

Koulutustoiminta

Tarkastuslautakunnalle annetun selvityksen mukaan opistoissa kehitetään opettajien ammatillista osaamista koulutusten, hankkeiden, opetussuunnitelmatyön ja pedagogisten keskustelujen avulla. Tarkastuslautakunnalle annetun selvityksen mukaan keskusteluja käydään sekä henkilöstön kesken että oppilaiden ja kurssilaisten kanssa tasosuoritusten yhteydessä. Arviointi on keskeinen osa aikuispedagogiikkaa, erityisesti osaamisperusteisilla kursseilla, joissa opiskelijat arvioivat aikaansaannoksiaan yhdessä itsensä, opettajan ja ryhmän kanssa.

Kuula-opistossa ja TaiKonissa valtakunnallinen opetussuunnitelma ohjaa toimintaa, mutta se jättää myös opistolle jonkin verran liikkumavaraa. Opetus on oppimäärämuotoista ja se koostuu osasuorituksista. Almassa opetus on pääosin kurssimuotoista.

Tarkastuslautakunnalle kerrotun mukaan opistot painottavat opettajavalinnoissa koulutusta ja pedagogista pätevyyttä. Kansalaisopiston opetuksessa korostuu osaamisen merkitys laadun tuottajana. Opistot laativat vuosittain henkilöstön koulutussuunnitelman, ja talousarvioon liittyvässä henkilöstösuunnitelmassa määritellään henkilöstö- ja osaamistarpeet. Opettajia tuetaan omaehtoisessa kouluttautumisessa sekä taloudellisesti että työajan puitteissa, ja heitä kannustetaan osallistumaan ajankohtaisiin, opiston toiminnan kannalta relevantteihin koulutuksiin. Koulutuksiin osallistutaan vaihtelevasti.

Opiskelijat voivat vaikuttaa vastaamalla kyselyihin, tekemällä aloitteita palautelaitoihin, antamalla palautetta kaupungin palautepalvelun kautta tai ottamalla yhteyttä opistoon. Kehittämisehdotuksia ja toiveita nousee esiin myös opetustilanteissa, jolloin opettaja vie ne eteenpäin

suunnitteluun ja johdolle. Syksyllä 2024 toteutettiin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysely henkilökunnalle ja opiskelijoille, ja sen tulokset huomioitiin suunnitelman toimenpiteissä.

Palautteet

Almassa kurssin päätyttyä osallistujille lähetetään sähköinen palautelomake, jolla kerätään tietoa kurssikokemuksesta, viestinnästä, opettajan toiminnasta ja opetustiloista. Kuulassa ja Almassa on panostettu ajanmukaiseen opetusvälineistöön ja sen huoltoon. Opettajat voivat kirjata havaintojaan ja hankintatarpeita Excel-taulukkoon. Oppimisympäristöistä ja välineistä saatu palaute on ollut pääosin myönteistä.

Palautekyselyiden vastausten pohjalta suunnittelijaopettajat käyvät arviointikeskustelun opettajan kanssa, ja palautteita hyödynnetään kurssisuunnittelussa. Palautteet ovat pääosin myönteisiä, mutta esiin nousee myös kehittämiskohteita ja toisinaan epäkohtia, kuten sijaisjärjestelyissä tai opettajan toiminnassa. Taiteen perusopetuksessa käytetään Opetushallituksen Virvatuli-arviointityökalua, jossa arviointiin osallistuvat oppilaat, huoltajat ja opettajat. Opintonsa keskeyttäneiltä selvitetään keskeyttämisen syyt.

Kuula-opistossa palautteet koskevat pääasiassa opetuksen järjestelyjä, kuten soittotunteja, yhteissoittoa, musiikin hahmotusta, konsertteja, tuntien siirtoja ja perumisia, lukukausimaksuja sekä hankkeita. Palautteet käsitellään tapauskohtaisesti oppilaita kuunnellen. Viimeisin muutos on tehty poissaolosääntöön oppilaiden eduksi.

Kuula-opisto toteutti keväällä 2025 laajan asiakaspalautekyselyn korkeakouluharjoittelijan opinäytetyönä. Kysely antoi kattavan kuvan oppilaiden ja huoltajien näkemyksistä. Kuula-opiston asiakkaat olivat pääosin tyytyväisiä opetuksen laatuun, konsertteihin ja tapahtumiin sekä välineiden ja tilojen tasoon. Asiakaspalvelu koettiin pääosin hyväksi. Kyselyn perusteella Kuula-opiston tulisi lisätä panostusta sosiaaliseen mediaan, verkkosivuihin ja tapahtumien markkinoinnin kehittämiseen.

Opinäytetyön pohjalta ehdotettiin jatkotutkimuksena toteutettavaksi laajempaa seurantatutkimusta, jossa asiakastyytyväisyyttä arvioitaisiin säännöllisesti, esimerkiksi vuosittain. Tämä mahdollistaisi kehitystoimenpiteiden vaikutusten seurannan sekä palvelun laadun muutostrendien tunnistamisen pitkällä aikavälillä.

Toiminnan innovatiivisuus

Tarkastuslautakunnalle annetun selvityksen mukaan Kuula-opistossa, Almassa ja TaiKonissa on kehitetty ja kokeiltu uusia opetusmuotoja, menetelmiä ja oppimisympäristöjä, jotka tukevat opetuksen saavutettavuutta, monimuotoisuutta ja opiskelijälähtöisyyttä.

Kuula-opistossa opetusta on viety perinteisten konserttisalien ulkopuolelle monipuolisiin esiintymistiloihin, kuten kouluihin, hoivakoteihin, kirjastoihin, kauppakeskuksiin ja ulkotiloihin. Lisäksi on hyödynnetty verkkoympäristöjä ja hybridiopetusta, mikä on mahdollistanut joustavamman osallistumisen. Yhteissoiton muotoja on uudistettu eri genrejä ja monitaiteisia projekteja hyödyntäen, joissa musiikki yhdistyy esimerkiksi tanssiin, teatteriin tai kuvataiteeseen.

Vertaisopetusta on kehitetty ottamalla oppilasavustajia mukaan opetustilanteisiin. Digitaalisia työkaluja, kuten GarageBand, Sibelius ja MuseScore, on hyödynnetty osana opetusta. Yhteisopetusta (co-teaching) on toteutettu siten, että kaksi opettajaa ohjaa samaa oppituntia eri näkökulmista. Projektipohjainen oppiminen on ollut keskeisessä roolissa, kun oppilaat ovat suunnitelleet ja toteuttaneet konsertteja, äänitteitä tai musiikkivideoita yhdessä. Lisäksi improvisaatio- ja sävellyspajoja on järjestetty luovan työskentelyn tukemiseksi.

Almassa ja TaiKonissa kokeilutoimintaa on toteutettu hankkeiden avulla, muun muassa päiväkohti- ja koululaispajoissa sekä avoimissa työpajoissa julkisissa tiloissa. Hybridi- ja etäopetusta on hyödynnetty, ja osaamisperusteisuus on otettu käyttöön, mahdollistaen osaamispisteiden suorittamisen. Lyhytkurssit ovat tarjonneet joustavan ja kokeilevan lähestymistavan opetukseen, ja projektipohjainen sekä tekemällä oppiminen ovat olleet keskeisiä menetelmiä.

Tarkastuslautakunnalle tuotiin ilmi, että opistoilla on käynnissä pedagogisia kehittämishankkeita, joissa kokeillaan uusia lähestymistapoja opetussisältöihin sekä viestinnän muotoihin. Esimerkkinä tästä on Alman ja TaiKonin Kielikukkanen-malli, jossa kurssien taitotasot on kuvattu tavoitelähtöisesti opiskelijan näkökulmasta, edistäen ymmärrettävyyttä ja läpinäkyvyyttä opetuksen tavoitteissa. Kuula-opistolla on useita ulkoisen rahoituksen hankkeita, esimerkiksi syksyllä 2025 järjestettiin mestarikursseja huilulle, klarinetille ja pianolle. Keväällä 2026 käynnistyy Nattens hemligheter -hanke, joka tuo uusia taiteellisia sisältöjä. Opistot edistävät toiminnassaan myös kestäväää kehitystä ja tavoittelevat OKKA- säätiön sertifikaattia.

Tulevaisuuden näkymät

Tarkastuslautakunnalle kerrotun mukaan tulevaisuuden vahvuuksina opistoissa nähdään nykyinen osaava ja ammattitaitoinen henkilökunta. Tällä hetkellä opistojen palvelut ovat kuitenkin alikäytössä kaupungin palvelutuotannossa, mikä tarjoaa mahdollisuuksia palveluiden integrointiin ja laajempaan hyödyntämiseen osana kaupungin poikkihallinnollista toimintaa. Lisäksi opistot osallistuvat aktiivisesti valtakunnalliseen vaikuttamistyöhön muun muassa Kuvataidekoulujen liitossa, Taiteen perusopetusliitossa sekä Musiikkioppilaitosten liitossa.

Tarkastuslautakunnalle annetun selvityksen perusteella Vaasan kaupungin opistojen keskeisiä tulevaisuuden haasteita ovat henkilöstörakenteeseen liittyvät kysymykset. Opistojen toiminta perustuu pääosin tuntiopettajiin, mikä tuo mukanaan haasteita muun muassa toiminnan jatkuvuuden, sitoutumisen ja kehittämistyön näkökulmasta. Lisäksi opistot kohtaavat vaikeuksia niukkenevien resurssien ja opetustuntikohtaisen rahoituksen vähenemisen myötä. Toiminnan kehittämistä rajoittavat myös tilahankkeisiin liittyvät haasteet, esteettömyyden toteutuminen sekä väestörakenteen muutokset, jotka vaikuttavat palvelutarpeisiin ja opetuksen saavutettavuuteen. Opistojen kaikki opetustilat eivät ole esteettömiä, minkä vuoksi osallistuminen ei ole kaikille mahdollista. Kaikkien tilojen remontointi ei myöskään ole aina toteutettavissa esimerkiksi rakennusten suojelustatuksen vuoksi.

YHTEENVETO

Vaasan kaupungin opistot muodostavat monipuolisen koulutusverkoston, joka tukee kaupungin strategisia tavoitteita elinikäisestä oppimisesta, osallisuudesta ja kulttuurielämän rikastuttamisesta. Toiminta on opiskelijalähtöistä ja sitä toimintaa pyritään kehittämään saatujen palautteiden pohjalta.

Talouden näkökulmasta opistojen toiminta on osin haasteellista, erityisesti vapaan sivistystyön ja taiteen perusopetuksen osalta, joissa kaupungin oma rahoitusosuus on merkittävä. Aikuisten perusopetuksessa rahoitusmalli on selkeä ja kustannustehokas. Valtionosuudet muodostavat keskeisen rahoituslähteen, mutta niiden riittävyys suhteessa toiminnan laajuuteen edellyttää jatkuvaa seurantaa.

Kaikki opistojen opetustilat eivät ole esteettömiä, mikä rajoittaa yhdenvertaisia mahdollisuuksia osallistua opistojen toimintaan.

Tarkastuslautakunta suosittelee opistoja:

- Arvioimaan tuntiopettajapainotteisen rakenteen vaikutuksia toiminnan jatkuvuuteen ja laatuun.
- Varmistamaan, että hankkeiden tulokset juurtuvat osaksi pysyvää toimintaa.
- Tehostamaan opetustilojen käyttöastetta.

Tarkastuslautakunta suosittelee sivistystoimea sekä kaupunginhallitusta:

- Kaupungin toiminnan strateginen ohjaus tulee kohdistaa poikkihallinnollisen yhteistyön vahvistamiseen ja osaamisen hyödyntämiseen, jotta vältetään päällekkäiset prosessit ja turhat kustannukset.
- Arvioimaan kurssimaksujen mahdollisia negatiivisia vaikutuksia toimintaan ja yhdenvertaisiin osallistumismahdollisuuksiin.

Hyvinvointipalvelut

Vaasan kaupungin hyvinvointipalvelut oli tarkastuslautakunnan kuultavana 25.11.2025 pidetyssä kokouksessa. Hyvinvointipalvelut toimivat Vaasan kaupungin hallintosäännön ja toimintasääntöjen mukaisesti hyvinvointijaoston ohjauksessa, muodostaen osan konserniohjauksen toimialasta.

Hyvinvointipalveluihin kuuluvat hyvinvointi, sovittelutoiminta, kotouttamispalvelut sekä työllistämispalvelut ja tulosaluetta johtaa hyvinvointijohtaja. Tässä arviointikertomuksessa tarkastelu keskittyy hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtäviin.

Hyvinvoinnin edistäminen osana kunnan lakisääteisiä tehtäviä

Kuntalain (410/215) §1 mukaan kunnan tulee edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021) § 6 velvoittaa kuntia seuraamaan kuntalaisten elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin. Hyvinvointipalvelut vastaavat asukkaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä niiltä osin, kun tehtävien järjestämisvastuuta ei ole siirretty Pohjanmaan hyvinvointikuntayhtymälle tai muille toimialoille. Hyvinvointipalvelut raportoivat valtuustolle kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä sekä toteutetuista toimenpiteistä vuosittain ja valmistelevat hyvinvointikertomuksen ja hyvinvointisuunnitelman valtuustokausittain.

Vaasan kaupungin tavoite on olla maailman onnellisin kaupunki ja asukkaiden hyvinvointi on tämän vision keskiössä. Hyvinvoinnin edistäminen (HYTE) on läpileikkaavaa toimintaa, joka kuuluu kaikille kaupungin toimialoille. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä § 6 edellyttää kaupunkia tekemään yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa ja vuonna 2023 toteutuneen sote-uudistuksen myötä kuntien ja hyvinvointialueiden välisen yhteistyön merkitys on korostunut erityisesti.

HYTE kerroin

HYTE-kerroin toimii ohjausvälineenä, joka kytkee hyvinvointipolitiikan osaksi kunnan strategista ja taloudellista johtamista. Kerroin vaikuttaa kunnan valtionosuuden määrään ja palkitsee sekä hyvinvoinnin edistämisen prosesseista että saavutetuista tuloksista.

HYTE-kertoimen laskenta perustuu prosessi-indikaattoreihin ja tulosindikaattoreihin, jotka kuvaavat kunnan rakenteita ja toimintaa hyvinvoinnin edistämiseksi ja mittaavat konkreettisia vaikutuksia asukkaiden hyvinvoinnissa. Indikaattorit yhdistetään valtakunnallisesti määritellyllä laskentakaavalla, ja tulos muunnetaan euroiksi per asukas. Laskenta perustuu kansallisiin tietolähteisiin, kuten SOTKANET-tilastoihin, TEA-viisareihin ja kouluterveyskyselyihin.

Tarkastuslautakunnalle annetun selvityksen mukaan Vaasa sijoittuu HYTE kertoimessa monia vertailukaupunkeja korkeammalle. Hyvinvointipalvelut ovat käyttäneet vertailukaupunkeina muun muassa Hämeenlinnaa, Jyväskylää, Kokkolaa ja Seinäjokea sekä Pohjanmaata että koko maata. Vaasan vahvuuksina voidaan HYTE-kertoimen mukaan pitää muun muassa nuorten kiinnostumista koulutukseen ja työelämään, työikäisten hyvää koettua terveyttä sekä kaupungin ponnostuksia liikuntaan ja kulttuuriin. Vaasan haasteina voidaan HYTE-kertoimen nojalla pitää lasten lihavuuden lisääntymistä, nuorten mielenterveysongelmia, ikäihmisten yksinäisyyttä ja toimintarajoitteita sekä päihteiden käyttöä ja rikollisuutta.

HYTE kertoimen euromääräinen arvo lasketaan vuosittain kertomalla hyvinvoinnin edistämisen perushinta kunnan asukasluvulla sekä kunnan omalla HYTE kertoimella. Saatu summa jaetaan koko maan HYTE kertoimella, jolloin muodostuu kunnan saama valtionosuuden lisäosa. Vuoden 2025 tilinpäätöksen mukaan Vaasan HYTE-kerroin toi kaupungille yhteensä 1 518 079 euroa. Vuonna 2025 Vaasan HYTE kerroin oli 23,0 euroa asukasta kohden (vuonna 2024: 22,0 euroa/asukas), mikä on enemmän kuin suurimmalla osalla vertailukaupungeista. Vaasan kaupungin raportoinnin mukaan saatu HYTE lisäosa on ollut monelta osin merkittävä. Vuonna 2024 lisäosa oli yhteensä noin 1,58 miljoonaa euroa ja vuonna 2023 1,47 miljoonaa euroa.

Tarkastuslautakunnan suorittaman oman tarkastuksen perusteella on tehty sama huomio, että Vaasan kaupungin HYTE-kerroin sijoittuu vertailukaupunkien kärkeen. Vertailu kohdistettiin 50 001–100 000 asukkaan kuntiin, ja tarkastuslautakunta arvioi näiden kaupunkien kertoimia sekä keskinäisesti että suhteessa Vaasaan.

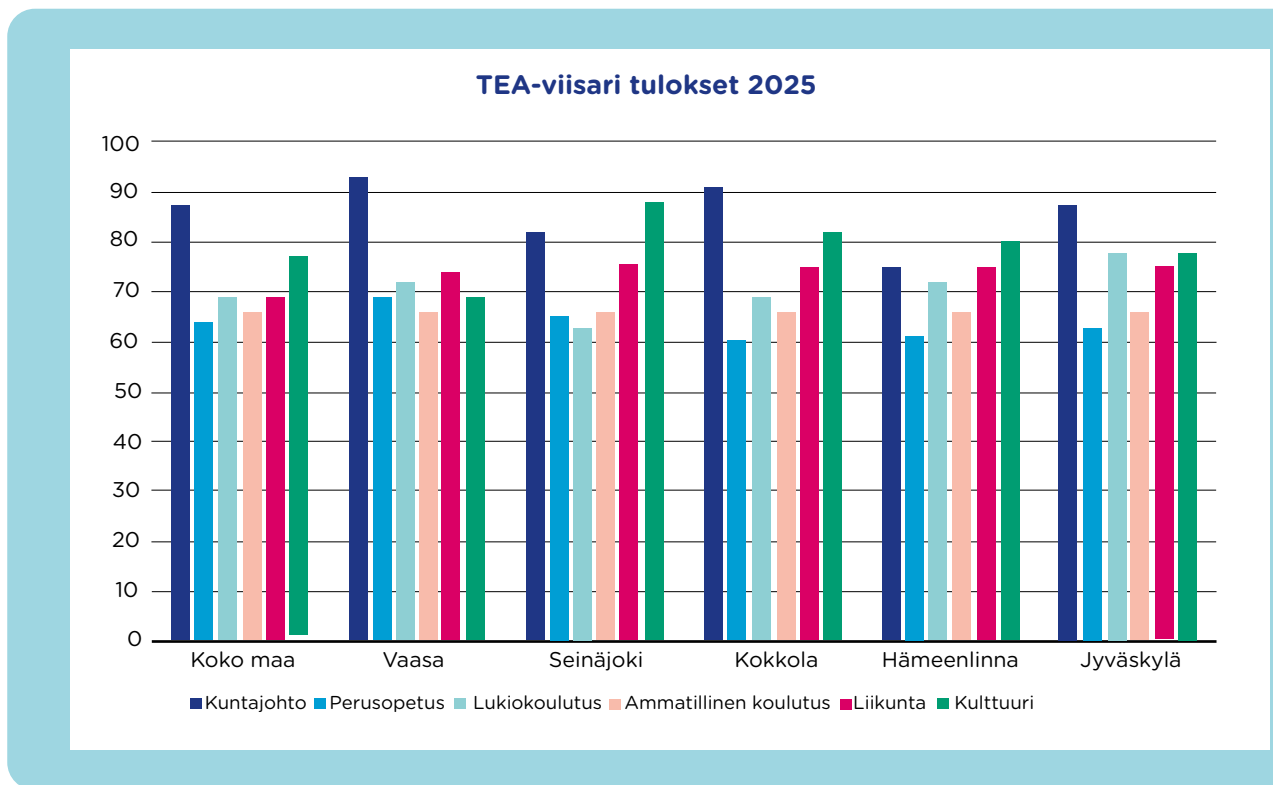
TEA-viisarit

TEA-viisari on Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) kehittämä valtakunnallinen arviointityökalu, joka mittaa kuntien terveyden edistämisen rakenteita ja aktiivisuutta eri toimialoilla. TEA-viisarin tulokset perustuvat kunnan toimialoille suunnattuihin kyselyihin, joilla arvioidaan terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä useista näkökulmista, kuten sitoutumisesta, johtamisesta, seurannasta, voimavaroista ja osallisuudesta. Vastaukset analysoidaan ja pisteytetään, minkä pohjalta muodostuu sekä toimialakohtainen että koko kuntaa koskeva arvio terveyden edistämisen rakenteista ja aktiivisuudesta. Tulokset esitetään visuaalisissa liikennevalo- ja viisarinäkymissä kokonaisuuden havainnoinnin ja vertailun selkeyttämiseksi.

TEA-viisarin tulokset ovat osa HYTE-kertoimen laskentaa ja valtiosuuden lisäosaa, mikä kannustaa kuntia panostamaan terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen. TEA-viisareiden merkitys on kuitenkin ennen kaikkea strateginen, sillä ne auttavat kuntaa tunnistamaan toiminnan vahvuudet ja kehittämiskohteet sekä kohdentamaan resursseja tehokkaammin.

TEA-viisareita voidaan hyödyntää kuntatasolla monipuolisesti. Ne tukevat kehittämiskohteiden tunnistamista ja samalla nostavat esiin vahvuuksia ja hyviä käytäntöjä, joita voidaan ylläpitää ja lisätä. Lisäksi viisarinäkymät tarjoavat selkeän kokonaiskuvan kunnan HYTE-toiminnan tilanteesta eri sektoreilla, mikä helpottaa strategista suunnittelua ja päätöksentekoa.

Tarkastuslautakunnalle annetun selvityksen mukaan Vaasa sijoittuu TEA-viisari vertailuissa korkealle koko maan tasoon suhteutettuna.

Hyvinvointisuunnitelma

Tarkastuslautakunnalle annetun selvityksen mukaan Vaasan hyvinvointisuunnitelma rakentuu elinkaarimalliin, jossa tarkastellaan lasten, nuorten, työikäisten ja ikääntyneiden hyvinvointia. Jokaisen ikäryhmän kohdalla keskitytään neljään keskeiseen ulottuvuuteen, joita ovat terveys ja elintavat, mielenterveys ja päihteet, toimintakyky sekä osallisuus ja turvallisuus. Suunnitelman ytimenä on ajatus, jonka mukaan hyvinvointia vahvistetaan arjessa, ei vain palvelujärjestelmässä. Tätä sovelletaan esimerkiksi kiusaamisen vastaisissa malleissa kouluissa, tunnesivistyksen vahvistamisessa nuorten parissa, kaupunkiympäristön esteettömyyden parantamisessa, harrastamisen

mahdollisuuksissa sekä ikääntyneiden arjen tukea lisäävissä toimissa. Tarkastuslautakunta pitää myönteisenä sitä, että hyvinvointisuunnitelmassa on määritelty selkeästi jokaiselle tavoitteelle ja toimenpiteelle vastuutahot ja mittarit.

Hyvinvointisuunnitelman toteutumista seurataan järjestelmällisesti ja ikäryhmittäin. Kaupungissa toimii kolme seurantaryhmää – Lapsiystävällinen kunta –koordinaatioryhmä, Monialainen nuorten ohjaus- ja palveluverkosto sekä Aikuisten ryhmä. Seurantaryhmät kokoontuvat kaksi kertaa vuodessa ja jokaiselle ryhmälle on nimitetty oma vastuuhenkilö. Ryhmät vastaavat toimenpiteiden edistämisestä ja raportoinnista sekä sovittujen mittareiden seuraamisesta, raportoiden kaupunginhallituksen hyvinvointijaostolle ja valtuustolle vuosittain. Seurannassa hyödynnetään sekä kaupungin strategisia mittareita että kansallisia indikaattoreita, kuten HYTE-kerrointa ja TEA-viisareiden pisteitä. Vertailua tehdään aiemmin mainittuihin vertailukaupunkeihin, jotta Vaasan tilannetta ja kehityssuuntaa voidaan suhteuttaa niihin.

Hyvinvointisuunnitelman laatimiseen käytetään myös osallistavia menetelmiä. Kuntalaisia kuullaan työpajoissa ja digitaalisessa hyvinvointipelissä ja Nuorisovaltuusto, vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto osallistuvat valmisteluun, tuoden omien ryhmiensä näkökulmat mukaan suunnitteluun.

Hyvinvointikertomus

Tarkastuslautakunnalle annetun selvityksen mukaan hyvinvointikertomusprosessin ohjausryhmänä on toiminut kaupungin johtoryhmä. Ohjausryhmä on päättänyt prosessin laatimisesta, etenemisestä ja painopisteistä ja hyvinvointikertomuksen sisällöstä on vastannut neljä asiantuntijaryhmää. Asiantuntijat edustavat kaupungin eri toimialoja, Pohjanmaan hyvinvointialuetta, viranomaisia, järjestöjä ja vaikuttajatoimielimiä. Hyvinvointikertomuksen tiedonkeruuseen on eri tavoin osallistunut useita satoja kuntalaisia ja kaupungin vuosittaisen onnellisuuskyselyn tuloksia on myös hyödynnetty hyvinvointikertomustyössä. Hyvinvointikertomusprosessin valvojana on toiminut hyvinvointijohtaja.

Kouluterveyskyselyjen tuloksien mukaan lasten ja nuorten liikunta on lisääntynyt ja elintavat ovat parantuneet. Myös nuorten päihteiden käyttö ja koulutapaturmat ovat vähentyneet. Työikäisillä työkyvyttömyyseläkkeiden määrä on pienentynyt ja ikääntyneillä kaatumisten vuoksi tehdyt terveydenhuollon käynnit ovat vähentyneet. Myös yksin asuvien vanhusten osuus on pienentynyt. Samalla hyvinvointikertomus tuo esiin myös vakavia haasteita. Nuorten koettu terveys on heikentynyt, ja ahdistuneisuus on lisääntynyt jyrkästi. Lukiossa yli 21 % opiskelijoista kokee kohtalaista tai vaikeaa ahdistusta. Yksinäisyys on lisääntynyt sekä nuorilla että ikääntyneillä, ja seksuaalinen häirintä on yleistynyt nuorten keskuudessa. Koko väestön tasolla perusterveydenhuollon avohoitokäynnit ovat vähäisiä, kun taas erikoissairaanhoidon avohoitokäynnit ovat kasvaneet. Tämä viittaa siihen, että palveluketjuissa on pullonkauloja ja ennaltaehkäisevän työn merkitys korostuu entisestään.

Tarkastuslautakunnalle kerrotun mukaan tuoreimmasta hyvinvointikertomuksesta voidaan päätellä, että Vaasa menestyy monessa asiassa ja suunta on monilta osin myönteinen. Hyvinvointikertomuksessa on hyödynnetty aiempien vuosien kouluterveyskyselyn tuloksia vertailukohtana

nykytilanteelle. Tuloksia tarkasteltaessa on tärkeää huomioida, että kyselyn luvut muodostuvat useiden eri muuttujien keskiarvoista. Tämä tarkoittaa, että yksittäisten osa-alueiden myönteinen tai kielteinen kehitys saattaa jäädä piiloon laajemman kokonaisuuden sisään. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan kouluterveyskyselyn tuloksia tulee arvioida kokonaisuutena ja kriittisesti. Eri osa-alueet voivat kehittyä samanaikaisesti eri suuntiin, mikä tarkoittaa, että kokonaiskuvan hahmottaminen edellyttää sekä tilastollisten keskiarvojen että yksittäisten ilmiöiden tarkempaa tarkastelua.

Yhteistyö hyvinvointialueen ja muiden toimijoiden kanssa

Sote-uudistuksen toteutumisen jälkeen, tammikuusta 2023 alkaen, hyvinvointialue ja kunnat ovat toimineet kahtena juridisesti erillisenä organisaationa. Molemmat ovat tasavertaisia palveluntuottajia, joilla on yhteinen asiakaskunta – alueen asukkaat. Sekä käyttäjien että palveluntuottajien näkökulmasta vastuunjako on osittain epäselvä, mikä vaikeuttaa sen hahmottamista, kuka vastaa mistäkin palvelusta. Vaasan kaupungin ja Pohjanmaan hyvinvointialueen välillä on yhdyspintasopimus, joka päättyy vuoden 2025 lopussa ja jonka uudistaminen on käynnissä. Uuden sopimuksen olisi määrä valmistua 2026 kevään aikana. Kaupungilta on pyydetty lausuntoja, ja asiantuntijat tapaavat säännöllisesti hyvinvointialueen hyte -koordinaattoreita.

Tarkastuslautakunnalle annetun selvityksen mukaan yhteistyö käytännön tasolla on kuitenkin vielä rajallista. Raamit ja tahtotila yhteistyöhön ovat olemassa, mutta käytännön palveluketjut, arjen vastuut ja yhteiset sitoumukset kaipaavat täsmentämistä. Tämä näkyy esimerkiksi mielen-terveyspalveluissa, joissa nuorten matalan kynnyksen palvelujen saatavuus ei ole tällä hetkellä riittävän selkeä. Yhteistyön tiivistäminen on välttämätöntä, jotta kuntalaisten palvelut muodostavat saumattoman kokonaisuuden kaupungin ja hyvinvointialueen välillä.

Tarkastuslautakunnalle kerrotun mukaan Vaasan vahvuutena voidaan pitää kumppanuuksia alueella toimivien järjestöjen kanssa. Kaupunki tukee yhdistystoimintaa ja kehittää malleja, joilla järjestöt voivat lisätä asukkaiden osallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Työpajat, digitaaliset osallistumisen muodot ja vaikuttajaelinten, kuten nuorisovaltuuston, vanhusneuvoston ja vammaisneuvoston osallistaminen tuovat arjen näkökulmat suunnitteluun ja lisäävät toimien hyväksyttävyyttä ja käytännön toteutettavuutta. Vaasan kaupungille myönnettiin 1.10.2025 ”Pohjanmaan järjestöystävällinen kunta” -tunnustus.

YHTEENVETO

Vaasan kaupungin hyvinvointipalvelut muodostavat kokonaisuuden, joka tukee kaupungin strategisia tavoitteita edistämällä asukkaiden terveyttä, osallisuutta ja arjen hyvinvointia. Toiminta on poikkihallinnollista ja perustuu lakisääteiseen velvoitteeseen seurata asukkaiden hyvinvointia sekä edistää sitä yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Hyvinvointipalveluiden toiminnassa korostuvat ennaltaehkäisevä työ ja eri ikäryhmien tarpeiden huomioiminen. HYTE-kerroin ja TEA-viisarit osoittavat Vaasan menestyvän monessa kokonaisuudessa hyvin, mikä näkyy myös merkittävänä valtionosuuden lisäosana (n. 1,5 miljoonaa euroa vuodessa). Samalla palveluilla on kohdattavana haasteita, jotka edellyttävät pitkäjänteistä työtä. Sote-uudistuksen jälkeen kunnan ja hyvinvointialueen välinen yhteistyö on rakenteellisesti tunnistettu, mutta vastuunjako ei ole kaikilta osin selkeä. Tämä heijastuu erityisesti matalan kynnyksen palveluissa.

Tarkastuslautakunta suosittelee hyvinvointipalveluita:

- Vahvistamaan ja selkeyttämään hyvinvointialueen kanssa tehtävää yhteistyötä yhteisesti sovittujen vastuiden kautta.
- Hyödyntämään TEA-viisaritietoja toiminnan laadun seurannassa ja arvioinnissa.
- Varmistamaan, että yhteistyö järjestöjen kanssa pysyy systemaattisena ja tavoitteellisena.
- Raportoimaan valtuustolle siitä, mitä ennaltaehkäiseviä toimia on toteutettu ja millaisia konkreettisia hyötyjä niillä on saavutettu.

Vaasan kaupungin perusopetus

Vaasan kaupungin perusopetus oli tarkastuslautakunnan kuultavana 28.10.2025 pidetyssä kokouksessa. Perusopetus on suomalaisen koulutusjärjestelmän perusta ja sen tehtävänä on tarjota kaikille lapsille ja nuorille yhtäläiset mahdollisuudet oppimiseen ja kasvuun.

Sivistystoimen merkitys kaupungin toiminnassa on korostunut sen jälkeen, kun sosiaali- ja terveystoimet siirtyivät pois kaupungin organisaatiosta vuonna 2022. Vaasan kaupungin perusopetus koostuu suomen- ja ruotsinkielisistä perusopetusyksiköistä ja kaupunki järjestää perusopetusta vuosiluokille 1–9. Suomenkielisen perusopetuksen kouluverkkoselvitys on hyväksytty kasvatus- ja opetuslautakunnassa 10.9.2025 § 58 ja annettiin tiedoksi kaupunginvaltuuston kokouksessa 8.12.2025 § 111. Ruotsinkielisen perusopetuksen kouluverkkoselvitys on hyväksytty kasvatus- ja opetuslautakunnan kokouksessa 2.2.2022 § 6. Palveluverkkoselvityksen hyväksymisen yhteydessä päätettiin, että uuden palveluverkkoselvityksen päivittäminen aloitettaisiin viimeistään vuonna 2024.

Perusopetuksen järjestämistä ohjaavat perusopetuslaki ja -asetus, oppilas- ja opiskelijahuoltolaki sekä oppivelvollisuuslaki. Lisäksi ohjaavina asiakirjoina toimivat perusopetuksen opetussuunnitelma sekä valmistavan opetuksen opetussuunnitelma. Toimintaa ohjaavat valtakunnallisesti opetus- ja kulttuuriministeriö, Opetushallitus ja Aluehallintovirasto. Paikallistasolla ohjausta täydentävät kaupungin hallintosääntö ja toimintasääntö sekä strategiset linjaukset, toimintasuunnitelmat ja vuosisuunnitelmat.

Taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteuma

Suomenkielinen perusopetus

	TP 2024	Alkuperäinen TA 2025	Talousarvio-muutokset	Muutettu TA 2025	TP 2025	Poikkeama (vrt. muutettu TA)
	1000 €	1000 €			1000 €	1000 €
Toimintatuotot	2 266	1 480	306	1 786	1 931	146
Toimintakulut	-50 252	-49 665	-2 253	-51 917	-51 950	-33
Toimintakate	-47 986	-48 184	-1 947	-50 131	-50 019	113

Suomenkielisen perusopetuksen toimintatulot ylittivät muutetun talousarvion 146 000 eurolla. Tuottojen nousu johtui muun muassa muilta kunnilta laskutetuista kustannuksista ko. kuntien oppilaiden kotikuntakorvauksen ylittävistä koulunkäynnin kustannuksista ja sairaalaopetuksen opetuspalveluista.

Toimintakulut ylittivät muutetun talousarvion 33 000 eurolla. Ylitys johtui muun muassa muille kunnille maksettavista kotikuntakorvauksista sekä henkilökohtaisten koulunkäynninohjaajien kasvaneista kustannuksista. Lisäksi myös IT-palvelujen lisenssikustannukset ylittivät talousarvion.

Vuoden 2025 toimintakate oli noin - 50 miljoonaa euroa ja vuoden 2024 vastaava luku oli noin - 48 miljoonaa euroa.

Suomenkielisen perusopetuksen ensimmäinen toiminnallinen tavoite oli **hyvinvoivat oppilaat**. Toimenpiteenä on ollut koulupoissaolojen puuttumisen malli, erilaiset tunnetaito-ohjelmat sekä koulujen turvallisuuteen ja viihtyvyyteen kohdistetut toimet. Tilinpäätöksessä raportoitujen tietojen mukaan oppimisen ja koulunkäynnin tuen tarpeen todetaan kasvaneen viiden vuoden ajan, mikä edellyttää riittävää resursointia ja aiheuttaa tilahaasteita erityisluokissa. Maahanmuuttotilastaisten oppilaiden määrän kasvu tietyillä alueilla lisää tuen tarvetta. Opetuksen resurssien pitäminen tasolla 2,124 vvh/oppilas on mahdollistanut lakisääteisen ryhmäkohtaisen tuen. Kaikissa kouluissa on käytössä tunnetaito-ohjelma sekä yhteinen toimintamalli poissaolojen seurantaan. Tarkastuslautakunta katsoo tavoitteen toteutuneen kokonaisuudessaan.

Toisena toiminnallisena tavoitteena oli **hyvinvoiva henkilöstö**. Toimenpiteinä on ollut täydennyskoulutusten ja työnohjauksen tarjoaminen, työkierron mahdollistaminen, työyhteisön pelisääntöjen, tasa-arvoisuuden ja viihtyvyyden edistäminen sekä säännölliset kehityskeskustelut. Vuoden 2025 tilinpäätöksessä raportoitujen tietojen mukaan työhyvinvointikyselyssä esiin nousseisiin epäkohtiin on reagoitu ja tarvittavat kehittämissuunnitelmat on laadittu. Työnohjausta ja mentorointia on tarjottu tarpeen mukaan, ja virassa olevilla opettajilla on ollut mahdollisuus työkiertoon. Rehtorit ovat käyneet kehityskeskustelut henkilöstön kanssa kevään 2025 aikana. Täydennyskoulutusta on järjestetty erityisesti oppimisen tuen uudistuksen, TVT-taitojen ja kieli-tietoisuuden opetuksen vahvistamiseksi. Tarkastuslautakunta katsoo tavoitteen toteutuneen kokonaisuudessaan.

Suomenkielisen perusopetuksen kolmantena toiminnallisena tavoitteena oli **laadukas perusopetus**. Toimenpiteenä on ollut opetusresurssien kohdentaminen lain ja yhteisten kriteerien mukaan, oppimismateriaalien ja -ympäristöjen ajanmukaistaminen, pätevän henkilöstön palkkaaminen, täydennyskoulutusten järjestäminen sekä koulujen rakennushankkeiden edistäminen. Tilinpäätöksessä 2025 raportoitujen tietojen mukaan oppilaskohtainen resurssi päätettiin säilyttää 2,0 vvh/oppilas ja sen lisäksi päätettiin lisätä 0,142 vvh/oppilas opetuksen uudistusten toteuttamiseksi. Rakennushankkeista Keskustan yhtenäiskoulu on viivästynyt valitusten vuoksi, ja Merenkurkun koulun sisäilmaongelmat ovat johtaneet väistötiloihin useissa kiinteistöissä. Täydennyskoulutusta on järjestetty tulosalueen painopisteiden mukaisesti määrärahojen puitteissa. Tarkastuslautakunta katsoo tavoitteen osittain toteutuneen, koska uuden yhtenäiskoulun rakentaminen on viivästynyt.

Ruotsinkielinen perusopetus

	TP 2024	Alkuperäinen TA 2025	Talousarvio-muutokset	Muutettu TA 2025	TP 2025	Poikkeama (vrt. muutettu TA)
	1000 €	1000 €			1000 €	1000 €
Toimintatuotot	706	286	236	522	639	117
Toimintakulut	-15 711	-14 866	-1 296	-16 162	-16 451	-289
Toimintakate	-15 005	-14 580	-1 060	-15 640	-15 812	-172

Ruotsinkielisen perusopetuksen toimintatuotot ylittivät muutetun talousarvion 117 300 eurolla. Muilta kunnilta laskutetut sairaalaopetuksen opetuspäivät sekä henkilökohtaisten koulunkäynninohjaajien kustannukset ylittivät talousarvion. Hanketoiminnan tuotot puolestaan alittivat talousarvion.

Ruotsinkielisen perusopetuksen toimintakulut ylittivät muutetun talousarvion 289 185 eurolla. Kulujen nousu johtui muun muassa henkilöstökuluista, muille kunnille maksettavien kotikuntakorvauksien ylittävistä osuuksista, koulukuljetuskustannuksista sekä henkilökohtaisten koulunkäynninohjaajien kulujen ylittymisestä. Vuoden 2025 toimintakate oli noin - 16 miljoonaa euroa ja vuoden 2024 vastaava luku oli noin - 15 miljoonaa euroa.

Ruotsinkielisen perusopetuksen ensimmäisenä toiminnallisena tavoitteena oli **laadukas opetus-suunnitelman mukainen opetus**. Toimenpiteenä on ollut riittävät resurssit sekä ajanmukaiset oppimisympäristöt ja opetusmateriaalit. Tilinpäätöksessä raportoitujen tietojen mukaan tunti-resurssia on lisätty 2,142 vuosiviikkotuntiin oppilasta kohden, mikä on mahdollistanut opetus-suunnitelman mukaisen laadukkaan opetuksen järjestämisen. Koulujen ryhmäjärjestelyissä ei ole voitu kaikilta osin saavuttaa optimaalista ratkaisua. Opetustiloja on saatu tarkoituksenmukaisiksi kunnostusten ja lisätilojen ansiosta, mutta koulujen käyttötalousarvio on tiukka. Tarkastuslautakunta katsoo tavoitteen toteutuneen osittain.

Toisena toiminnallisena tavoitteena oli **hyvinvoivat oppilaat**. Toimenpiteenä on ollut riittävät, opetukseen, ohjaukseen ja oppimisen tukeen sekä hyvinvointiin kohdistetut resurssit, varhainen puuttuminen, positiivisen psykologian menetelmät sekä kouluviihtyvyyden ja -turvallisuuden vahvistaminen. Tilinpäätöksessä raportoitujen tietojen mukaan oppilaat ovat saaneet opetusta ja tukea myönnettyjen resurssien puitteissa, mutta erityisopetuksen ja koulunkäynninohjauksen tarve on suuri ja henkilöstötilanne paikoin haastava. Oppilaat ovat päässeet koulupsykologin ja -kuraattorin palveluihin, ja kouluissa käytetään positiivisen psykologian menetelmiä sekä tehdään tiivistä yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa. Turvallisuuteen ja viihtyvyyteen on panostettu, ja oppilaat ovat saaneet terveellistä maksutonta kouluruokaa. Tarkastuslautakunta katsoo tavoitteen toteutuneen kokonaisuudessaan.

Ruotsinkielisen perusopetuksen kolmantena toiminnallisena tavoitteena oli **hyvinvoiva henkilöstö**. Toimenpiteenä tavoitteelle on ollut opettajien täydenniskoulutus, työnohjaus, hyvät työmenetelmät sekä toimivat rakenteet. Tilinpäätöksessä raportoitujen tietojen mukaan henkilöstölle on järjestetty täydenniskoulutusta ja työnohjausta. Hyviä käytäntöjä on jaettu yhteisissä tapaaamisissa, ja henkilöstö on osallistunut monialaiseen yhteistyöhön sekä turvallisuuskoulutuksiin. Rehtorit ovat käyneet kehityskeskustelut henkilöstön kanssa kevään 2025 aikana. Opettajilla on ollut mahdollisuus työnohjaukseen ja täydenniskoulutukseen, ja uusille työntekijöille on tarjottu perehdytystä. Tarkastuslautakunta katsoo tavoitteen toteutuneen kokonaisuudessaan.

Perusopetuslain (1090/2024) muutokset ja niiden vaikutukset toimintaan

Laki perusopetuslain muuttamisesta (1090/2024) hyväksyttiin 31.12.2024 ja lainsäädännön muutos tuli voimaan 1.8.2025. Elokuussa voimaan astunut esi- ja perusopetuksen tuen uudistus toi merkittäviä muutoksia oppimisen, esiopetukseen osallistumisen sekä koulunkäynnin tuen järjestämiseen. Uuden lain ja opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti toimintakulttuuria kehitetään niin, että jokainen lapsi ja nuori voi kokea olevansa osa opetusryhmää.

Keskeisin muutos koskee konsultatiivisen sairaalaopetuksen ja sairaalaopetuksen avo-opetuksen järjestämistä, mikä vahvistaa oppilaiden oikeutta saada opetusta myös sairaalahoidon aikana. Perusopetuslain (1090/2024) 4a §:n mukaan erikoissairaanhoidon sairaalan sijaintikunnan on järjestettävä Konsultatiivista sairaalaopetuspalvelua oppilaan omassa koulussa tai esiopetuksen järjestämispaikassa. Vaasan kaupunki on velvollinen järjestämään konsultatiivista sairaalaopetusta ja sitä tarjotaan pohjanmaan hyvinvointialueen kunnille. Vaasan kaupunki järjestää myös sairaalaopetuksen avo-opetusta oppilaille, joilla on hoitosuhde erikoissairaanhoidon.

Kaikilla oppilailla on oikeus ensisijaisiin, ryhmäkohtaisiin tukimuotoihin. Näihin kuuluvat yleinen tukiopeus, opetuskielen tukiopeus sekä erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä. Näiden tukimuotojen tavoitteena on varmistaa, että oppilaat saavat tarvitsemansa tuen osana tavallista opetusta.

Mikäli ryhmäkohtaiset tukimuodot eivät riitä oppilaan tarpeisiin, oppilaille järjestetään oppilas-kohtaisia tukitoimia. Nämä ovat säännöllisiä ja perustuvat yksilöllisiin tuen tarpeisiin. Oppilaskohtaisiin tukimuotoihin sisältyvät erityisopettajan opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä, erityisopettajan tai erityisluokanopettajan opetus pienryhmässä, erityisluokanopettajan opetus erityisluokassa sekä oppilaskohtaiset tulkitsemis- ja avustajapalvelut.

Hallitusohjelman mukaisesti perusopetuksen vähimmäistuntimäärää on lisätty kolmella vuosiviikkotunnilla perustaitojen eli luku-, kirjoitus- ja laskutaitojen - oppimisen tueksi. Opetussuunnitelman perusteisiin ei kuitenkaan ole lisätty uusia tavoitteita tai sisältöjä äidinkieleen ja kirjallisuuteen eikä matematiikkaan. Tämä tarkoittaa, että käytettävissä on enemmän aikaa asioiden perusteelliseen oppimiseen ja opetussuunnitelman tavoitteiden saavuttamiseen.

Uuden perusopetuslain muutos tuo kustannuksia kaupungille muun muassa henkilöresurssin myötä. Suomen – ja ruotsinkielisessä perusopetuksessa yhden opetustunnin laskennallinen kustannus on 2 550 euroa vuosiviikkotuntia kohden.

Rahoitus

Perusopetuksen rahoitus muodostuu valtion sekä koulutuksen järjestäjän osuuksista. Valtion rahoitus koostuu valtiovarainministeriön hallinnoimasta peruspalvelujen valtionosuudesta ja esi- ja perusopetuksen kotikuntakorvauksista sekä opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämästä opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudesta. Vuoden 2025 valtionosuusprosentti on keskimäärin 23,99 %. Valtion rahoitus määräytyy opetuksen järjestäjän Koski-järjestelmään ilmoittamien oppilasmäärien sekä vuosittain vahvistettujen oppilaskohtaisten yksikköhintojen perusteella. Koski-järjestelmään tallennettujen tietojen ajantasaisuus ja oikeellisuus on keskeistä, sillä ne muodostavat perustan rahoituksen määräytymiselle. Järjestelmän kirjaukset käydään vuosittain läpi osana lakisääteistä tilintarkastusta.

Perusopetuksen on mahdollista hakea erilaisia erityisavustuksia, joita myöntävät muun muassa Opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM) sekä Opetushallitus (OPH) ja Lupa- ja valvontavirasto (LVV). Avustuksia käytetään toiminnan kehittämiseen. Ulkopuolisen hankerahan avulla on perusopetuksessa pystytty tukemaan oppilaiden hyvinvointia, yhdenvertaisuutta ja oppimisen edellytyksiä. Tarkastuslautakunnalle annetun selvityksen mukaan hankeavustusten omavastuuosuus on kasvanut, joka taas saattaa olla esteenä tietyn avustuksen hakemisessa. Valtioavustusten määrää on leikattu.

Perusopetuksen kouluverkko

Vaasan kaupungin suomenkielisessä perusopetuksessa opiskelee tällä hetkellä noin 4 258 oppilasta 13 koulussa. Lisäksi valmistavassa opetuksessa opiskelee 104 oppilasta. Kouluverkko noudattaa lähikouluperiaatetta, mutta maantieteellisesti lähin koulu ei aina ole oppilaan lähikoulu. Oppilaalla on mahdollisuus hakea painotettuun opetukseen oman alueensa ulkopuolelle.

Suomenkielinen perusopetus suorite, tunnusluku	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TP 2025
Oppilasmäärä/vuosi				
Luokkien 1–6 oppilaat	2875,5	2 815	2 772	2 716
Luokkien 7–9 oppilaat	1548,5	1 568,5	1 583	1 582,5
Yhteensä (ilman valmistavaa opetusta)	4424	4 383,5	4 355	4 298,5
Oppilasmäärä/vuosi				
Perusopetuksen valmistava opetus)	133	130,5	127,5	115,5

Luvut ovat lukuvuosien 2024 ja 2025 tilastointipäivien keskiarvoja.

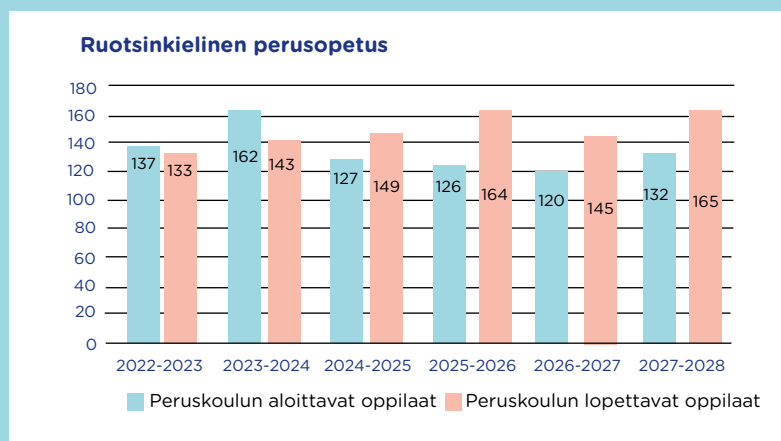
Suomenkielisen perusopetukset koulut on jaettu kahteen alueeseen ja molemmilla alueilla on omat aluerehtorit. Alue 1 käsittää pohjoisen ja keskustan alueen koulut ja alue kaksi itäisen ja Vähänkyrön alueen koulut. Yhteensä suomenkielisiä perusopetuksen yksiköitä on 13, joista yhdeksän on alakoulua ja kaksi yläkoulua ja kaksi yhtenäiskoulua. Yhtenäiskoulu käsittää vuosiluokat 1–9.

Ruotsinkielisessä perusopetuksessa opiskelee Vaasassa yhteensä noin 1 863 oppilasta. Suurin osa heistä opiskelee Vaasan kaupungin kouluissa ja noin 500 Vasa övningskolanissa. Vaasan kaupungin ruotsinkielinen perusopetus koostuu kuudesta koulusta, joista neljä on alakouluja, yksi yläkoulu ja yksi yhtenäiskoulu. Peruskoulut sijaitsevat alueellisesti Gerbyssä, Vikingassa, Keskustassa, Vanhassa Vaasassa ja Sundomissa.

Ruotsinkielinen perusopetus suorite, tunnusluku	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TP 2025
Oppilasmäärä/vuosi				
Luokkien 1–6 oppilaat	890,5	887	883	865,5
Luokkien 7–9 oppilaat	406,5	437	459,5	466,5
Yhteensä (ilman valmistavaa opetusta)	1297	1 324	1 342,5	1 332
Oppilasmäärä/vuosi				
Perusopetuksen valmistava opetus)	12,5	15	9,5	6

Luvut ovat lukuvuosien 2024 ja 2025 tilastointipäivien keskiarvoja. Luvuissa ei ole huomioitu Vasa övningskolanissa opiskelevia oppilaita.

Ruotsinkielisen perusopetuksen kouluverkkoa on viime vuosina kehitetty suunnitelmallisesti. Sundomissa valmistui lisärakennus vuonna 2023, Haga skola on peruskorjattu, ja Borgaregatans skola toimii osittain väliaikaisissa moduulitiloissa vuoteen 2028 saakka. Gerbyssä laajennetaan ruokalaa ja musiikkiluokkaa vuonna 2026, ja Vikinga saa lisätilaa esikoulun siirtyessä Palosaarelle. Alla olevissa kaaviossa on esitetty sekä ruotsin- että suomenkielisen perusopetusten aloittavien sekä lopettaneiden oppilaiden määrät lukuvuosina 2022–2028.

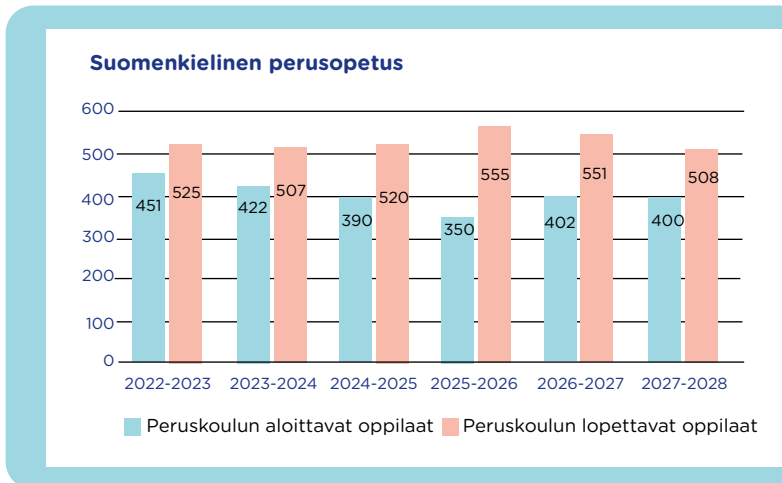

Ruotsinkielisen perusopetuksen oppilasmäärissä on havaittavissa vaihtelua lukuvuosien välillä. Lukuvuonna 2022–2023 aloittavia oppilaita oli 137 ja lopettavia 133. Seuraavana lukuvuonna aloittaneiden määrä kasvoi 162 oppilaaseen, mutta lopettaneiden määrä oli 143. Lukuvuonna 2024–2025 aloittaneiden määrä laski 127 oppilaaseen, kun taas lopettaneiden määrä nousi 149 oppilaaseen. Vuosina 2025–2026 aloittaneita oli 126 ja lopettaneita 164, mikä osoittaa jo selkeää kasvua lopettavien määrässä. Arvion mukaan lukuvuonna 2026–2027 aloittavia on noin 120 ja lopettavia 145, ja lukuvuonna 2027–2028 aloittavia arviolta 132 ja lopettavia 165.

Myös suomenkielisen perusopetuksen oppilasmäärissä on havaittavissa vaihtelua lukuvuosien välillä. Lukuvuonna 2022–2023 aloittavia oppilaita oli 451 ja lopettavia 525. Seuraavana lukuvuonna aloittaneiden määrä laski 422 oppilaaseen, mutta lopettaneiden määrä oli 507. Lukuvuonna 2024–2025 aloittaneiden määrä laski 390 oppilaaseen, kun taas lopettaneiden määrä nousi 520 oppilaaseen. Vuosina 2025–2026 aloittaneita oli 350 ja lopettaneita 555, mikä osoittaa jo selkeää kasvua lopettavien määrässä. Arvion mukaan lukuvuonna 2026–2027 aloittavia on noin 402 ja lopettavia 551, ja lukuvuonna 2027–2028 aloittavia arviolta 400 ja lopettavia 508. Luvut eivät sisällä Mustasaaren keskuskouluun, Kristilliseen kouluun tai Vaasan Rudolf Steiner kouluun meneviä oppilaita.

Tarkastuslautakunnalle annetun selvityksen mukaan suomenkielisen perusopetuksen ennusteen laatiminen on haastavaa, koska suomenkielisten perheiden lasten koulutusvalinnat vaihtelevat.

Osa heistä siirtyy painotettuun opetukseen, valmistavaan opetukseen tai ruotsinkieliseen perusopetukseen, mikä vaikuttaa oppilasmäärien kehitykseen ja heikentää ennustemallien tarkkuutta.

Perusopetuksen digipedagogiikan organisointi

Tarkastuslautakunnalle annetun selvityksen mukaan opettajan tehtävä tasapainon löytämisessä digitaalisten ja perinteisten oppimateriaalien välillä on sekä strateginen että pedagoginen. Kyse on tietoisista valinnoista, jotka tukevat oppilaiden oppimista huomioiden käytettävissä olevat resurssit, oppiaineen luonne ja oppilaiden tarpeet.

Opettajan pedagoginen tietoisuus nähdään keskeisenä asiana. Opettajan tulee ymmärtää moolimpien materiaalitapojen vahvuudet ja rajoitteet. Digitaaliset oppimateriaalit tarjoavat vuoro-vaikutteisuutta, mukautuvuutta, välitöntä palautetta ja pääsyn ajankohtaiseen aineistoon. Perinteiset materiaalit puolestaan voivat edistää keskittymistä ja syventää oppimista. Tasapainoa haettaessa valitaan kuhunkin tarkoitukseen sopivat välineet.

Opetukseen liittyvät valinnat perustuvat oppimistavoitteisiin ja siihen, mitä oppilaan tulee saavuttaa. Huomioon otetaan oppilasryhmien tarpeet, kuten ikä, digitaalinen osaaminen ja erityistarpeet, sekä oppiaineen luonne. Opettajan oma osaaminen korostuu työtappaa valittaessa. Teknologian nähdään lisäävän oppilaiden innostusta, vahvistavan yhteisöllistä työskentelyä ja mahdollistavan yksilöllisiä oppimispolkuja. Samalla opettajan tehtävänä on ohjata oppilaita kriittiseen ja vastuulliseen digivälineiden käyttöön. Kaupungin perusopetuksella on oma opetussuunnitelma digitaalisiin asioihin. Perusopetuksen hallinnossa työskentelee Digipedagoginen kehittäjä, jonka tehtävänä on ohjeistaa ja kouluttaa koulujen AV- ja TVT- vastaavia. Jokaisella perusopetuksen koululla on sekä AV että TVT vastaavat opettajat. Digipedagogisen kehittäjän tukena toimii opetuksen kehittämisryhmä (OPKE) ja E-forum.

Tarkastuslautakunnalle annetun tiedon mukaan kaupungin kaikilla perusopetuksen kouluilla on käytössään yhteneväinen määrä yhteiskäyttöisiä tai henkilökohtaisia laitteita opetuksen tueksi. Tällä varmistetaan, että kaikilla oppilailla on yhdenvertaiset mahdollisuudet hyödyntää tieto- ja viestintäteknologiaa oppimisessaan. Opetuksessa korostetaan turvallista, vastuullista ja eettistä toimintaa digitaalisissa ympäristöissä. Lisäksi vahvistetaan oppilaiden digitaalisia taitoja ja medialukutaitoa, jotta he osaavat toimia kriittisesti ja rakentavasti muuttuvassa digitaalisessa maailmassa. Tarkastuslautakunta ei saanut selvyttä siitä, millä tasolla opettajien digiosaaminen perusopetuksessa arvioidaan olevan, eikä siitä, miten yhdenvertainen digiopetus varmistetaan kaikille oppilaille.

Perusopetuksen havainnot lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnista

Viime vuosien aikana oppilaiden psyykinen pahoinvointi on lisääntynyt merkittävästi. Tämä kehitys näkyy erityisesti oppilaiden vaikeutena sitoutua koulunkäyntiin ja kokea kuuluvansa koulu-yhteisöön. Tarkastuslautakunnalle kerrotun mukaan osa oppilaista saapuu kouluun, mutta heillä on suuria vaikeuksia osallistua oppitunneille. Tämä voi johtua monista eri tekijöistä, kuten ahdistuksesta, masennuksesta, sosiaalista haasteista tai oppimisvaikeuksista.

Tarkastuslautakunnalle annetun selvityksen mukaan oppilaiden huoltajien kanssa järjestetään säännöllisiä tapaamisia, joissa käsitellään lapsen tai nuoren hyvinvointia ja koulunkäyntiä. Koulu pyrkii tekemään parhaansa tukeakseen oppilasta ja madaltaakseen kynnystä kouluun tulemiseksi. Perusopetuksen kouluissa toteutetaan monenlaisia tukitoimia, joilla pyritään vahvistamaan oppilaan arjen hallintaa ja opiskelumotivaatiota. Huoltajilla ei välttämättä ole riittäviä työkaluja lapsen tai nuoren haasteiden ratkaisemiseksi, minkä vuoksi yhteistyötä tehdään tiiviisti sosiaalihuollon kanssa. Lisäksi kouluissa on käytössä kaupungin yhteinen poissaoloihin puuttumisen malli, joka tukee varhaista puuttumista ja ehkäisee koulunkäynnin katkeamista.

Kaupungin yläkouluissa toimii kouluvalmentajia, joiden tehtävänä on ohjata, tukea ja olla läsnä oppilaille koulun arjessa. Kouluvalmentaja on puolueeton aikuinen, joka tarjoaa matalan kynnyksen keskusteluapua. Oppilas voi mennä juttelemaan valmentajalle välitunnilla tai ottaa yhteyttä viestillä sosiaalisen median kautta. Kouluvalmentajien läsnäolo nähdään vahvistavan oppilaiden hyvinvointia ja tukevan koulu yhteisöön kiinnittymistä erityisesti niille nuorille, joilla on haasteita osallistua oppitunneille tai kokea kuuluvansa koulu yhteisöön.

Koulujen sisäilmaongelmat

Vuoden 2024 arviointikertomuksessa on kerrottu, että kaupungilla toimii sisäilmaryhmä, joka vastaa sen kokonaisuuden hallinnasta. Ryhmän toimintaa täydentävät kohdekohtaiset sisäilmaryhmät, joita perustetaan ongelmatilanteissa. Sisäilmaryhmä kokoontuu vuosittain viisi kertaa, ja sen jäsenistöön kuuluu edustajia kaupungin eri toimialoilta sekä TeeSe Botnian ja TTBotnian henkilöstöstä.

Ruotsinkielisessä perusopetuksessa yhdestä koulusta on tullut ilmoitus sisäilmaongelmasta. Ilmoitus koski tilaa, joka ei kokonsa puolesta soveltunut edes luokkatilaksi. Tarkastuslautakunnalle annetun selvityksen mukaan asia on käsitelty ja siten ongelma on saatu ratkaistua.

Suomenkielisessä perusopetuksessa sisäilmaongelmia esiintyy enemmän. Vuonna 2024 tehtiin 70 sisäilmailmoitusta ja vuonna 2025 tähän mennessä 34 ilmoitusta. Suurin osa ilmoituksista on tullut Merenkurkun koulusta, jossa toimii kohdekohtainen sisäilmaryhmä. Käyttöturvaavia toimenpiteitä on toteutettu vuosien 2024 ja 2025 aikana. Länsimetsän koulussa sisäilmaryhmän toiminta on päättymässä, kun taas Onkilahden yhtenäiskoulun V-kiinteistön osalta ryhmän perustamista harkitaan.

Kaupungin keskustaan on suunnitteilla uusi suomenkielinen yhtenäiskoulu, jonka rakentaminen on viivästynyt vuosia useiden valitusten myötä. Uuteen koulukiinteistöön siirtyisivät Merenkurkun koulu kokonaisuudessaan sekä Suvilahden koulun kaksikielisen ja englanninkielisen opetuksen oppilaat. Hankkeen viivästyminen kuormittaa erityisesti Merenkurkun koulun henkilöstöä ja oppilaita, sillä nykyiset tilat ovat sisäilman osalta haastavat ja aiheuttavat terveydellisiä ongelmia.

Tulevaisuuden näkymät

Tarkastuslautakunnalle annetun tiedon mukaan perusopetuslaki uudistuu siten, että liikunnallisen elämäntavan edistäminen muuttuu velvoittavaksi esi- ja perusopetuksessa 1.8.2026 alkaen. Eduskunta hyväksyi lakimuutoksen huhtikuussa 2025, ja sen tavoitteena on vahvistaa lasten ja nuorten liikkumista osana koulupäivän toimintakulttuuria. Uusi perusopetuslaki kieltää myös kännyköiden ja muiden älylaitteiden käytön oppitunneilla 1.8.2025 alkaen. Nykyinen pidennetty oppivelvollisuus muuttuu 1.8.2026 alkaen varhennetuksi oppivelvollisuudeksi. Kunnat voivat 1.8.2026 alkaen järjestää perusopetukseen valmistavan opetuksen lisäopetusta maahanmuuttotautaisille oppilaille vuoden ajan valmistavan opetuksen jälkeen. Lisäopetuksen tavoitteena on vahvistaa suomen tai ruotsin kielen taitoa sekä opiskelunvalmiuksia. Tuki on suunnattu erityisesti niille oppilaille, joilla on vähäinen koulunkäyntitaitausta tai vasta alkeistasoinen opetuskielen taito. Opetuksen järjestäminen on vapaaehtoista, mutta kuitenkin suositeltavaa. Uudistuksen taloudelliset vaikutukset tulisi huomioida talousarvion yhteydessä.

Eduskunnan käsittelyssä olevan hallituksen esityksen (OKM/2025/67) mukaan aamu- ja iltapäivätoiminnan valtionrahoitusta esitetään leikattavaksi vuoden 2026 alusta noin seitsemällä mil-

joonalla eurolla. Lakiesityksen mukaan rahoitusleikkaus voitaisiin kompensoida asiakasmaksuja korottamalla. Enimmäismaksuja voitaisiin korottaa noin 23 %:lla.

Lupa- ja valvontaviraston (LVV) tarkastusoikeus ja valvontavalta perusopetuksessa laajenevat merkittävästi. LVV voi jatkossa perustellusta syystä oma-aloitteisesti selvittää, onko esi- ja perusopetus järjestetty lain edellyttämällä tavalla. Valvonta ei enää rajoitu pelkkään hallinnolliseen laillisuusvalvontaan, vaan se ulottuu aiempaa vahvemmin myös opetuksen sisältöihin, toimintakulttuureihin ja käytännön toteutukseen.

YHTEENVETO

Elokuussa 2025 voimaan tullut uusi perusopetuslaki on aiheuttanut toimintaan muutoksia sekä toiminnallisesti että taloudellisesti. Merkittävin muutos koskee konsultatiivisen sairaalaopetuksen sekä sairaalaopetuksen avo-opetuksen järjestämistä, mikä vahvistaa oppilaiden oikeutta opetukseen myös sairaalahoidon aikana. Vaasan kaupunki vastaa konsultatiivisen sairaalaopetuksen järjestämisestä ja tarjoaa palvelua Pohjanmaan hyvinvointialueen kunnille.

Perusopetuksen palveluverkkoselvitys on päivitetty suomenkielisen perusopetuksen osalta ja se on annettu tiedoksi kaupunginvaltuustolle kokouksessa 8.12.2025. Ruotsinkielisen perusopetuksen osalta päivitystä ei ole vielä tehty, vaikka edellisen päivituksen yhteydessä annettu aikamäärä on ylitetty.

Opetushenkilöstön tehtävänä on valita digitaaliset ja perinteiset oppimateriaalit tarkoituksenmukaisesti oppimistavoitteiden ja oppilaiden tarpeiden perusteella. Kaupungin kouluissa on yhteinäiset laitevalmiudet ja tarjolla digipedagogista tukea. Selvityksessä ei kuitenkaan saatu tietoa opettajien digiosaamisen tasosta eikä digiopetuksen yhdenvertaisuuden toteutumisesta.

Kaupungin perusopetuksessa on käytössä selkeät toimintamallit lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukemiseksi. Oppilaiden huoltajien kansa järjestetään säännöllisiä tapaamisia, joissa käsitellään lapsen tai nuoren hyvinvointia ja koulunkäyntiä. Koulut pyrkivät tukemaan oppilaita kokonaisvaltaisesti ja madaltamaan kynnystä opetukseen osallistumiseen. Yläkouluissa toimivat kouluvalmentajat ovat osa arkea ja tukevat oppilaita koulunkäynnissä ja hyvinvoinnissa. Kouluvalmentajia tulisi hyödyntää myös alakouluissa, sillä oppilaiden kohtaamat haasteet alkavat näkyä jo alakoulun aikana.

Perusopetuksessa hyödynnetään hankerahoituksia, joiden avulla tuetaan oppilaiden hyvinvointia, yhdenvertaisuutta ja oppimisen edellytyksiä. Avustusten omavastuuosuuksien kasvu saattaa kuitenkin jatkossa muodostua esteeksi joidenkin avusten hakemiselle. Talouden suunnittelussa on huomioitava myös se, että valtionavustuksia on leikattu.

Kaupungin keskustaan suunnitellun uuden suomenkielisen yhtenäiskoulun rakentaminen on viivästynyt ja se kuormittaa erityisesti Merenkurkun koulun henkilöstöä ja oppilaita.

Tarkastuslautakunta suosittelee perusopetusta:

- Päivittämään ruotsinkielisen perusopetuksen kouluverkkoselvityksen.
- Kiinnittämään huomiota siihen, että kouluverkon uudistaminen on arvioitava strategian ja kestäväen kaupunkirakenteen näkökulmasta. Ratkaisut vaikuttavat palvelujen saavutettavuuteen, alueen kehitykseen ja kaupungin elinvoimaisuuteen.
- Kehittämään mittareita opettajien digiosaamisen kehittämisen arviointiin, jotta voidaan varmistaa kaikille perusopetuksen oppilaille yhdenvertainen digiopetus.

Tarkastuslautakunta suosittelee sivistystoimea:

- Arvioimaan mahdollisten kouluvalmentajien tarpeellisuutta myös alakouluille.
- Valmistautumaan perusopetuksen valmistautuvan opetuksen jälkeisen lisäopetuksen tarjoamiseen maahanmuuttotilaisille oppilaille.

Vaasanseudun Kehitys Oy

Vaasanseudun Kehitys Oy (myöhemmin VASEK) oli tarkastuslautakunnan kuultavana 27.1.2026 kaupunginvaltuuston asettamien tavoitteiden toteutumisesta. VASEK on seitsemän kunnan omistama seudullinen kehitysyhtiö, jonka tehtävänä on vahvistaa alueellista kehitystä ja seutumarkkinoinnin toteuttamista. Yhtiö tarjoaa yritysneuvontaa koko yrityksen elinkaaren ajalle sekä aloittaville yrittäjille, että alueella jo toimiville yrityksille, omistajavaihdostilanteisiin sekä invest in etabloitumisasiakkaille. Vaasan kaupungin omistusosuudella (58,1 %) VASEK lukeutuu kaupungin tytäryhtiöksi.

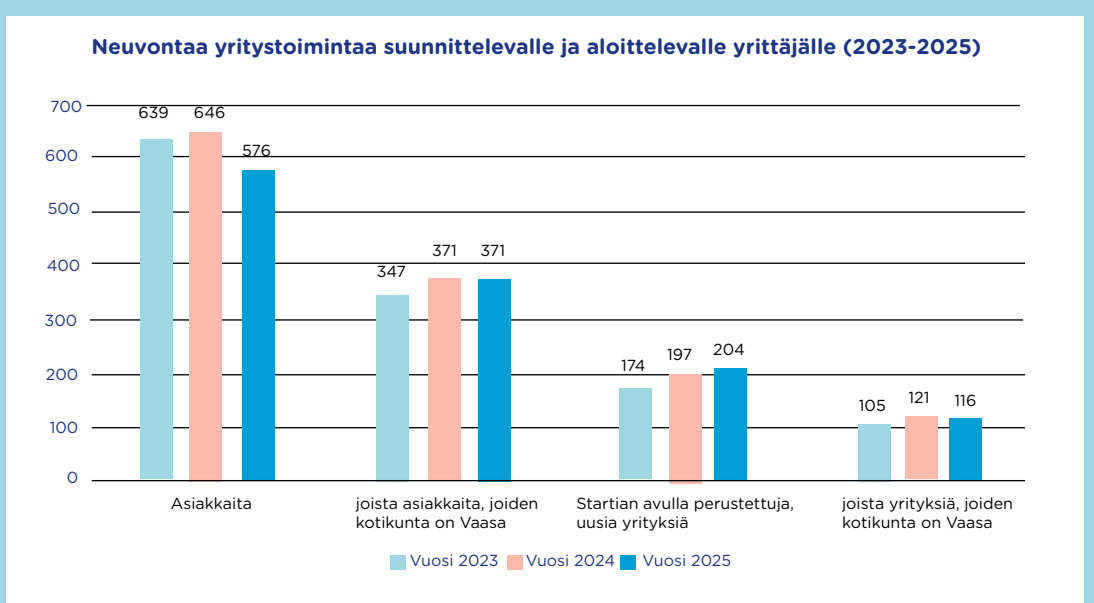
VASEKin omistajakunnat ovat Vaasa, Isokyrö, Korsnäs, Laihia, Maalahti, Mustasaari ja Vöyri. Vaasan kaupunki on omistusosuudeltaan suurin. Vuoteen 2025 asti omistajakunnat ovat rahoittaneet VASEKIN toimintaa 15 euroa per asukas. Vuonna 2026 omistajakunnat rahoittavat VASEKin toimintaa 15,5 euroa per asukas. Vaasan kaupunki on rahoittanut vuonna 2025 VASEKin toimintaa 1 078 907 eurolla ja vuonna 2024 vastaava luku oli 1 034 340 euroa. Seudulla toimivien yritysten määrä on noin 14 000 ja tärkeimmät toimialat ovat teollisuus, kauppa, rakentaminen, kuljetus, varastointi sekä sote-sektori.

VASEKin toiminta

VASEKin toiminta tukee kaupungin strategiaa useilla keskeisillä osa-alueilla. Kaupungin strategia-kauden (2022–2025) keskeisiä teemoja ovat olleet Hyvinvoiva ja osaava Vaasa, Vetovoimainen Vaasa ja Hiilineutraali Vaasa 202x. VASEKin elinkeino- ja yritysneuvonta, kehitysstrategia, -ohjelmat, -hankkeet sekä seutumarkkinointi tukevat konkreettisesti asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

Elinkeino- ja yritysneuvonta

Tarkastuslautakunnalle kerrotun mukaan VASEKin tehtäviin kuuluvat muun muassa elinkeino- ja yritysneuvonta. Uusyrityskeskus Startia toimii osana VASEKin toimintaa. Aloitettavien yritysten neuvonta ja ohjaus on keskitetty Startialle, joka tarjoaa yritystoiminnan suunnitteluun ja käynnistämiseen tarvittavaa asiantuntijatukea. Vakiintuneiden yritysten palvelut sekä omistajanvaihdoksiin liittyvä neuvonta ovat puolestaan VASEKin vastuulla, ja nämä asiakasryhmät on kohdennettu ensisijaisesti VASEKin palveluihin.

Kuvaaja havainnollistaa VASEKin tarjoamaa neuvontaa yritystoimintaa suunnitteleville ja aloitteleville yrityksille vuosina 2023–2025. Vuonna 2023 yritysneuvonnassa oli asiakkaana yhteensä 639 yrittäjäksi aikovaa, joista 347:n kotikunta oli Vaasa. Vuonna 2023 Startian avulla perustettiin yhteensä 174 uutta yritystä, joista 105:n kotikunta on Vaasa. Vuonna 2024 asiakkaita oli 646, joista 371:n kotikunta oli Vaasa. Vuonna 2024 Startian avulla perustettiin yhteensä 197 yritystä, joista 121:n kotikunta oli Vaasa. Vuonna 2025 yritysneuvonnassa oli asiakkaana 576 yrittäjäksi aikovaa, joista 371:n kotikunta oli Vaasa. Vuonna 2025 Startian avulla perustettiin 204 uutta yritystä, joista 116:n yrityksen kotikunta on Vaasa.

Kehitystoiminta

Tarkastuslautakunnalle annetun selvityksen mukaan VASEKin strategiatyö on perustunut seudullisiin ja valtakunnallisiin linjauksiin. Keskeisinä ohjaavina asiakirjoina ovat toimineet Vaasan seudun elinvoimastrategia, maakuntaohjelma, omistajakuntien omat strategiat sekä yhtiön oma strategia. Asiakirjoissa määritellyt linjaukset ovat ohjanneet käytännön suunnittelua sekä kehittämishankkeiden suuntaamista.

Strategiatyötä on täydentänyt osallistuminen valtakunnallisiin erityisohjelmiin, erityisesti Ekosysteemisopimukseen 2021–2027, jonka kautta on vahvistettu energiaklusterin laaja-alaista kehittämistä sekä innovaatio- ja tutkimusperustaista kehittämistä yhteistyössä keskeisten sidosryhmien kanssa. Lisäksi strategiatyöhön on integroitunut Vaasa-Uumaja-yhteistyöstrategia, joka tukee

rajat ylittävää alueellista kehittämistä. VASEK valmistelee ja toteuttaa seudun kehittämistoimia johdonmukaisesti näiden strategisten linjausten pohjalta, ja strategiatyötä on tukenut aktiivinen seudullinen yhteistyö.

Hanketoiminta

Tarkastuslautakunnalle kerrotun mukaan VASEK toteuttaa omia, erillisrahoitteisia hankkeita yhtiön strategian sekä seudun kehitysstrategioiden ja -ohjelmien mukaisesti. Hankkeilla tuetaan strategisten tavoitteiden edistämistä ja vahvistetaan alueen elinvoimaa sekä yhteistyötä keskeisten toimijoiden kanssa. Vuoden 2025 aikana käynnissä on ollut jatkuvasti noin 12–15 projektia. Suuri osa hankkeista on toteutettu yhteistyössä sidosryhmien kanssa, mikä on vahvistanut seudullista verkostotyötä ja mahdollistanut laajemman osaamisen ja resurssien hyödyntämisen.

Vuoden 2025 loppuun mennessä VASEKin hankkeista on kolme päättynyt. Invest in Vaasa -konseptointi- ja kehittämishankkeen tavoitteena oli vahvistaa Vaasan seudun kykyä houkutella uusia sijoittumisia ja investointeja, erityisesti EnergyVaasa klusteria täydentävillä aloilla. Tarkastuslautakunnalle annetun selvityksen mukaan hankkeen aikana on edistetty useita sijoittumistapauksia painopistealoilla sekä vahvistettu yhteistyötä kansallisten toimijoiden kanssa. Hankesuunnitelmassa asetetut määrälliset tavoitteet on saavutettu, tavoitteena oli synnyttää 30 uutta työpaikkaa, joista 15 naisille, ja hankkeen tuloksena syntyi yhteensä 51 työpaikkaa, joista arviolta 17 täyttyi naisilla ja 34 miehillä.

Vetovoimainen Vaasanseutu -hankkeen päätavoitteena oli varmistaa, että Vaasan seudulle saadaan riittävästi osaavaa työvoimaa alueiden välisen kilpailun kiristyessä. Tarkastuslautakunnalle annetun selvityksen mukaan hankkeessa on pyritty lisäksi löytämään toimivia käytäntöjä työvoimatarpeen ratkaisemiseksi ja vahvistamaan eri toimijoiden välistä yhteistyötä. Hankkeessa on rakennettu konseptit pitovoimatyöhön yhteistyössä korkeakoulujen ja niiden oppilaskuntien kanssa. Luotu malli seudullisille alakohtaisille uratapahtumille. Rakennettu kansalliset ja kansainväliset verkostot rekrytointi tapahtumiin, mikä on lisännyt seudun työmahdollisuuksien näkyvyyttä sekä kotimaassa että ulkomailla. Luotu tiivis yhteistyömalli työllisyysalueen ja muiden keskeisten kumppaneiden kanssa. Osana kokonaisuutta on laadittu pysyvä seudullinen veto- ja pitovoimatyön vuosikello, jota toteutetaan yhtiön omalla rahoituksella hankkeen jälkeen.

Bothnia Green Energy -hankkeessa on edistetty valtioiden rajat ylittävää yhteistyötä ja investointeja kestäviin energiaratkaisuihin Merenkurkun alueella. Tavoitteena oli vauhdittaa innovaatioita tulevaisuuden kestäväen energian ratkaisuissa kokoamalla yhteen alueiden yrityksiä ja organisaatioita sekä vahvistaa niiden kilpailukykyä. Bothnia Green Energy -hankkeessa toteutettiin useita pilotteja kestävien energiaratkaisujen edistämiseksi rajat ylittävällä Merenkurkun alueella. **Hukkalämpöpilotissa** järjestettiin 10 webinaaria ja koottiin 37 ratkaisua sisältävä idearekisteri sekä laaja Toolbox-raportti hukkalämmön eri sovelluksista. **DC pilotissa** kehitettiin avoin laskentatyökalu ja laadullinen raportti sekä järjestettiin sidosryhmille suunnattuja webinaareja. **Rakennus- ja kiinteistöalalla** järjestetty matchmaking tilaisuus kokosi yhteen kiinteistönomistajat ja innovatiivisia energiaratkaisuja tarjoavat yritykset, mikä johti laajaan vuorovaikutukseen sekä yhden konkreettisen testin käynnistymiseen. Tilaisuus toteutettiin useiden toimijoiden yhteistyönä, ja työ siirrettiin hankkeen päättyttyä Uminova Innovationille. **Power to Talent** pilotissa vahvistettiin energia-yhtiöiden HR yhteistyötä järjestämällä webinaareja, lähitapaamisia ja job shadowing vierailuja sekä luomalla Talent Attraction työkalupakki. Lisäksi hankkeessa perustettiin **energia-alan valmisteluryhmä** Merenkurkun neuvoston alaisuuteen laatimaan energia agenda ja toimintasuunnitelmaa. Ryhmä jatkaa toimintaansa hankkeen päättymisen jälkeen.

VASEK on koonnut ja koordinoitunut seudun hanketoimintaa tuomalla yhteen eri toimijoita ja toimimalla aktiivisena yhteistyökumppanina. Yhteistoiminnan kautta on vahvistettu seudullista yhteistyötä ja varmistettu kehittämistoimien parempi yhteensovittaminen. VASEK on tukenut myös muiden organisaatioiden hankkeita tarjoamalla asiantuntemustaan. Lisäksi yhtiö on myöntänyt kuntavastinrahoitusta projekteille ja aktiviteeteille, mikä on mahdollistanut hankkeiden etenemisen ja lisärahoituksen hyödyntämisen seudun kehittämisessä.

Seutumarkkinointi

Tarkastuslautakunnalle kerrotun mukaan VASEKin rooli seutumarkkinoinnissa sekä veto- ja pito-voimatyössä on keskeinen. VASEK edistää Vaasan seudun tunnettuutta valtakunnallisilla kampanjoilla, joissa korostetaan alueen uramahdollisuuksia. Lisäksi korkeakouluopiskelijoille suunnatuilla toimenpiteillä tehdään kotikaupunkia ja sen työmahdollisuuksia tutuksi, jotta opiskelijat pysyisivät seudulla valmistumisensa jälkeen.

Invest in Vaasa -toiminnan kautta tavoitteena on houkuttaa seudulle uusia yrityksiä ja luoda yhteiskumppanuuksia alueella jo toimivien yritysten tarpeisiin. VASEK tekee laaja-alaista yhteistyötä seudun toimijoiden kanssa matkailun edistämässä, tapahtumien ja vierailujen järjestämisessä sekä kuntien yhteismarkkinoinnissa.

EnergyVaasa-verkostoon kuuluu yli 180 energia-alan yritystä, joiden yhteenlaskettu liikevaihto on noin 6 miljardia euroa ja joiden volyymista yli 80% suuntautuu vientiin. Yritysten liikevaihto, verkostoon kuuluvien yritysten määrä sekä henkilöstömäärä ovat kasvaneet noin 10 % muuttaman vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna. EnergyVaasan tehtävänä on edistää kestävien energiateknologiaratkaisujen kehittämistä ja vahvistaa seudun asemaa johtavana energia-alan keskittymänä. EnergyVaasa-klusterin kehittämistä toteutetaan yhteistyössä Teknologiakeskus Oy Merinova Ab:n kanssa.

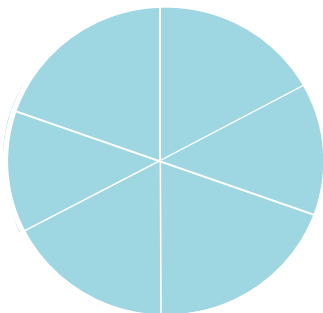
EnergyVaasa klusteri

Tarkastuslautakunnalle annetun selvityksen mukaan VASEK vastaa EnergyVaasa klusterin viestinnästä ja markkinoinnista. EnergyVaasa on yksi Suomen merkittävimmistä energia alan kokonaisuuksista, ja sen toiminnassa korostuvat korkea teknologia, älykkäät ratkaisut, taloudellinen vaikuttavuus sekä vastuullisuus ja kestävyys. EnergyVaasa toimii globaalisti.

Viestintä ja markkinointi toteutuvat useiden kanavien kautta. Keskeisiä alustoja ovat energyvaasa.fi, EnergyWeek sekä techbusinessvaasa.fi. Lisäksi näkyvyyttä lisätään sosiaalisen median, erilaisten tapahtumien ja kampanjoiden avulla. Nämä kanavat tukevat jatkuvaa vuorovaikutusta yritysten, sidosryhmien ja kansainvälisten yhteistyökumppaneiden kanssa.

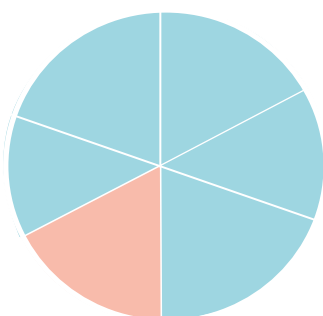
EnergyVaasan toimintaan kuuluu myös laaja yhteiskehittäminen. EnergyVaasa on Suomen ainoa ECEI Gold Label -sertifioitu klusteri, mikä nähdään osoittavan sen laadun ja toimintamallien vah-

VASEKin tavoitteet vuodelle 2025 Toteutunut = sininen

- 58,1 % Nollatulot
- Vastuullisuuden ja kestävä kehityksen huomioiminen toiminnassa kaupungin strategian mukaisesti
- Erytispanostus seudun työvoimatarpeiden turvaamiseen sekä pitovoimatarpeiden turvaamiseen sekä pitovoima- että vetovoima-toimenpiteillä.
- Vaasan ekosysteemisopimuksen 2021-2027 toteutus ja rahoitus
- EnergyVaasa, GigaVaasa ja Invest In-panostukset yhdessä kaupungin ja muiden toimijoiden kanssa.
- Yhtiön laajan yrityspalvelukokonaisuuden jatkuva onnistunut toteutus

VASEKin tavoitteet vuodelle 2025, Tarkastuslautakunnan arvio Toteutunut = sininen, Kesken = vaalean punainen

- 58,1 % Nollatulot
- Vastuullisuuden ja kestävä kehityksen huomioiminen toiminnassa kaupungin strategian mukaisesti
- Erytispanostus seudun työvoimatarpeiden turvaamiseen sekä pitovoimatarpeiden turvaamiseen sekä pitovoima- että vetovoima-toimenpiteillä.
- Vaasan ekosysteemisopimuksen 2021-2027 toteutus ja rahoitus
- EnergyVaasa, GigaVaasa ja Invest In-panostukset yhdessä kaupungin ja muiden toimijoiden kanssa.
- Yhtiön laajan yrityspalvelukokonaisuuden jatkuva onnistunut toteutus

vuoden. Se on saanut valtakunnallista tunnustusta, muun muassa tasavallan presidentin kansainvälistymispalkinnon vuoden 2023 yhteisökategoriassa. Yhteistyön näkyvin tulos on vuosittain järjestettävä EnergyWeek, joka toteutetaan yli 40 organisaation yhteisenä panoksena.

Taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet

Kaupunginvaltuusto asettaa vuosittain tytä- ja osakkuusyhteisöille strategisia tavoitteita. Näiden tavoitteiden edistymistä seurataan säännöllisesti, ja niiden toteutumisesta raportoidaan omistajaohjaukselle sekä neljännesvuosittain että tilikauden päätyttyä konsernitilinpäätöksen yhteydessä. Vaasan kaupungin konserniohjeistuksien päivitykset on hyväksytty kaupunginvaltuuston kokouksessa 5.5.2025 § 19. Vaasan kaupunki ohjaa konserniyhteisöjen toimintaa konserniohjeilla, jotka toimivat yleisohjeena omistajaohjaukselle.

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan tavoite ”Vaasan ekosysteemisopimuksen 2021–2027 toteutus ja rahoitus” on edelleen käynnissä. Tavoitteen merkitseminen toteutuneeksi jo vuonna 2025 voi antaa osin ennenaikaisen kuvan sen etenemisvaiheesta.

Kaupunginvaltuusto on merkinnyt tiedoksi 5.5.2025 § 16 konserniyhteisöjen vuosiraportin ja tavoitteiden toteuman vuodelta 2025. Raportin mukaan VASEK saavutti kaikki taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteensa jo vuoden 2024 aikana. Koska tavoitteita ei ole muutettu vuodelle 2025, nykyinen tavoitemittaristo ei kaikilta osin mahdollista toiminnan vuosittaisen kehityksen seuraamista tai sen vaikuttavuuden arvioimista riittävän kattavasti.

Kaupunginvaltuusto on merkinnyt tiedoksi 23.3.2026 § 18 konserniyhteisöjen vuosiraportin 2025, jossa VASEK raportoi saavuttaneensa myös vuoden 2025 tavoitteet. Jotta raportointi tuottaisi jatkossa tarkempaa, laadullisesti monipuolisempaa ja vertailukelpoisempaa tietoa yhtiön tulokellisuudesta, tavoitteiden asettamista, arviointia ja toteuman kirjaamista tulee kehittää. Hyvä hallinto- ja johtamistapa Vaasan kaupunkikonsernissa (kaupunginvaltuusto 5.5.2025 § 19) edellyttää, että tytäryhtiöt saattavat yhtiöjärjestyksensä vastaamaan tilintarkastusta koskevaa ohjeistusta. Tarkastuslautakunta toteaa, että VASEKin tulee päivittää yhtiöjärjestyksensä tämän ohjeistuksen mukaiseksi.

YHTEENVETO

VASEK toimii seudullisena kehitysyhtiönä, jonka tehtäviin kuuluvat yritysneuvonta, omistajanvaihdosneuvonta, kehittämishankkeet sekä seudun markkinointi ja elinvoiman vahvistaminen. Toiminta perustuu seudullisiin ja valtakunnallisiin strategioihin, ja hankkeita toteutetaan laajassa yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa. VASEK vastaa myös merkittävien energia-alan verkostojen viestinnästä ja edistää seudun veto- ja pitovoimaa.

Tarkastuslautakunta toteaa, että yhtiön tavoitteet eivät ole muuttuneet kahden peräkkäisen vuoden aikana. Tavoitteiden asettamista ja raportointia tulee selkeyttää, ja arvioinnin tulee perustua omistajaohjauksen vahvistamaan tarkasteluun. VASEKin yhtiöjärjestyksestä ei ole vielä päivitetty tilintarkastusta koskevan ohjeistuksen mukaiseksi.

Tarkastuslautakunta suosittelee VASEKia ja omistajaohjausta:

- Päivittämään yhtiöjärjestyksen Vaasan kaupungin ohjeistuksen mukaisesti.
- Toimittamaan omistajaohjaukselle vuosittain automaattisesti ne tiedot ja tunnusluvut, jotka tukevat Vaasan kaupungin toiminnan ja strategisten tavoitteiden seurantaan siten, että luvut ovat keskenään vertailukelpoisia.
- Kiinnittämään huomioita toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen raportointiin.
- Selventämään perustelut sille, miksi vuosille 2024 ja 2025 on asetettu samat tavoitteet, vaikka vuoden 2024 osalta tavoitteet oli jo raportoitu toteutuneiksi.

Vuoden 2024 arviointikertomuksen havaintojen seuranta

Strategiakatsaus

Tarkastuslautakunnan huomio

Vuosien 2022–2025 kaupunkistrategian on laatinut ja hyväksynyt valtuustokaudelle 2021–2025 valittu kaupunginvaltuusto. Tarkastuslautakunta toteaa, etteivät strategiakauden loppuarviointi ja uuden strategian valmistelu ole edenneet valtuustokausien mukaisesti. Päätyvää strategiaa ei arvioitu vanhan valtuuston aikana, vaan vuosina 2024–2025 keskityttiin uuden strategian valmisteluun, joka eteni pitkälle jo ennen keväällä 2025 valitun valtuuston aloittamista. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan strategian omistajuuden tulee olla kaupunginvaltuustolla siten, että loppuarviointi käsitellään väistävissä valtuustossa ja uudelle valtuustolle varataan mahdollisuus laatia strategia omalle toimikaudelleen.

Kaupunginhallituksen tulee jatkossa huomioida, että kuntalain mukainen strategia on tarkistettava vähintään kerran valtuustokaudella. Kuntalaissa on selkeä velvoite strategian tarkistamiselle, mikä korostaa sen tärkeyttä valtuuston toiminnan ja päätöksenteon kannalta.

Kaupunginhallituksen vastaus

Kuntalain mukaan kuntastrategia tulee tarkistaa vähintään kerran valtuustokauden aikana. Vaasassa strategia on aiemmilla valtuustokausilla tarkistettu useammin kuin kerran.

Valtuustokaudella 2022–2025 strategiatyötä on kehitetty edelleen. Strategiaa on käsitelty laajasti niin kutsutuissa teemaryhmissä, ja strategiaseurannan yhteydessä on arvioitu päivitystarpeita. Voimassa olevan strategian toteutumista on arvioitu ja raportoitu säännöllisesti valtuustolle. Tällä valtuustokaudella ei ole noussut esityksiä strategian päivittämisestä kesken kauden.

Kuntalain mukaan riittää, että valtuusto hyväksyy kuntastrategian kerran valtuustokauden aikana. Edellisen valtuustokauden hyväksymä strategia on voimassa, kunnes uusi valtuusto hyväksyy uuden strategian. Laki ei määrittele, kuinka laajasti strategiaa tulee päivittää tai missä vaiheessa valtuustokautta tarkistus tulisi tehdä. Laki ei myöskään edellytä erillistä kuntastrategian hyväksyntää ja myöhemmin tehtävää laajempaa päivitystä.

Hiilineutraali Vaasa 202X – vihreä siirtymä ja globaali kädenjälki

Tarkastuslautakunnan huomio

Tarkastuslautakunta on vuoden 2022 arviointikertomuksessa huomauttanut kaupunginvaltuuston saaman hiilineutraaliustoimenpiteitä koskevan raportoinnin niukkuudesta. Tarkastuslautakunnan tietojen mukaan kaupunginvaltuustolle olisi mahdollista valmistella hiilineutraaliustavoitetta käsittelevä raportti, mutta toistaiseksi ei ole tiedossa, aiotaanko sellaista tuoda kaupunginvaltuuston käsittelyyn. Tarkastuslautakunta toteaa, että Vaasan kaupungilla tehtävä ilmasto- ja hiilineutraaliustyö jää osittain pimentoon, koska vaikka toimenpiteistä tehtävää viestintää on suunniteltu, tehdystä työstä ei ole raportoitu kaupunginvaltuustolle.

Kaupunginhallituksen vastaus

Koska investoinnit ja yleinen sähköistymiskehitys voivat nopeuttaa päästöjen alenemista, ei ole tarkoituksenmukaista arvioida kompensatiotarvetta ennakolta, sillä se voi poiketa huomattavasti arviosta. Ensisijaisesti tulisi kohdentaa päästövähennystoimia suurimpiin päästölähteisiin, priorisoida paikallisia hiilensidontaratkaisuja sekä ulkoisen kompensaation tarkastelu ainoastaan viimesijaisena vaihtoehtona.

Tieliikenteen päästöt ovat suurin päästölähde. Tehdyt toimenpiteet ovat selkeästi vaikuttaneet päästöjä vähentävästi. Joukkoliikenteen matkustajamäärät sekä kävely- ja pyöräilymäärät ovat lähteneet kasvuun. Liikenteen sähköistyminen etenee ja sen voi myös havaita kaupunkikuvassa sähköautojen ja latauspisteiden määrän kasvuna. Konserniyhtiöiden Energiategokkuussopimukseen liittymisen kannustaminen olisi hyvä asia.

Kaupungit käyttävät päästöjen seurannassa vertailtavuuden vuoksi yleistä tuotantoperusteista laskentaa, vaikka sekään ei anna absoluuttista totuutta. Olisi hyvä pohtia siirrymmekö seuraamaan tässä vaiheessa SYKEN raporttia vai jatkammeko CO2-raportilla.

Ilmastovahdin hankintaa suunnitellaan parhaillaan ja siihen on saatu hankerahoitusta (Vaasa Climate Commitment-hanke). Sen käyttöönoton jälkeen kaupungilla on käytössä alusta, jolla voidaan seurata ilmastotoimien, ilmastomuutokseen sopeutumistoimien ja luonnon monimuotoisuusohjelman toimenpiteiden ja niiden vaikutusta kaupungin päästöihin. Sen avulla voidaan myös arvioida erilaisia päästöskenaarioita ja tekemisen tai tekemättä jättämisen skenaariota kaupungin päästöihin, seurata toimenpiteiden talousvaikutuksia ja kaupungin ilmastositoutujayritysten toimia ja tavoitteita ja saada tärkeää tietoa mm. liikkumisen ratkaisujen vaikutuksista terveyteen ja taloudellisiin hyötyihin.

Hiilineutraali Vaasa teemaryhmän toiminta on ollut aktiivista. Teemaryhmälle esiteltyt toimenpiteet on asetettu näkyviin myös valtuuston Teams-kansioon.

Vetovoimainen Vaasa

Tarkastuslautakunnan huomio

Tarkastuslautakunta kysyy, missä määrin on kaupungin ja kaupunkikonsernin tehtävä käyttää resursseja ja työpanosta yksittäisen tavoitteeksi valitun hankkeen edistämiseen. Tarkastuslautakunnan näkökulmasta se, kuinka hankekokonaisuus jakautuu Vaasan kaupungin, yritystoimintaa edistävien kaupungin tytäryhtiöiden, muiden tytäryhtiöiden tai yksityisten tahojen vastuulle ei ole täysin selkeää.

Kaupunginhallituksen vastaus

GigaVaasa-työhön panostetut resurssit ovat, kunnallistekniikan rakentamista lukuun ottamatta, erittäin vaatimattomat suhteessa odotettavissa olevaan tuottoon, kun alue lähtee rakentumaan. Vastaavanlaisia teollisuusalueita on erittäin vaikeata löytää ja infran rakentaminen valmiiksi toimii erinomaisena houkuttimena mahdollisille etabloinneille. GigaVaasa-työn jakaminen kaupungin ja konserniyhtiöiden välillä on tehty puhtaasti osaamisperusteilla, jossa jokainen työhön osallistunut on tuonut pöytänsä omat osaamisvahvuudet.

GigaVaasa-alueella tehdyt varaukset ja aiesopimukset liittyvät hankkeisiin, jotka ovat poikkeuksellisen suuria ja moniulotteisia. Aiesopimukset ja varauksia on tehty hankkeiden melko aikaisessa vaiheessa. Sopimusten keskeisenä tavoitteena on ollut tutkia hankkeiden edellytyksiä tarkemmin eikä sopimuksissa tällöin välttämättä vielä ole ollut edellytyksiä sopia vetäytymiseen liittyvistä seuraamismaksuista, jotka olisivat euromäärisesti merkittäviä.

Giga-alueen vaatimat erikoispiirteet ovat sellaisia, että mikäli ko. toimintaa halutaan Vaasan alueelle, ei vastaavan alueen aikaansaanti ole kohtuullisen ajan sisällä kovin todennäköistä. Giga-alueelle ja alueen viereen Laajametsään on kuitenkin asemakaavoilla mahdollistettu perusmitoitettuja teollisuusalueita. Giga-alueella olevia tonttikokoja nämä mahdollisuudet eivät saavuta mutta erilaisiin tarpeisiin kuitenkin venyvät. ABB:n alueen asemakaavamuutos mahdollistaa olemassa olevalle elinvoimaiselle teollisuusalueelle lisää teollisuustoimintoja ja Kivijärven alueelle Mustasaaren olemassa olevan teollisuusalueen viereen on alkuselvitysten ja analyysien jälkeen alkamassa asemakaavaprosessi lisäteollisuusalueen aikaansaamiseen.

Asuntorakentamisen haasteiden osalta todetaan, että Ravilaaksoon on tulossa Pikipruukin toimesta kohtuuhintaisia ja asukkaille toimivia ja houkuttelevia kohteita.

Tarkastuslautakunnan huomio

Kaupungin organisaation kasvuun ei täysin osattu ennakoivasti varautua Vaasan kaupungin konsernihallinnon talous- ja tukipalveluissa. Työllisyyspalveluiden sisältö on vahvasti lakisääteistä, ja siten kunnan varsinaiset vaikutusmahdollisuudet voivat olla rajalliset. Kuntien niin sanotut pitkäaikaistyöttömistä maksettavat sakkomaksut saattavat kasvaa. Toisaalta uudistuksen kustannuspaineet voivat johtaa tähän asti saatavilla olleiden palveluiden karsimiseen. Uudistuksen seurauksena voi edelleen ilmetä ennakoimattomia vaikutuksia, jotka saattavat olla myös taloudellisia.

Kaupunginhallituksen vastaus

Arviointikertomuksessa esitetty kuva Vaasan kaupungin konsernihallinnon talous- ja tukipalveluiden varautumisesta TE-palveluiden siirtoon antaa virheellisen kuvan toteutuneesta tilanteesta. Talouspalvelut järjestettiin TE-palveluiden tarpeisiin sisäisin henkilöstösiirtein tiukassa aikataulussa, ja tästä huolimatta palveluiden laatu on säilynyt korkeana. Toteutuksesta on saatu positiivista palautetta myös muilta kunnilta. Muiden tukipalveluiden osalta esimerkiksi kielenkäännöspalveluissa varauduttiin suurentuneeseen käännöstarpeeseen lisäresurssoinnilla.

Joukkoliikenne

Tarkastuslautakunnan huomio

Tarkastuslautakunnalle toimitettujen selvitysten perusteella Kuntatekniikka ei ole arvioinut joukkoliikenteen riskejä siltä varalta, että liikennöitsijän taloudellinen tilanne heikkenisi siinä määrin, ettei yhtiö kykenisi jatkamaan toimintaansa. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan on kaupunkilaisten edun mukaista, että Kuntatekniikka varautuu tällaisiin mahdollisiin riskeihin ennakoivasti olemassa olevan riskienhallintasuunnitelman mukaisesti.

Alkuvuonna 2025 joukkoliikenteen liikennöitsijän taloudellisesti heikko tilanne on ollut laajasti esillä mediassa. Julkisuudessa on tuotu esiin, että osittain taloudellisen tilanteen heikkeneminen on tullut yllätyksenä myös Kuntatekniikalle. Tarkastuslautakunta korostaa, että vaikka kirjoitukset kohdistuvat liikennöitsijään, niillä voi olla heijastusvaikutuksia myös Vaasan kaupungin julkisuuskuvaan ja ne voivat aiheuttaa haittaa kaupungin toiminnalle. Tämän vuoksi tarkastuslautakunta kysyy Kuntatekniikalta, miten liikennöitsijään liittyviä taloudellisia tunnuslukuja seurataan reaaliajassa – esimerkiksi välitilinpäätöstietojen perusteella.

Kaupunginhallituksen vastaus

Tarkastuslautakunnan tulkinta on virheellinen. Kuntatekniikalla on vaihtoehtoinen toimintamalli liikennöitsijän vaihtumisen varalle ja liikennöitsijän taloudelliset haasteet ovat olleet tiedossa. Erillisen riskienhallintasuunnitelman laatiminen joukkoliikenteen järjestämisestä on perusteltua toiminnan suuren mittakaavan ja vaikuttavuuden vuoksi.

Liikennöitsijän taloudellinen tilanne ei ole tullut yllätyksensä kuntatekniikalle. Raportissa ei mainita, että kuntatekniikka seuraa sopimuskumppaneiden tilaajavastuutietoja ohjelmallisesti, vaikka tämä tuotiin esille kuulemisessa. Suurimman liikennöitsijän osalta nämä tiedot ovat olleet kunnossa ja myös julkisuudessa olleet vakuutukset ovat olleet voimassa. Kuntatekniikalla on ollut käytettävissään suurimman liikennöitsijän tilinpäätöstiedot, mutta välitilinpäätösten vaatiminen sopimuskumppaneilta ei ole tavanomaista toimintaa julkisissa hankinnoissa. Kolmansien osapuolten laskujen maksamista ei voida valvoa. On huomioitavaa, että liikennöintisopimus sitoo myös tilaajaa, eikä tilaaja voi toimia mielivaltaisesti tai esittää vaatimuksia sopimuksen ulkopuolelta. Sopimukseen ja yhteistyöhön yritysten kanssa liittyy luottamuksellisia elementtejä, joita ei ole tarpeen käsitellä julkisuudessa.

Raportissa on jäänyt mainitsematta, että suurimman liikennöitsijän maksamattomat lipputulot liittyivät epäselvyyteen kaasun maksamisessa. Liikennöitsijä pidätti maksusuorituksia, koska tilaaja ei hyväksynyt liikennöitsijän virheellisesti maksaman kaasun korvaamista. Yhteistyö oli

kriisiytymässä, ja asia eskaloitiin kuntatekniikan johdolle sekä liikennöitsijän toimitusjohtajalle. Tilanne ratkaistiin ja yhteistyö on kehittynyt myönteisesti. Laskutuksessa toimintamalli perustuu siihen, että suurin liikennöitsijä maksaa ensin lipputulot kaupungille ja laskuttaa sen jälkeen liikennepalvelusta. Tilaajalla on tavanomaisesti yhden kuukauden liikennöintisuorite maksamatta, jota käytetään vakuutena ja johon liittyy sopimuksessa mainittu pidätysoikeus. Pidätysoikeutta käytettiin joulukuussa 2024, jotta saatiin kaasun maksamista koskevasta erimielisyydestä huolimatta tilinpäätös hoidettua asianmukaisesti. Erimielisyys on ratkaistu kolmannen osapuolen tekemän selvityksen perusteella vuoden 2025 puolella.

Julkisuudessa aihetta on käsitelty korostetun dramaattisesti ja luotu mielikuva liikennöitsijän ylitsepääsemättömistä ongelmista sekä kaupunkien joukkoliikennekriisistä. Todellisten tietojen perusteella tällaista riskiä ei kuitenkaan ole Vaasan osalta ollut. Toisen kaupungin tilannetta koskevat viittaukset olisi ollut syytä jättää raportin ulkopuolelle. Muiden hankintayksiköiden asioita ei kannata käsitellä virallisissa asiakirjoissa - ainakaan pelkkien mediatietojen perusteella.

Vamia

Tarkastuslautakunnan huomio

Vaasan kaupungin talousohjausprosessissa Vamialle kohdistetut konsernihallinnon vyörytyskustannukset ovat tuoneet ennakoimattomuutta talousarvion toteutumiseen. Kohdistettujen kustannusten lopullinen summa ei ole selvinnyt riittävän aikaisin vuosittaisen talousohjausprosessin aikana. Muita Vamian talouteen heikentävästi vaikuttaneita tekijöitä ovat olleet esimerkiksi yleisen kustannustason nousu sekä henkilöstön sopimusten mukaiset palkkaratkaisut. Vamian nettotilinpäätös oli vuosina 2022 ja 2023 alijäämäinen, ja irtisanomisiin johtaneet YT-neuvottelut käytiin vuodenvaihteessa 2023-2024.

Kaupunginhallituksen vastaus

Kuntien sisäisten tukipalveluiden hinnoittelu ja kirjanpito perustuvat vakiintuneisiin periaatteisiin. Mikäli tavoitteena olisi kiinteää hinnoittelu ilman vuosittaisia vaihteluita, tulisi hinnoitteluun sisällyttää myös riittävä marginaali. Vaasan kaupunki on kuitenkin päättänyt kirjata tukipalveluiden kustannukset todellisten toteutuneiden kustannusten perusteella, mikä parantaa läpinäkyvyyttä ja vastaa paremmin palveluiden todellista käyttöä.

Kaupunki noudattaa tukipalveluiden kirjanpidossa valtiovarainministeriön ohjeistusta talousraportoinnista, lukuun ottamatta kustannuksia, joita ei kohdisteta Vamialle. Kaupunki soveltaa keinotekoista kustannusnousun enimmäisrajaa, jolla pyritään estämään liian suuret kustannusnousut vuosien välillä. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että kaikki tukipalveluiden kustannukset eivät näy Vamian tuloksessa. Kaupungilla on käytössä muita tukimekanismeja, jotka osaltaan vähentävät Vamialle kohdistuvia sisäisiä kustannuksia. Näiden toimenpiteiden avulla pyritään tukemaan Vamian taloudellista vakautta.

ICT ja Tekoäly Vaasan kaupungilla

Tarkastuslautakunnan huomio

Kaupungin sisäinen johtaminen tietosuoja-asioissa ei ole selkeää. Digitalisaatio ja innovaatiot yksikkö sekä Hallinto ja asiointi -yksikkö vastaavat yhdessä tiedonhallinnan johtoryhmästä, mutta varsinaisesti vastuu tietosuojan osalta on Hallinto ja asiointi -palvelualueella. Tarkastuslautakunnan näkökulmasta se, kuinka uudet tietosuoja koskevat ohjeistukset on hyväksytty ja miten niitä on tarkoitus toteuttaa, vaikuttaa epäselvältä.

Tarkastuslautakunta edellyttää tietosuoja-asioiden johtamisessa selkeää vastuiden kohdentamista sekä esihenkilöiden kouluttamista. Kaikkien kaupungin työntekijöiden tulee saada riittävä ohjeistus tieto suoja-asioissa. Vuosille 2019-2025 hyväksyttyä digitalisaatiostrategiaa on ollut tarkoitus käyttää kuntalaisille ja kaupungin työntekijöille suunnattujen digitalisaatiouudistusten pohjana. Tarkastuslautakunta toteaa, että digitalisaatiostrategian toimeenpano tai siitä raportointi vaikuttaa sellaisenaan jääneen melko vähäiseksi. Strategia hahmotti digitalisaatiota

etenkin johtamisen ja palveluiden näkökulmasta, kun taas kaupungin ICT-johtamisessa on viime vuosina korostunut it-infrastruktuurin parantaminen. Digitalisaatiovision mukaisia pilotteja on toteutettu kaupungin sisäisesti, mutta henkilöstöresurssi niiden toteuttamisessa on vähäinen. Tarkastuslautakunta toteaa, että digitalisaatiovision sisältyvä tavoitteiden kirjo sekä kaupungin mahdollisuudet sen toteuttamiseksi nykyisen organisaation puitteissa eivät vaikuta olevan linjassa keskenään.

Kaupunginhallituksen vastaus

Kaupungin ICT-johtamisessa on viime vuosina korostunut IT-infrastruktuurin parantaminen. Tämä on ollut tietoinen ja strateginen valinta, sillä moderni ja toimintavarma infrastruktuuri muodostaa perustan ja ennalta edellytyksen digitaalisten palveluiden käyttöönotolle. Tämä pohja mahdollistaa kestävien ja käyttäjälähtöisten digitaalisten palveluiden rakentamisen kuntalaisille.

Vaikka digitalisaatiostrategian toimeenpano ei ole vielä kaikilta osin täysin konkretisoitunut, suunta on oikea. Olemme edenneet määrätietoisesti ja toteuttaneet toimenpiteitä, jotka tukevat strategian visiota. Esimerkiksi toimet asiakaspalvelun kehittämisessä ovat konkreettinen esimerkki siitä, miten digitalisaatiovision mukaisia tavoitteita edistetään. Tunnistamme, että henkilöstöresurssit ovat olleet rajalliset, ja osa tekemisestä on keskittynyt perustan luomiseen tuleville digitaalisille palveluille.

Tietosuojaosaston osalta tarkastuslautakunta on kiinnittänyt huomion tärkeisiin seikkoihin ja vuoden 2025 aikana on tuotettu sekä ohjeistusta (mm. tietosuojapolitiikka ja tietosuojajohtaja) että koko henkilöstölle suunnattua tietosuojakoulutusta. Kaupungin intranet on informaatiokanavana määritelty keskeiseksi työyhteisöviestinnän kanavaksi, jota henkilöstön tulee seurata ja esihenkilöiden varmistaa, että viestit tavoittavat myös ne työntekijät, jotka eivät käytä työssään tietokoneita.

Vaasan kaupungin Talotoimi-liikelaitos

Tarkastuslautakunnan huomio

Tarkastuslautakunta kysyy, onko sisäiseen vuokraan tehty laskemia ohjeistuksen mukaisesti neljän vuoden välein ja onko tulevaisuudessa odotettavissa merkittäviä vuokrankorotuksia. Korjausvelan kasvu on ollut Vaasan kaupungin tiedossa, mutta siihen ei ole reagoitu riittävällä tavalla. Korjausvelan summa kuvaa rakennuskannan kunnossapitoon liittyviä toimenpiteitä, joita ei ole vielä toteutettu, mutta jotka ovat välttämättömiä kiinteistöjen arvon ja käyttökelpoisuuden säilyttämiseksi.

Korjausvelka ja rakennusten kuntoluokka ovat kiinteästi yhteydessä toisiinsa: mikäli korjausvelkaa ei hallita, ei rakennuskannan kuntoluokka voi kehittyä tavoitellulle tasolle. Korjausvelan kasvusuunta kertoo, että kaupungin rakennuskannan ylläpitoon ei ole panostettu riittävästi.

Mikäli talousarviossa ei ohjata riittäviä määrärahoja, on riskinä, että tulevaisuudessa joudutaan tekemään merkittäviä alaskirjauksia. Tarkastuslautakunta kysyy, mitä konkreettisia toimenpiteitä Vaasan kaupunki aikoo toteuttaa korjausvelan hillitsemiseksi ja rakennusten arvon säilyttämiseksi.

Kaupunginhallituksen vastaus

Talotoimi on seurannut tiiviisti kustannuksiin vaikuttavia indeksejä ja tehnyt niiden perusteella sisäisen vuokran laskelmia. Vuokratason muutoksiin on vaikuttanut myös Talotoimen osittainen yhtiöittäminen Teese Botnia Oy:ksi. Yhtiöittämisen kustannusvaikutusten arviointi yhtiön perustamisvaiheessa on ollut haasteellista, joten Talotoimi on halunnut nähdä miten kustannukset muuttuvat käytännössä. Talotoimen organisaatio on muutettu asiantuntijaorganisaatioksi 2018–2021. Organisaatiomuutoksen jälkeen on myös tehostettu toimintatapoja, uudistettu kustannusseurantaa ja sekä näihin liittyviä prosesseja mm. PTS-suunnittelun systematisointi ja järjestelmä-uudistus sekä hankintoihin liittyvät prosessit. Edellisillä on heijastevaikutuksia kustannustasoon ja sitä kautta sisäisen vuokran määrään.

Laskelmiin ja saatuihin kokemuksiin perustuen on laadittu päivitys sisäisen vuokrauksen ohjeeseen. Ohje on alustavasti käsitelty THR:ssä, mutta käsittelyn aikana Suomen ja koko maailmanti-

lanne muuttui merkittävästi koronan ja Venäjän Ukrainaan kohdistuneen hyökkäyssodan johdosta. Nämä aiheuttivat maailmanlaajuisia talousvaikutuksia, jotka heijastuivat myös kustannuksiin aikaansaaden epätavallisia indeksikorotuksia, joiden oletettiin tasaantuvan. Samaan aikaan on käyty neuvotteluita Pohjanmaan hyvinvointialueen tarpeista vuokrata toimintaansa varten tiloja Vaasan kaupungilta tai vuokraustoimintaa varten perustettavalta yhtiöltä.

Kaikilla edellisillä on vaikutusta sisäiseen vuokraan, mutta on todettu, ettei epätavallisesti muuttuvissa talouden olosuhteissa ole hyväksi, jos vielä sisäisen vuokran muutosten johdosta luodaan epävarmuutta kaupungin kokonaistalouden hallintaan. Vuokrankorotusten määrä riippuu kustannuksia nostavien indeksien lisäksi myös tyhjen tilojen määrästä tulevaisuudessa ja käyttäjien halusta pitää tietty palvelutaso kiinteistöissä. Vuokrankorotuksia on harkittava tuotaessa sisäisen vuokran ohje toimitelmiin päätettäväksi. Päivitetyssä ohjeessa on myös laskentaperiaatetta yksinkertaistettu ja se johtaa tarpeellisiin, mutta maltillisiin vuokrankorotuksiin.

Korjausvelan kasvu johtuu osittain myös vuodesta 2015 valmisteilla olleesta Sote-laista. Viimeisten kymmenen vuoden aikana Vaasan kaupunki ei ole investoinut epävarmoinhin Soten käytössä oleviin kiinteistöihin, joita on n. 17 % koko kaupungin tilakannasta. Tämä osaltaan on vääristänyt kuntoluokan keskiarvoa ja korjausvelan kokonaismäärää. Mikäli Sote kiinteistöt jätetään korjausvelassa huomioimatta, niin kuntoluokka nousee 70 %:iin ja korjausvelka vähenee 59 M€:n. Mikäli korjausvelkaa ja kuntoluokkaa laskettaessa jätetään kaikki tyhjätilat (Kiinteistökehitysryhmän kohteet) pois laskelmista, niin tunnusluvut paranevat edelleen.

Peruskorjausten lisäksi korjausvelan määrää voidaan vähentää luopumalla tarpeettomista kiinteistöistä myymällä tai purkamalla niitä. Loppusyksyllä 2025 päättyvät HVA:n vuokra- ja myyntineuvottelut selkiyttävät osaltaan kiinteistöjen tilannetta. Kiinteistökehityksen tarve on tulevina vuosina merkittävästi suurempaa kuin aikaisemmin johtuen tyhjen tilojen määrän merkittävästä kasvusta. Tämä vaatii Kiinteistökehitysryhmässä uudenlaista toimintaa ja kattavampaa resursointia.

Tulevat isot hankkeet osaltaan poistavat korjausvelkaa merkittävästi: Keskustan yhtenäiskoulu (ka 42 M€), Onkilahden yhtenäiskoulun V-kiinteistöt (ka 26 M€), Variskan yhtenäiskoulun vanhan osan peruskorjaus (ka 16 M€) ja Kaupungintalon peruskorjaus (ka 15 M€). Myös pienemmillä hankkeilla on vaikutusta korjausvelan määrään: Uimahallin peruskorjaus (ka 11 M€), Palosaaren päiväkotit (ka 9 M€) ja Kasarmialueen päiväkotirakennukset nro 13 ja 14 (ka 8 M€).

Talous

Tarkastuslautakunnan huomio

Vaasan kaupunki on merkittävästi riippuvainen Vaasan Sähkö Oy:n osinkotuotoista, mikä luo taloudellista haavoittuvuutta. Kaupungin tuloksen voimakas riippuvuus yhdestä tytäryhtiöstä tuo riskejä talouden ennakoitavuuteen, sillä osinkotuottojen vaihtelut voivat vaikuttaa merkittävästi kaupungin taloudelliseen asemaan. Vaikka Vaasan kaupungin tulos on ylijäämäinen, on huomioitavaa, että toiminnan ja investointien rahavirta on negatiivinen. Tämä osoittaa, että kaupungin investointeja ja osin myös toimintaa on jouduttu rahoittamaan lainavaroin. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että kaupungin rahoitusasemaa seurataan tarkasti ja lainanoton tarvetta pyritään hillitsemään kestävästä taloudenpidon varmistamiseksi.

Kaupunginhallituksen vastaus

Kaupunginhallitus jakaa tarkastuslautakunnan näkemyksen. Kaupungissa selvitetään parhaillaan mekanismeja, joilla osinkotuottojen vaihteluun liittyvää riskiä voidaan hallita ja talouden ennustettavuutta parantaa.

Vaikka kaupungin tulos on ollut ylijäämäinen, on myös kaupunginhallitus tietoinen siitä, että toiminnan ja investointien rahavirta on ollut negatiivinen. Kaupungin rahoitusasemaa seurataan aktiivisesti, ja lainanoton tarvetta pyritään hillitsemään osana kestävästä taloudenpidon kokonaisuudesta.

Arviointi- kertomus 2025

Vaasan kaupungin
tarkastuslautakunta

V A A S A .